

חג שמורת

เมืองไทยจตุรเศก

คำเตือนสติคนไทย

ของ
อัครพาดู

คำนำ

ข้าพเจ้าไม่รู้สึกว่า ในกรณีที่ข้าพเจ้าจะพบกับผู้ร่วมชาติของข้าพเจ้าในคราวนี้ มีเหตุจำเป็นที่จะต้องขอโทษอย่างไร และในบัดนี้ข้าพเจ้าก็จะไม่ขอโทษ และข้าพเจ้าหวังใจว่าต่อไปก็จะไม่ต้องให้ขอโทษด้วย

ข้าพเจ้าคาดคะเนว่า ข้อความที่ข้าพเจ้าจะกล่าวต่อไปนี้ บางที่จะไม่เป็นที่พอใจแก่คนบางคน แต่คนเหล่านี้คงไม่ใช่คนไทยแท้ เพราะฉะนั้นการที่เขาจะไม่พอใจนั้น ข้าพเจ้าก็ไม่รู้สึกหวนหวนประการใด

ข้าพเจ้าอยู่คนเดียว ว่าตัวข้าพเจ้าคงจะลงเป็นเป้าสำหรับหนังสือพิมพ์ฉบับหนึ่ง ซึ่งไม่ต้องออกนาม แสดงโวหารออกความเห็นคัดค้านข้อความที่ข้าพเจ้ากล่าว แต่ข้าพเจ้าก็สิ้นเสียแล้ว และการที่จะคัดค้านนี้ ถึงแม้จะมากมายหนักหนาเพียงไร ก็คงจะไม่ทำให้ข้าพเจ้ารู้สึกเดือดร้อนได้ แท้จริงถ้าหนังสือพิมพ์ฉบับนั้นจะไม่ตอบโดยยืดยาว ข้าพเจ้าจะมีความประหลาดใจมาก และถ้าหนังสือพิมพ์ฉบับนั้นจะแสดงความเห็น หรือเหตุผล ซึ่งนอกเหนือออกไปจากความเห็นที่เขาช่างจีนอย่างเก่าความเคยชินแล้ว ข้าพเจ้าก็จะยิ่งประหลาดใจหนักขึ้นอีก

ที่จริงข้าพเจ้าไม่ใ้กาลาคหมายว่าจะได้รับคำตอบอันเป็นแก่นสารพอที่จะลบล้างเหตุผลที่ข้าพเจ้าจะแสดงต่อไปนี้ แต่ข้าพเจ้าจะขอให้ท่านผู้อ่านจำความไวขอ ๑ ว่า ข้าพเจ้าเป็นคนไทย ทุกกับเพื่อนร่วมชาวไทยในเรื่องนี้เนื่องด้วยประโยชน์สำคัญยิ่งของเมืองไทย อันเป็นปัจจัยแห่งความทรงอยู่แห่งประเทศ ข้าพเจ้าอยากจะใคร่ขอให้ท่านผู้อ่านพิจารณาฐานะแห่งผู้ที่จะคัดค้านข้าพเจ้าจากก่อนที่จะฟังความเห็นของเขานั้นโดยจริงจัง ข้าพเจ้าใคร่ขอว่า ถ้อยคำของคนที่ซึ่งเป็นไทยโดยกำเนิด เป็นจีนโดยอาชีพะ เป็นอังกฤษโดยทะเบียน นั้น ควรผู้ที่ เป็นไทยแท้จริง จะต้องสั่งนำหนักและใคร่ครองดูแลให้จงแท้ แล้วจึงค่อยเชื่อ บัดนี้ ข้าพเจ้าจะขอความเป็นความตามเรื่องของข้าพเจ้าต่อไป.

ความหลงอย่างใหญ่

ธนากรร่วมชาติของข้าพเจ้าทั้งหลายจงตื่นเถิด ท่านจงแลดูไปให้รอบข้างให้พบ
หลังถาวรวิเรือนของท่าน ขอให้ท่านพิจารณาความหายนะที่พำนักอยู่ในยุโรปเวลานี้ ขอให้ท่านแล
ดูให้ลึกลงไปกว่าการที่เขารบกันเท่านั้น และละหับคิดซึ่งอาจจะเอามาใช้เปรียบเทียบกับประเทศ
ของเราได้

ในเรื่อง "ยุทธภัย" ของข้าพเจ้านั้น ข้าพเจ้าได้พยายามที่จะอธิบายให้เห็นว่า
การที่จะละเว้นไม่เกี่ยวข้องกับการรบนั้นไม่เป็นเหตุที่จะป้องกันมิให้เราต้องได้รับผลร้ายแห่งการ
สงครามได้ ในบัดนี้ข้าพเจ้ามีความประสงค์จะให้ท่านรู้สึกได้ว่า เมื่อถึงเวลาที่เกิดสงครามขึ้นแล้ว
การที่ท่านจะไว้วางใจในผู้อื่นหรือสิ่งอื่นนอกจากแขนขาของท่านเองแล้ว จะหาสาระอย่างใดมิได้
เลย ขอให้ดูประเทศเบลเยียมและนครลูดรัมเบอร์กเป็นตัวอย่าง ความเป็นกลางแห่งเมืองทั้ง ๒
นี้ มหาประเทศก็ได้รบประกันแล้ว แม้ถึงเวลานั้นก็ ทั้ง ๒ เมืองนี้ ยังไม่พ้นจากการตกกองทัพศัตรู
ย่ำยี นครลูดรัมเบอร์กนั้นไม่มีกำลังวางทหารอย่างไรเลย จึงต้องสงบเงิบ เอามือออกคอดึง
คูเฉย ๆ ในเมืองกองทัพเยอรมันได้ยกข้ามแดน และเตรียมการยุทธภายในอาณาเขต และต่อไป
ยังอาจจะเห็นกองทัพฝรั่งเศสกระทำการรุกกันอีกก็เป็นได้ ส่วนประเทศเบลเยียมนั้น มีกองทัพ
ซึ่งถึงเล็กก็จริงอยู่ แต่มีความกล้าหาญ เพราะทหารล้วนเป็นคนที่รักชาติบ้านเกิด เมืองนอนของเขา
โดยแท้จริง ถึงแม้วามีกำลังน้อยกว่าฝ่ายชาติก็เป็นอันมาก ก็ยังได้กระทำการสำเร็จเป็นครั้งคราว
และในเวลานี้ก็ยังสามารถทำความลำบากให้แก่เยอรมัน ซึ่งเปรียบเสมือนมหาภัยจะนั้นได้ ข้าพเจ้า
ได้ขยับยกเอาประเทศเล็กทั้ง ๒ นี้ขึ้นมากล่าวเป็นอุทาหรณ์ เพื่อแสดงความจริงอันแน่นอนแห่งข้อ
ความที่ว่า ชาติทุกชาติย่อมอาศัยความจงรักภักดี เป็นความอันหนึ่งอันเดียวกัน ความกล้าหาญ
และความพยายามอันมั่นคงแห่งธนากรชาตินั้น การที่จะอาศัยหรือหวังว่าจะได้รับความช่วยเหลือ
จากข้างอื่นนั้นเป็นความหลงอย่างใหญ่ที่สุด ซึ่งถึงจะต้องลำบากเท่าใด ๆ ก็ความที่ นับว่าเป็นสิ่ง
ซึ่งลวงและจำเป็นต้องทำลายเสียให้สูญลงได้

ประเทศสยาม ต้องหวังหากำลังจากชาวไทย อาวุธไทย ต้องรักษาคนไทย
และชาติไทยที่จะหวังมันคงอยู่ต่อไปได้ ก็คงอาศัยกำลังและความรู้สึกรักชาติอันแท้จริงแห่งบุคคล
ซึ่งเป็นไทยโดยเฉพาะ ถึงแม่ว่าเราอาจจะได้รับความช่วยเหลือจากต่างประเทศในการบำรุงความ

สมรรถแห่งประเทศเราก็คือ เมื่อถึงเวลาคุณเชิญเข้าแล้ว เราจะไปนั่งอาศัยความอดทนแห่งเขานั้นยอมจะเป็นความถึกทนอย่างร้ายแรง ซึ่งอาจนำมาซึ่งภยันตรายอันจะลึกลงไปสู่ความพินาศได้

ข้อความตามที่กล่าวมานี้ ทั้งคู่ก็เป็นการอวดดีเปล่า ๆ แต่พูดกันตามจริง ถ้าเดือนสติเรานั้นเป็นของไม่จำเป็นหรือ ตรงกันข้าม ข้าพเจ้านคนหนึ่งเห็นว่าเป็นการจำเป็นอย่างยิ่ง และข้าพเจ้าขอบรรยายเหตุผลประกอบความเห็นของข้าพเจ้านี้โดยปราศจากอคติทั้งปวง

ความหลงนั้นจะลึกลงไปไหนใด ข้าพเจ้าจะให้ท่านทั้งหลายคาดคะเนเอาเองเมื่อได้อ่านถึงที่สุดแห่งเรื่องซึ่งจะได้อ่านต่อไปนี้

ท่านอาจจะได้นึกหรือจะไม่ได้นึกก็เป็นได้ ถึงความจริงข้อ ๑ ว่าในเวลานี้ไทยเราต้องอาศัยชาวต่างชาติอยู่โดยมากในความเป็นอยู่โดยปกติทุก ๆ วันของเรา ข้อนี้เป็นเหตุให้ข้าพเจ้าต้องวิตกอยู่มากถึงนอนไม่หลับ นานมาแล้วข้าพเจ้ามีความปรารถนาที่จะพูดโดยความจริงใจ แต่มาจนบัดนี้ยังหาโอกาสอันเหมาะไม่

ในเวลาในโลกยังสงบอยู่ และมีคนพอใจที่จะฟังโวหารของพวกนักพูดซึ่งมีความคิดอย่างศาสนาพระศรีอารีย มากกว่าที่จะฟังถ้อยคำแห่งผู้ที่มีความคิดเป็นหลักฐานอยู่นั้น ข้าพเจ้าก็ยังไม่วางใจที่จะพูดออกมาได้โดยตรง เหมือนอย่างที่ข้าพเจ้าจะได้อ่านต่อไปในที่นี้ จริงอยู่ข้าพเจ้าได้แต่งเรื่องคล้าย ๆ กันที่จะเขียนนี้มาหลายเรื่องแล้ว เรื่องที่สุดและซึ่งเป็นเรื่องพูดจริงที่สุด ก็คือ "พวกยิวแห่งบูรพทิศ" ตามความจริง ความพยายามของข้าพเจ้าที่เป็นมาแล้วอย่างไรเป็นที่พอใจแห่งท่านทั้งหลายไม่แต่เฉพาะในหมู่บรรพชาดิกกับข้าพเจ้าเท่านั้น ทั้งในหมู่ชาวยุโรปซึ่งมีความยุติธรรมพอที่จะ เห็นความปรารถนาอันจริงใจที่จะหาคุณประโยชน์ให้แก่บ้านเกิดเมืองนอนของข้าพเจ้า เขาก็พากันแสดงความพอใจ ซึ่งเป็นเหตุให้ข้าพเจ้ารู้สึกยินดีและขอบคุณท่านทั้งหลายยิ่งนัก แต่เรื่องเวลานั้นก็คือ เมื่อยังไม่มีความสงบขึ้นจริงแล้วคร้ามใจ คนเราก็มิใคร่ปรารถนาฟังถ้อยคำของผู้ที่กล่าวถึงการสงคราม และความเสียหายอันเป็นผลแห่งการสงครามนั้น ผู้ที่พูดถึงสงครามเช่นนี้ มักจะถูกรับว่าเป็นคนตื่น และการที่ต้องป่วยการพูดนั้นก็มักจะไม่เป็นผลอันใด นี่แหละเป็นเหตุที่ทำให้ข้าพเจ้านิ่งอยู่ แต่บัดนี้การยุทธใหญ่โตกำลังกระทำแก่กันในเรื่องระหว่างมหาประเทศในยุโรปแล้ว ล้วนประเทศอื่นในโลกนี้ก็กำลังจ้องดูความคืบหน้าไปตามกัน สงครามจึงกลับกลายเป็นของซึ่งคนอวดดีและอวดฉลาดจะหัวเราะเบา ๆ เล่นตลกต่อไปไม่ได้ การสงคราม

กลายเป็นของจริงจึงอันเป็นที่สยดสยองแก่มนุษย์โดยมาก และสิ่งถึงแม้คนที่คิดว่าฉลาดก็ไม่สามารถจะห้ามไว้ หรือไม่ยอมรับว่ามีจริงได้นี่แหละจึงถึงเวลาอันสมควรแล้วที่ข้าพเจ้าจะพูด

"แม่หวังทั้งสงบ จงเตรียมรับให้พร้อมสรรพ" สุภาภินันท์ ถึงฟังดูจะจืดและสามัญก็จริง แต่เป็นสุภาภินันท์ซึ่งมีความจริงแท้ผู้นั้น "จงเตรียมไว้ให้พร้อม" นี้เป็นภาษิตอันดี ซึ่งภายหลังโท บาคเคสโปเวอ ได้เลือกสรรมาใช้เป็นสุภาภินันท์ของลูกเสืออังกฤษ ซึ่งถ้าเราจะจำใจไว้บ้างก็จะไม่มีเสียหายอะไร

ในเรื่อง "ยุทธภินันท์" ของข้าพเจ้าที่กล่าวนั้น ข้าพเจ้าได้พูดถึงการเตรียมตัวโดยทางนักรบ ท่านทั้งหลายที่ได้อ่านเรื่องนั้นแล้ว คงจะระลึกได้ว่า ข้าพเจ้าได้กล่าวถึงหน้าที่แห่งคนไทยทุกคนที่ควรจะทำตน และคนที่อยู่ในความปกครองของตนให้สามารถที่จะป้องกันรักษาความมั่นคงและความเป็นไทยแห่งประเทศสยาม เพราะฉะนั้นจึงไม่จำเป็นที่ข้าพเจ้าจะคงพูดถึงการเตรียมตัวโดยทางนักรบอีกในที่นี้ ต่อไปนี้ข้าพเจ้าจะขอกล่าวถึงการเตรียมตัวในทางพลเรือน ความตั้งใจของข้าพเจ้ามีอยู่ที่จะแสดงให้ท่านเห็นว่า ความหลงอันใหญ่ของเราซึ่งข้าพเจ้าได้กล่าวถึงแล้ว กล่าวคือ การที่เราต้องอาศัยความช่วยเหลือแห่งชาวต่างภาษานั้น เป็นความหลงซึ่งถ้าเรายังฟังไว้ไม่ยั้งคลาดให้สูญสิ้นไปเสียนานเท่าใดก็จะยิ่งเขาลึกซึ้งและยากที่จะทำ ให้สิ้นไปได้มากขึ้นเท่านั้น

ก็ในการที่เราจะทำให้ความหลงอย่างใด ๆ สูญสิ้นไปไม่ว่าอย่างลึกซึ้งหรือคั้นเพียงใด เราจำจะต้องประสพโชคความซึ่งอาจจะไม่เป็นที่สำราญใจเราได้ แต่จะให้กิจของเราเป็นผลสำเร็จ เราก็จำจะต้องทนเอาบ้าง ในส่วนตัวข้าพเจ้า ความรู้สึกในกรณีนี้ก็แห่งคนกระทำให้ข้าพเจ้ามีกำลังที่จะทำกิจนี้ให้สำเร็จไปจงได้ ข้าพเจ้าจะเฝ้าบารบระคายความที่สำคัญซึ่งข้าพเจ้าสามารถรวบรวมได้นั้นมาแสดงให้ท่านฟัง ด้วยความหวังว่าท่านผู้อ่านทั้งหลายจะแสดงไมตรีจิตแก่ข้าพเจ้า อย่างที่ท่านแสดงมาแล้วแต่หนหลัง

อันคำว่า ต่างภาษา นั้น คืออะไร

เมื่อแรกแต่เดิม ๆ ก็ดูไม่น่าเป็นปัญหาที่ยากเย็นอะไร แต่ถึงเวลานั้นก็ ขอลงความซึ่งข้าพเจ้าได้ตอบปัญหานี้ในครั้งก่อนนั้น เป็นเหตุให้คนจำพวกหนึ่งร้องคัดค้านและแสดงความเห็นต่าง ๆ เป็นอันมาก ข้าพเจ้าจึงต้องขอยกเหตุนี้ขึ้นเป็นข้อแก้ตัวในการที่กล่าวในเรื่องนี้อีกในที่นี้

คำตอบปัญหาที่กล่าวข้างบนนี้ ควรเราจะหาหรือพจนานุกรมที่ว่า เราจะแปลว่าอย่างไร

พจนานุกรมอังกฤษของ เชมเบอร์ อธิบายคำต่างภาษาวาดังนี้.-

"ต่างภาษา (ลึงคัพท) แปลว่าต่างประเทศต่างกันด้วยนิสัยและลักษณะ (นาม) คนหรือสิ่งที่เป็นของต่างประเทศ คนที่ไม่มีความรอบธรรมโดยเต็มแห่งพลเมือง

เพราะฉะนั้น ถ้าจะว่ากันให้ตรงแท้สำหรับคนไทยแล้วคำนี้ต้องแปลว่า คนอื่น ๆ ทุกคนซึ่งมิใช่ไทย ก็เป็นคนต่างภาษาดังสิ้น หรืออีกนัยหนึ่ง ถ้าท่านจะพอใจมากกว่าจะเรียกว่าชาวต่างประเทศก็ได้

ชาวยุโรปก็ ผู้ป็นก็ ผู้ไทยก็ ล้วนเป็นคนต่างภาษาทั้งนั้นและชาวชาติที่กล่าวมานี้ เขาก็ไม่ปฏิเสธ จึงเหลืออยู่แต่จีนซึ่งมีผู้ปฏิเสธแทนว่า จะนับจีนเข้าในพวกต่างภาษานั้นไม่ได้ ผู้ที่ปฏิเสธนี้ได้พยายามที่จะกล่าวโทษข้าพเจ้า โดยยกเอาการเมืองขึ้นมาพูด ทว่าข้าพเจ้าคัดค้านพระบรมราโชบายในพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ขอท่านข้าพเจ้าได้ตอบครั้งหนึ่งแล้ว เพราะฉะนั้น ข้าพเจ้าจะไม่ขอล่าวโทษอีก แต่ข้าพเจ้าใครจะขอล่าวในที่นี้สักหน่อย (และข้าพเจ้าหวังใจว่าผู้ที่แสดงความเห็นคัดค้านข้าพเจ้านั้น จะได้สังเกตจดจำไว้) ว่าข้าพเจ้าจะขอพูดเรื่องนี้แต่เฉพาะตามความจริงที่เป็นอยู่ ไม่เกี่ยวเนื่องด้วยการเมืองนั้นเลย ข้าพเจ้าไม่ตั้งใจจะให้ใครได้กล่าวถึงข้าพเจ้าเข้าไปเป็นผู้หมิ่นถึงผู้หนึ่งในเรื่องการเมือง ทั้งนี้ไว้ว่าข้าพเจ้าจะไม่มีความเห็นในเรื่องการเมืองนั้นก็หาไม่ได้ แต่เป็นเพราะไม่เกี่ยวข้องกับเรื่องราวซึ่งข้าพเจ้าจะกล่าวในที่นี้เท่านั้น

เหตุผลแห่งกิจการในยุคหนึ่งหรือสมัยหนึ่ง อาจจะทำให้อำมาตย์และผู้ฉลาดในการ

เมืองยี่หนี่ว่า จีนก็เหมือนกับคนไทย แต่การพูดในเรื่องการเมืองภายในก็ดี หรือภายนอกก็ดี เป็นของที่เล่นกันได้ในเวลาสงบศึก แต่เมื่อเกิดการสงครามเกิดขึ้น หรือแม้แต่เข้ามาใกล้ตัวเท่านั้น การพูดกันในเรื่องเรื่องนี้ ก็จำเป็นต้องละลายหายสูญไปให้กิจการอันจริงจังซึ่งเกี่ยวแก่ความดำรงอยู่แห่งชาตินั้นเข้ามาแทนที่ เพราะฉะนั้น สิ่งซึ่งข้าพเจ้าประสงค์ในที่นี้ ก็คือจะขอชวนให้ท่านคิดดูให้ไกลออกไปหน่อย เพราะว่าเมื่อถึงเวลาศึกมาตีเมืองเข้าแล้ว เมื่อนั้นแหละเราจึงจะรู้สึกว่าเราให้ทำถูกหรือผิดมาแล้วประการใด ซึ่งจะเป็นขณะที่เกินเวลาเสียแล้วที่จะแก้ไขอย่างไรได้ คุกเข่านี้เราจึงควรเตรียมการล่วงหน้าไว้ และเมื่อยังมีเวลาและโอกาสอยู่ เราก็ควรจะพิจารณาชอบกพรองของเรา และคิดอ่านแก้ไขเสียตามความสามารถของเราที่จะทำได้ อันอุบายในการเมืองภายในนั้น เอาไว้ให้เป็นฐานะแห่งอำมาตย์มนตรีเขาเถิด ส่วนการคบคิดในกำรเมืองภายนอกนั้นเล่า ก็เอาไว้ให้เป็นฐานะของพวกทูตเขาจะดีกว่า ส่วนพวกเรานั้น จงมาพากันพิจารณาแต่เหตุผลอันรู้สึกได้โดยจริงจังนั้นเถิด

เพราะฉะนั้น ถ้าจะว่ากันโดยเหตุผลที่เป็นจริงแล้ว จีนจะนับว่าเป็นไทยได้จริงหรือ เมื่อใดพิจารณาปัญหานี้โดยตลอดทั้งในกรุงเทพฯ และหัวเมือง ข้าพเจ้าจึงได้มาลงเนื้อเห็นดังต่อไปนี้

๑. จีนในหัวเมือง ประพฤติตัวสนิทสนมกับเพื่อนบ้านมากกว่าจีนในพระนคร ซ่อนเป็นเพราะเหตุว่า จีนในหัวเมืองมักจะอยู่กระจัดกระจายห่างจากกันและกัน และมีจำนวนโดยปกติ น้อยกว่าพลเมืองชาวไทยเป็นอันมาก เพราะฉะนั้น พวกจีนจึงเห็นว่าเป็นการควรที่จะประพฤติให้สนิทสนมกับไทยมากที่สุดที่จะทำได้ เพื่อความสะดวกของเขา เพราะว่าถ้าจะทำตัวออกหากแล้ว ก็น่าจะไม่มีความสุขได้เลย อีกประการหนึ่งจีนในหัวเมืองนั้นอยู่ไกลพ้นจากพวกที่อยู่หย่อมไกลต่าง ๆ ทั่ว

๒. ถ้าเรายิ่งเข้าไปใกล้หมู่บ้านหรือเมืองที่มีราษฎรมาก เราจะเห็นได้ว่าพวกจีนยิ่งทำตัวออกหากและไม่สนิทสนมกับไทยยิ่งขึ้น นี่เป็นคาวพวกจีนอาจจะรวบรวมอยู่ด้วยกันเป็นจำนวนมากขึ้น และมีความจำเป็นที่จะต้องขอความช่วยเหลือหรือสมาคมกับคนไทยน้อยลง อีกประการหนึ่งพวกจีนเหล่านี้เข้ามาอยู่ใกล้ฮังยี่ ซึ่งเป็นนายที่เขากลัวยิ่งนัก สรุปความว่า พวกจีนยิ่งเข้ามาใกล้กรุงเทพฯ เขาเท่าใด ก็ยิ่งเป็นจีนมากขึ้นเท่านั้น ถ้ายิ่งในกรุงเทพฯ เองแล้วก็เป็นจีนแท้ ๆ ที่เคียว เรนโบสำเร็จเป็นคน

๓. แດ่ถึงแม่ในกรุงเทพฯ ๗ กัถิ พวกจีนทั่วไปก็ยังมีวามใครที่จจะพำไมศรีและพั้ง
เหตุพั้งผล แลจะจนกว่าหัวหน้าสมาคมลับของเขาจะเอาตัวเขาไปเสี้ยมสอนเมื่อใด เมื่อนั้นเขาก็
กลายเป็นคนที่ไม่พั้งเหตุพั้งผล แลถึงแม่ว่าเราคนไทยจะพยายามเสี้ยมสลักเขาใด เขาก็หาเดื่อพั้งไม

๔. ในกรุงเทพฯ ๗ กัถิ ในหัวเมืองมณฑลก็คื ไม่ว่าจีนจะอยู่แห่งใด ๆ มีลักษณะ
อันหนึ่ง ซึ่งจะเห็นได้ว่าเป็นสามัญแก่จีนทั่วไป กล่าวคือ จีนทุกคนคิดที่จะกลับเมืองจีน ซอนี้ข้าพเจ้า
หาให้ใคร ๆ หังสิ้นปฏิเสธ

ไมต้องสงสัยเลย ลงจะมีจีนอยู่บ้างบางคนที่ไม่ตั้งใจจะกลับไปเมืองจีน แต่คนอย่าง
นี้เป็นชนิดที่หาได้ยากในพวกที่เกิดในเมืองจีนในหมู่ลูกจีนนั้นจำนวนคนที่คิดจะกลับเมืองจีนมีน้อย
ลงบ้างจริง แต่ถึงกระนั้นก็คื ในหมู่มกเหล่านี้ เราจะเห็นได้ว่ โดยมากคิดจะกลับไปอยู่ในเมือง
อันเป็นบ้านเกิดเมืองนอนแห่งพอเขา ลูกจีนบางคนที่ตั้งใจจะกลายเป็นไทยแท้ก็มี แต่คนจำพวกนี้
น้อยนัก ซึ่งเราจะรู้จักได้โดยทันที โดยอาชารกิจวิชาของเขาคืไม่ชอบถูกเรียกว่าลูกจีน แลมักจะ
พยายามเอาตัวออกจากจีนมากที่สุดที่จะทำได้

ส่วนคนจำพวกที่โฆษณาตนว่าเป็นคนไทย แต่ซึ่งบรรดามิตรและพวกพ้องที่เขาสมาคม
นั้นล้วนเป็นจีน อีกหังแสดงความรู้สึกเข้าอ้างจีนทุกกราวทุกสมัย ที่จะแสดงได้เช่นนี้ ข้าพเจ้ายังมี
ความสงสัยในความตั้งใจของเขาอยู่ คนเราจำเป็นจะต้องเป็นไทยหรือเป็นจีนอย่างใดอย่างหนึ่ง
จะเป็นหังสองอย่างในขณะเดียวกันนั้นไม่ไค และคนที่ทำตัวว่าเป็นหังสองอย่างเช่นนี้ โดยมาก
มักจะเป็นอันไม่เป็นหังสองอย่าง คนชนิดนี้เปรียบเหมือนกิ้งก่า ซึ่งเปลี่ยนสีให้เหมาะแก่พื้นที่
ในเวลาที่เข้ามาอยู่ในหมู่มกไทยก็เป็นไทย ครันเข้าไปในพวกจีนก็เป็นจีน หังคนประเภทนี้มีอยู่
หลายคนที่อยู่ในมังกับฝรั่ง แลคนจำพวกนี้แต่ละมักจะเป็นพวกนักการเมือง อยู่ในหมู่มกจีนครั้งไทย
ครั้ง จึงตั้งตนว่าเป็นหัวหน้าในความกิดสมัยใหม่ คืพวกนักพูดและพวก - หนังสือพิมพ์กรุงเทพฯ
ข้าพเจ้าได้เคยมีกัถิศรัทธัยและเจิมใจที่ไคโปงคนไทยยุวมาราคีของข้าพเจ้าบางคนนิยมความเห็น
ของคนจำพวกนี้ ซึ่งควรจะรู้ไคคืว่า เป็นไทยแค่ปากเท่านั้น เขาไม่รู้หรือว่คนจำพวกนี้จะเป็นอะไร
ก็เป็นไคเพื่อความสะดวก ยุวมาราคีของข้าพเจ้าไปเสื่อคนที่สามารถจะมีวาคีไคตั้ง ๒ วาคีเป็น
อย่างน้อย หรือบางทีก็ตั้ง ๓ เช่นนี้้อย่างไรไค ยกตัวอย่างเช่นคนที่อ้างว่ตัวเป็นไทย แต่ว่คืตัว
ว่เป็นหัวหน้าในหมู่มกจีน ข้าไคปรากว่ว่เป็นคนในมังกับธงรัฐบาลฝรั่งประเทศหนึ่งควยเช่นนี้ จะ
เรียกว่เขาเป็นคนอะไรแน่ ท่านจะเรียกว่ไคว่าเขาเป็นคนลาวาคีไค ในส่วนข้าพเจ้า ต้องขอมออก

ว้ายอมแพ้ หายไม่ถูก แต่ที่กล่าวนี้ขออย่าให้ท่านเข้าใจว่า ข้าพเจ้าจะจงถึงบุคคลหนึ่งบุคคลใด โดยเฉพาะเลย เพราะข้าพเจ้าไม่ปรารถนาที่จะช่วยโฆษณาชื่อเสียงของบุคคลใด ๆ ทั้งสิ้น ข้าพเจ้าพูดถึงประเภทของคนซึ่งมีตัวอย่างอยู่มากในกรุงเทพฯ เท่านั้น

คนจำพวกนี้ และพวกญาติมิตรของเขานี้แหละ เป็นผู้ที่คัดค้านในการที่ข้าพเจ้าเรียกจีนว่าชาวต่างชาติ ในส่วนคนจำพวกที่กล่าวนี้โดยเฉพาะข้าพเจ้าขอถอนคำ ด้วยเหตุว่าเขาไม่ใช่เป็นชาวต่างชาติแท้ โดยมากเป็นแค่ครึ่งต่างชาติ บางก็เป็นต่างชาติแฉส่วน ๒ ใน ๓ คงเหลือแค่ส่วน ๑ ที่เป็นไทย

แต่ในพวกจีนแท้ซึ่งเป็นส่วนมากนั้น ข้าพเจ้ายังขอยืนยันว่าเขาเป็นชาวต่างชาติแท้จริง ทั้งโดยกำเนิด โดยนิสัยโดยความเห็น โดยภาษา และในที่สุดโดยความสัมพันธ์ของเขา

ข้าพเจ้าแลไม่เห็นเหตุที่ควรจะอายหรือเจ็บแค้น ในการที่จะรับว่าตัวเป็นชาวต่างชาติ ถ้าข้าพเจ้าเองไปอยู่เมืองจีนข้าพเจ้าจะไม่รับหรือที่จะรับว่าเป็นชาวต่างชาติเลย และจะมีความภาคภูมิใจที่จะรับเสียด้วย แม่แถวแหวนเงินทองในเมืองจีนทั้งหมด ก็ไม่สามารถที่จะทำให้ข้าพเจ้าปลงใจเป็นจีนได้ เพราะฉะนั้น เหตุใดข้าพเจ้าจึงจะไปนินทาให้จีนเขาเค็มใจสมัครมาเป็นไทย

ด้วยเหตุนี้ ข้าพเจ้าจึงเรียกว่าเป็นกึ่งต่างชาติ ใช้ว่าเป็นการคิดเทียบหรือคลุกหาไม่ได้ แต่เรียกตามความเป็นจริงและเพราะเหตุว่า ข้าพเจ้ามีความปรารถนาที่จะให้บรรพชาติของข้าพเจ้ารู้สึกความชอบนี้ จึงได้เขียนเรื่อง "ยิวในบรรพทิศ" ถ้ายังกองการพยายามเพื่อให้เห็นชัดขึ้นอีก ข้าพเจ้าขออ้างหนังสือราชาธิบายเบกษา ซึ่งท่านจะเห็นได้ว่า มีสโมสรและธมาคมจีนและลูกจีนเป็นอันมากที่มาจกทะเล เบียนตามพระราชบัญญัติใหม่ ทั้งนี้ล้วนส่อให้เห็นว่าพวกหัวหน้าจีนไม่มีความประสงค์ที่จะให้จีนล้มตัวว่าเป็นคนต่างชาติ

ข้าพเจ้ามีความปรารถนาจะลบล้างความหลงเชื่อว่า จีนเป็นส่วนหนึ่งแห่งชาติไทยโดยแท้จริงในสิ่งทั้งปวง ซึ่งข้าพเจ้าจะพยายามชี้แจงในบทความต่อไป.

การที่เราอาศัยพวกจีน

ข้าพเจ้าเข้าใจว่าคนไทยทุกคนจะลงเนื้อเห็นด้วยกับข้าพเจ้าว่า จีนมีส่วนใหญ่ในความเป็นอยู่โดยปกติแห่งคนไทยเรา ความร้อนทำให้เกิดความรู้สึกในพวกคนไทยต่าง ๆ กัน ข้าพเจ้าเกรงว่าเราโดยมากไม่รู้สึกลักษณะ นอกจากเห็นเสียว่าเป็นความสะดวก (ไทยเรามีนิสัยไม่มีใครจะชอบการงานหนัก) เพราะฉะนั้นเมื่อจีนมาแย่งเอากิจการที่เราได้เคยทำมาด้วยมือของเราเอง แดกก่อนเราก็ก็นิยามที่จะแข่งขันหรือประกอบการงานของเรานั้นให้เจริญอยู่ เรากลับไปคิดเสียว่าเป็นการสะดวกแก่เราแล้ว ที่จะไปตั้งตองทำงานอย่างนั้นอีกต่อไป ส่วนในพวกเรานี้ที่เป็นนายก็เอนไปข้างจะชอบใช้จีนเป็นลูกจ้าง เพราะจีนยอมทำงานหนักกว่าไทย และเก็บเงินรับสินจ้างน้อยกว่าด้วย

เพราะฉะนั้นไทยเราโดยมาก ค้ายเหตุเพื่อความเกียจคร้านก็ดี หรือเพื่อความสะดวกส่วนตัวก็ดี เลยต้องหันไปอาศัยพวกจีน จนถึงกับบางคนยึดถือเป็นความเห็นอันจริงจึงเสียว่าจีนเป็นส่วนอันจำเป็นแท้แก่ความเป็นอยู่แห่งชาติไทยเรา และค้ายเหตุนี้ไทย-จะก่อเหตุให้มาคหมางอะไรก็ได้

ถ้าท่านจะหยุดไตร่ตรองถึงข้อความตอนที่สุดนี้สักครู่หนึ่งแล้ว ข้าพเจ้าก็เชื่อว่าท่านคงจะรู้สึกอย่างเดียวกับข้าพเจ้าว่า การที่ยอมรับเวลานั้น เป็นที่น่าสังเวชอย่างน่าใจหาย ขอให้คิดดูเถิดท่านผู้เป็นสหายทั้งหลาย ไม่มีจีน เราจะอยู่ไม่ไถ่จะนั้นเจียวหรือ ? ถ้าเช่นนั้นเราเป็นชาติอยู่ท่าอะไร ชาติใด ๆ ก็ดี ถ้าเป็นอยู่ไม่ไถ่โดยตนเองแล้ว ก็ไม่สมควรจะมีชื่อว่าเป็นชาติ หัวหนาจีนเขาจะอวดคองว่าเราอยู่ไต่เพราะพวกเขาช่วยเราให้เป็นอยู่อย่างที่เกิด แต่ใจพวกไทยบางคนจึงต้องกล่าวตามเขาไปเช่นนั้นด้วยเล่า ทำไมเราจึงจะนั่งปล่อยให้เขาว่าเล่นความลอบใจไม่ไต่เถียงเขาบ้าง เหตุใดคนไทยท่านจึงไม่กระตือรือร้นและแสดงให้เขาเห็นปรากฏว่าท่านอยู่ไต่โดยไม่ตองอาศัยจีน เหตุไรท่านจึงยอมให้หนักหน่วงฝ่ายเขาทุกแต่ข้างเดียว และไม่ไต่ตอบเขาบ้างหรืออย่างไรก็เพียงแต่ให้เขาเข้าใจโดยรักเสียว่า ท่านไม่มีความเชื่อถือในถ้อยคำของเขา หุกดั้น ๆ ทำไมท่านจึงพอใจไต่ไต่อยู่ในสมมติบ้า ? ผู้รวมชาติของข้าพเจ้าทั้งหลายจึงตื่นเด็ก

การที่ข้าพเจ้าพยายามแสดงให้ท่านเห็นว่า จีนเป็นชาวต่างภาษา ข้าพเจ้าตองถูกหัวว่าสั่งสอนไทยให้เกลียดชังจีนโดยไม่มีเหตุผลอย่างอื่น นอกจากที่จีนเป็นคนต่างภาษา ถ้าข้าพเจ้าไต่หัวเช่นนั้นจริง ข้าพเจ้าตองเป็นคนที่เขินไปถึงกว่าคนทั้งปวง ข้าพเจ้าไต่ไต่ขอโทษ

เกลียดครึ่งเงินเลย ที่ข้าพเจ้าชอบนั้นก็เพียงขอให้ท่านคิดถึงตัวของท่านเองให้มากขึ้นอีกสักหน่อยเท่านั้น
ท่านดูเป็นชาวชาติไทยยอมมีกิจที่จะยอมกระทำให้แก่ชาติของท่านมากกว่าให้แก่ชาติจีน และเมื่อ
ถึงเวลาที่ท่านจะต้องเลือกว่า จะเห็นแก่ผลประโยชน์แห่งชาติจีนหรือชาติไทยแล้วคงไม่มีปัญหา
ที่เดียวว่า ท่านจะเห็นแก่ฝ่ายใด ข้าพเจ้ามีความปรารถนาเท่านั้นเอง และแม่จะมีแต่แสดงความ
เห็นคัดค้านเท่าใด ข้าพเจ้าก็จะพยายามเตือนให้ท่านนึกถึงข้อนี้ว่าเป็นนิจ ข้าพเจ้าต้องการให้
ท่านรู้สึกอย่างซื่อตรงว่าเงินเป็นกลางชาติ และข้าพเจ้าขอโอกาสนี้อธิบายว่า การที่เงินเป็นชาว
ต่างชาตินั้นแปลว่าอะไร

ในเวลาสงคราม หรือในเวลาใด ๆ หนึ่งสิ้น ชาวต่างประเทศไม่มีความจำเป็น
จะต้องอยู่ในเมือง ทั้งไม่มีอะไรจะบังคับให้เขาอยู่ใต้วัย เขามีความชอบธรรมที่จะไปเสียจาก
บ้านเมืองเราเมื่อใดก็ได้ตามความประสงค์ เว้นเสียแต่เป็นชาวต่างประเทศที่ทำสงครามกับเมือง
เราจึงจะต้องไล่ ถัดหากว่าเมืองเรามีสงครามขึ้น จีนจะอยู่กับเราหรือ ถ้าจะคัดค้านตามเหตุการณ์
ที่ใดเคยเห็นมาแต่ก่อน ๆ แล้ว ข้าพเจ้าเห็นว่าการที่เงินจะอยู่นั้น เป็นสิ่งซึ่งเหลือคิดและไม่
สามารถจะหวังได้ ท่านไม่เคยได้ยินแถมบ้างหรือว่าเงินนั้นเมื่อมีเหตุหุกระบอน แม่แต่เล็กน้อยสักเท่าใด
ก็เตรียมพร้อมที่จะออกไปจากประเทศของเราอยู่เป็นนิจ เงินถึงแม่จะมีข่าวลือจริงเหลือจะเชื่อและ
ไม่นานเสีย ทั้งที่ไม่อาจเป็นไปก็ไม่ได้ ก็พอเพียงที่จะกระทำให้พวกจีนตื่นเต้น สากันวิ่งไปทางอุเรื่อ
ต่าง ๆ และยึดเบียดกันลงเรือเขลที่จะออกไปนอกน่านน้ำสยาม

ถ้าเมื่อการสงครามจะเกิดขึ้นแก่เมืองไทยแล้ว ความริบร้อนของพวกจีนที่จะไต่
นัยจะน้อยหรือ ? ถ้าใครเชื่อจริงๆว่าเงินจะอยู่กับเราในเวลาที่จะเกิดสงครามแล้ว จะเป็นที่น่า
หัวเราะยิ่งนัก

ไม่ต้องสงสัยเลย แม้ในเวลาเกิดศึกสงครามขึ้นแล้ว ก็คงจะมีเงินตกค้างอยู่กับ
เราบ้าง แต่ที่อยู่นั้นก็คงเป็นพวกที่เคราะห์ร้าย ยากจน จนไม่มีเงินพอจะเสียค่าโดยสารเรือได้
และพวกเหล่านี้แม่จะคงอยู่ในเมืองเราก็ไม่มีข้อดีแก่เราเลย ก็ยังมีข้อตรงกันข้ามเสียอีก เพราะ
คนเหล่านี้คงจะหางานทำไปไต่แล้ว ก็จะทำให้ความรำคาญต่าง ๆ ให้แก่เราด้วย การที่รัฐบาลเรา
ต้องจัดไปในเรื่องกุศลมูลกฐณเกิดและยึดค่านี้อยู่ในเวลาอัน กว้างจะเป็นเครื่องเตือนสติพออยู่แล้วขอ
ให้นักเกิดว่า ถ้าต่างวาระรัฐบาลของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวของเรา ด้วยเหตุใดเหตุหนึ่ง
ก็ตาม ไม่สามารถที่จะอนุเคราะห์แก่บรรดานายเหมืองได้ ทั้งจัดการส่งเสบียงอาหารไปไม่สำเร็จ

จะมีผลอย่างไรบ้าง บรรดาเหมืองก็จะต้องปิด กลับไปด้วยหลายพันคนก็จะต้องว่างงานลง และพวกกู่เหล่านี้นี่ เมื่อไม่มีอะไรจะกิน นิวเซาก็คงจะเริ่มกระทำโจรกรรม และหาหนทางอื่นร้ายกาจต่าง ๆ ซึ่งเหลือที่จะคาดคะเนและกล่าวโดยหิสดารได้ รัฐบาลก็จำเป็นต้องไปอ่านาจและกำลังอาวุธ ซึ่งจะต้องถึงแก่เสียวิวัฒมนุษย์เป็นแน่แท้

ถ้าเหตุการณ์เช่นนี้เกิดขึ้นในเวลาสงบศึกได้แล้ว เหตุใดกันอีกเขาจะไม่อาจเกิดขึ้นได้ในเวลาสงคราม ? เหตุการณ์ตามที่ข้าพเจ้ากล่าวมาโดยสังเขปข้างบนนี้ คงจะเกิดขึ้นเป็นแน่ แต่จะร้ายแรงกว่าที่มีในเวลาสงบศึกตั้งร้อยเท่าพันทวี

ถ้าจีนอยู่ในเมืองเราในเวลาสงครามแล้ว เหตุการณ์เหล่านี้คงอยู่ในความคาดหมายของเราว่าจะเกิดขึ้นทั้งสิ้น ท่านจะไม่เห็นด้วยกับข้าพเจ้าหรือว่าถ้าเกิดสงครามขึ้นแล้วจีนไปเสียที่ไหนจะดีกว่าคงอยู่ ถ้าท่านมีความเห็นพ้องด้วยในข้อนี้แล้ว ข้าพเจ้าขอเสนอขอความอดข้อหนึ่ง เพื่อความคำริของท่านต่อไป

ท่านใคร่รู้หรือไม่ว่า เวลานี้เราต้องอาศัยเงินอยู่มากน้อยเพียงใด ถ้าท่านยังมีใจคำริในเรื่องนี้จริงจึงแตกอกแล้ว ข้าพเจ้าขอเชิญให้ท่านคิดดูในบัดนี้ และเมื่อท่านใคร่ใคร่รองแล้ว ข้าพเจ้าเชื่อว่าท่านคงจะรู้สึกหลากหลายอย่างข้าพเจ้าเหมือนกัน ในการที่เราได้ยอมให้ตัวเรามัวหลงอยู่ใต้อาณาถึงปานนี้ โดยไม่มีใครรู้สึกดีว่าเป็นอย่างไร

ด้วยเหตุที่เราเกียจคร้าน และปล่อยตัวให้สนุกสนานไปตามเพลงของเรานั้นแหละ เราจึงค่อย ๆ เลื่อนลอยไปอยู่ในที่ซึ่งต้องอาศัยผู้อื่น โดยทางนี้เราได้ยอมให้ตัวเราพึ่งพาจีน ทั้งนี้จะเป็นเพราะว่าเราเห็นจีนดีกว่าเราก็คงหาไม่ แต่เราเห็นว่าเขาเป็นคนที่ทำความสะดวกให้แก่เรา เป็นคนเต็มใจและระอบทำงานหนัก เพราะฉะนั้นจึงเป็นคนที่ช่วยไม่ให้เราจำเป็นต้องออกแรงมาก ซึ่งเขาขอแลกเปลี่ยนกับค่าจ้างอันเล็กน้อยเท่านั้น ความเกียจคร้านของเรานั้นมีผลเป็นอย่างไรบ้าง ข้าพเจ้าจะขอยกตัวอย่างมาให้ท่านเห็นเพียงสองสามข้อ

การหาบเร่ขายของ ในเวลานี้อยู่ในมือจีนแทบทั้งสิ้น เขาหาบของซึ่งแตกออกคนไทยเราเคยหาบขาย มีข้าวแกง ขนม และน้ำอ้อย เป็นต้น

การจำหน่ายของกินต่าง ๆ ในกรุงเทพฯ ฯ เวลานี้อยู่ในมือจีนโดยมาก ในทางเสียบียงอาหาร บางครั้งเรื้อนที่ซื้อจากจีนทั้งสิ้นและเป็นที่น่าสมเพชยิ่งนัก ที่ได้เห็นความเคียดครอนของเจ้าของบ้านเหล่านี้ ในเวลาที่เลิกหยุดงานในกรุงเทพฯ ฯ เมื่อครั้งก่อนข้าพเจ้าเคยได้ยินแก่หูเอง ที่บางคนกล่าวโดยจริงจังว่า ถ้าเลิกหยุดงานต่อไปอีกนานแล้วเราจะต้องอดตาย คำ

กล่าวเด่นนี้เป็นของเหลวไหลก็จริง แต่ก็เป็นตัวอย่างแสดงให้เห็นว่าบางคนต้องพึ่งพาอาศัยเงินมากเพียงใด แม้แต่ในทางอาหารมากินอยู่ทุกวันก็ต้องเอาเงินเป็นพี่พี่

ทัศนกรรมต่าง ๆ ซึ่งแสดงคนไทยเราเคยทำ เดียวนี้กลายเป็นเงินพำแหมทั้งสิ้นแล้ว เช่นการก่อสร้าง การช่างไม้ เป็นต้น สิ่งที่เรายังคงอดอยู่ไควว่าทำอยู่บ้างก็มี ทาสีเรือนและบุศิลาเท่านั้น

แม่แสบาวในบ้านของเราก็เป็นจีน พวกเรามีก็คนแล้วที่ไรบาวและพอกัววี่จีน

สมมุติว่า จะเกิดมีสงครามขึ้นแก่เมืองเรา และจีนพากันทิ้งเราไปหมด ตามที่เขามีความชอบธรรมและเหตุผลควรที่จะไปเราจะทำอย่างไร เราจะได้เสียบึงอาหารมาจากไหน ใครจะทำงานซึ่งเราล้มวิธีทำเสียแล้วให้เราได้ และถ้าเราไม่มีบาวและพอกัววี่จีนแล้วเราจะเป็นอย่างไบบ้าง เราจะถืออ่านอย่างไร ลงนอนยอมตายหรือ ? ข้าแสบาวคนหนึ่งไม่มี ความตั้งใจที่จะประพฤติเช่นนั้นและข้าแสบาวเชื่อว่าท่านทั้งหลาย ก็คงจะไม่ยอมทำเช่นนั้นเหมือนกัน แต่ถึงแม่ว่าท่านจะยอมหรือไม่ยอมก็ตาม เมื่อไม่มีเกดอเงินของเราแล้ว ท่านก็จะล้มวิธีที่ทำการให้ตัวท่านเองเสียแล้ว นี่แหละจะเป็นผลแห่งการที่ท่านต้องพึ่งพาอาศัยจีน

นี่เป็นความจริงแห่งการที่ท่านเป็นอยู่บัดนี้ เราขอมรรูว่าตัวเราต้องอาศัยชาวต่างชาติมากเกินกว่าที่ควร แต่เราเก็ยจครานเกินไปที่จะแก้ไข และมีบางคนที่ยังแลไม่เห็นผลแห่งการที่เราต้องพึ่งพาอาศัยเขาเช่นนั้น พวกเราโดยมากยังคงนอนฝันอยู่อย่างสบายนี้ก็แล้วพออยู่แล้ว แต่ที่ข้าแสบาวไปกว่านี้ยังมีอีก

การที่เราต้องอาศัยต่างประเทศ

จีนไม่ใช่เป็นชนชาติเดียวที่เราจะต้องพึ่งพาอาศัย ที่ข้าพเจ้าได้ยกขึ้นกล่าวก่อน
นั้น ก็เพราะเห็นว่าคนโดยมากเห็นว่าจีนนั้น จำเป็นยิ่งกว่าคนชาวไหน ๆ

แต่ที่เดียว บ้านเมืองทุกประเทศย่อมต้องอาศัยต่างประเทศ ไม่มากก็น้อย
ซึ่งก็เป็นการสมควรแล้ว ถ้ามีฉะนั้นการค้าขายก็ไม่ต้องมีตอ้งหักกันเลย

แต่การพึ่งพาอาศัยนี้ ย่อมมีเขตขีดขึ้น ซึ่งเมื่อพ้นขีดไปแล้วอาจจะเป็นผลร้ายได้
ข้อหนึ่งซึ่งอยู่นอกเหนือขีดที่จะอาศัยได้โดยปราศจากผลร้ายนั้นก็คือ ในเรื่องอาหาร เพราะว่า
ในเวลาสงครามประเทศใดหรือคอกอาหารกอน ประเทศนั้นจะต้องถึงแก่ปราศรัยโดยไม่มีข้อสงสัย
บางคนได้พยายามที่จะแย่งขอนี้โดยอ้างว่า ประเทศอังกฤษเป็นเมืองที่ตองอาศัยต่างประเทศ
อยู่โดยมากในเรื่องอาหาร แต่ชาวอังกฤษไม่เห็นต้องกินเลนอะไรในเรื่องนี้ ซอนี้ก็จริงอยู่ แต่
อย่าลืมเสียว่าอังกฤษมีทรัพยากรที่ใหญ่ที่สุดในโลก เพราะฉะนั้นเขาจึงมีเหตุผลพอจะเชื่อได้ว่า เขา
คงจะรักษาอำนาจและความเป็นใหญ่ของเขาในทางทะเลได้ และคำอวดอ้างของอังกฤษในซอนี้
ก็เห็นได้ว่าเป็นจริงของเขาตามเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นในสงครามปีนี้

ส่วนเราเป็นไทยไม่ควรล้มฐานะแห่งประเทศเราเมืองอันเป็นประเทศเล็ก
อย่างเรานั้น ลวรจะต้องหาเลี้ยงตัวเราเองได้ไ้มากที่สุดที่จะทำได้เมื่อถึงคราวเคราะห์ร้าย
ที่จะต้องทำสงครามเราต้องระวังอย่าให้ข้าศึกเขาทำให้เราตกตายได้ โดยไม่มีอาหารอันเป็น
ของจำเป็นแก่ชีวิต

นอกจากการที่เราต้องพึ่งพาอาศัยจีนตามที่กล่าวมาแล้วนั้น เราควรจะพิจารณา
ดูว่าเราเป็นอย่างไรในทางอื่น ๆ อีก

มีของอยู่อย่างหนึ่งซึ่งเราทำให้มีขึ้นได้เอง ของสิ่งนั้นก็คือข้าว ถ้าถึงเวลาคับขึ้น
เข้าแล้วเราก็คงจะไม่ตองอดตาย ปลายก็มีอยู่มาก ส่วนผักและผลไม้ก็มีอยู่โดยบริบูรณ์ ความจริง
ธรรมชาติกรุณาแก่เรามากในเรื่องอาหารซึ่งยังมีชีวิตให้เป็นไป เหลือก็มีหาได้ง่าย สิ่งเหล่านี้เป็น
ของจำเป็นแก่ชีวิตซึ่งเรายังคงทำอยู่ และเวลานี้ก็ยังไม่มื้หาทางที่จะถูกแย่งไปจากมือเรา
ชาวนาจีนในเมืองเรานั้นเกือบจะนับได้ว่ายังไม่มื้ที่เดียว

คิดเอาแรงขึ้นเพื่อเหตุสงครามนั้นมากกว่าที่จะคิดทำเอาเองด้วยตนเองน้อย เรื่องน้ำมันละหุ่งก็ไม่เป็นเรื่องสลักสำคัญอันใด แต่ที่ข้าพเจ้ายกขึ้นมาคราวนี้ ก็เพื่อจะให้ท่านเห็นว่าเราโคปลอยตัวของเราให้พึ่งพาอาศัยชาวต่างประเทศโดยไม่จำเป็นเลย ความจริงยังมีตัวอย่างที่มากขึ้นกว่านี้มาก เสรนรานยาหลายรายขายยาแกหองเสียเรียกว่า "ปาปะยัน" ซึ่งมีโคอื่นไกลคือมะละกอของเราดี ๆ นี้เอง ยังมียาฝรั่งที่ในบำรุงชาติก็อย่างหนึ่งเรียกว่า "มะคุมเปาเคอร์" ซึ่งตามสำเนียงก็จะออกโคแล้ววาอะไร ไม่จำเป็นต้องอธิบายต่อไป

แต่ยังมีของจริงจึงอยู่เรื่องหนึ่ง กล่าวคือยา เป็นต้นไม้ที่เราปลูกได้ในเมืองไทย โดยแน่นอน คนป่วยและหมอของเราก็มีไม่น้อย แต่ถึงเวลานั้นก็ดี ของที่เราเอามาใช้เป็นมาลาคหุงหรือยาคูงโคโดยมากล้วนเป็นของต่างประเทศทั้งสิ้น การทำใหม่ก็เกือบจะสูญ คุ้มเหตุที่ดูราคาของต่างประเทศไม่ได้ หักลดกรณอย่างใด ๆ ในเมืองไทยเราเกือบจะเป็นเช่นนี้ทั้งสิ้น แต่ถ้าวางกล่าวต่อไปก็จะเป็นการนอกเรื่อง เพราะว่าเราจะพูดถึงแต่สิ่งที่ยังชีวิตโคได้เป็นอยู่โคเท่านั้น กล่าวคือสิ่งของซึ่งเราจะไม่มีไม่ได้โดยแน่แท้ และซึ่งถ้าวางถูกคิดเสียแล้วจะทำให้เกิดครอนจริง ๆ

น้ำคาลเป็นของอย่างหนึ่ง ซึ่งยอมรับว่าเป็นอาหารจำเป็นแก่ชีวิตแต่ถึงอย่างนั้นเราก็ก็นิยมปล่อยให้การจำหน่ายน้ำคาลนี้ตกอยู่ในมือของชาวต่างประเทศโคแทบทั้งสิ้น เสียอีกเป็นดั่งสำหรับปกปิดและป้องกันร่างกายอีกอย่างหนึ่ง แต่เราก็ก็นิยมที่จะซื้อของเหล่านี้จากต่างประเทศแทบทั้งหมดถ้าวางของ ๒ สิ่งนี้เข้ามาไม่ได้ในเมืองเรา จะเป็นอย่างไรบ้าง ? มีต้องเลยอดขนมและของหวานทั้งหมด และเปลืองการควยหรือ

แต่ที่เคียวน้ำคาลยังเป็นสองที่คงทำกันอยู่ และการทอดนั้นก็ยังเป็นวิชาที่ยังไม่สูญที่เคียวในหมู่ไทย แต่พวกลูกเกิดควากนไทยเราจะยังคงทำของที่ขายไม่ได้นั้นต่อไปอีกโคสักเท่าใดคงจะไม่ทำต่อไปอีกกาลนานนั้นเป็นแน่ ถ้าเราซื้อสิ่งของเหล่านี้จากต่างประเทศมากขึ้นเท่าใดของทั้งสองสิ่งนี้ก็จะทำให้เมืองไทยเราน้อยลงเท่านั้น และในที่สุดทั้งน้ำคาลและทั้งยาคูงจะไม่มีการทำในเมืองเราต่อไป หักลดกรณโคถ้าวางเสียครั้งหนึ่งแล้ว ก็จะไปปลูกให้ขึ้นขึ้นอีกโคไม่ยากกว่าปลูกคนตายให้ขึ้นนั้นเลย ถ้าการทำน้ำคาลและการทอดสูญไปเสียแล้ว ในเวลาที่ความคับขันจะเกิดขึ้นแก่เรา เราจะตกอยู่ในที่ลำบากเมื่อน้ำคาลและมา ๒ สิ่งนี้หมดไป และทางที่จะเพิ่มเติมมาจากต่างประเทศก็เป็นอันไม่มีเสียแล้ว และถึงแม้ว่าออยจะปลูกโคได้ง่ายก็จำเป็นต้องเสียเวลา

อยู่บ้าง ส่วนการทอนนั้น กว่าจะจัดการให้ดำเนินไปได้ก็ต้องเบลอเวลานานอยู่

ตามที่กล่าวมานี้ บางทีข้าพเจ้าจะถูกหาว่า เป็นคนตื่นเกินเหตุ แต่ข้าพเจ้ายอม
เป็นคนตื่นในเวลานี้ดีกว่าที่จะคงเป็นคนตื่นคิดในเวลาวิบัติ

แต่คนที่ไม่มีทางแก้ไขจะแสดงไฉนนั้น ก็เท่ากับคนที่เปล่าประโยชน์ เพราะฉะนั้น
ข้าพเจ้ามีขอแนะนำอยู่บางข้อซึ่งข้าพเจ้าจะชกกล่าวในบทหน้าต่อไป

วิธีที่จะแก้ไข

พวกเราดูเหมือนจะเข้าใจกันเสียว่า เป็นแบบธรรมเนียมนิยมของหนังสือพิมพ์อย่าง ๑ หรืออย่างไรก็ดี เป็นแบบธรรมเนียมนิยมของหนังสือพิมพ์ในเมืองไทยที่จะเห็นว่ารัฐบาลควรรับผิดชอบ และมีหน้าที่ที่จะต้องแก้ไขเหตุหรือสรรพสิ่งใด ๆ ซึ่งมีผู้เขียนหนังสือพิมพ์เห็นว่าควรที่จะแก้ไข และยังมีอยู่อีกข้อหนึ่งซึ่งดูเหมือนจะเข้าใจว่าเป็นธรรมเนียมเหมือนกันว่า รัฐบาลไม่เคยควาจัดการอย่างใดโดยลำพังเลย นอกจากจะถูกหนังสือพิมพ์ตีเตือนและกล่าวโทษ เพราะฉะนั้น เมื่อท่านผู้อ่านเห็นเรื่องซึ่งจําหน้าว่า "วิธีที่จะแก้ไข" ท่านคงจะเข้าใจว่าข้าพเจ้าจะกล่าวโทษ ตีเตือนรัฐบาลในขอบกพรองต่าง ๆ แต่ข้าพเจ้ามีความเสียใจที่ต้องทำในหนทางคาดหมายผิดไป เพราะประการ ๑ โดยอาทิจะ ข้าพเจ้ามิได้เป็นคนเขียนลงหนังสือพิมพ์ และอีกประการ ๑ ข้าพเจ้าไม่เหมือนคนไทยที่เขียนลงหนังสือพิมพ์โดยมาก ด้วยเหตุว่า ข้าพเจ้าไม่มีตำแหน่งใน รัฐบาลเป็นส่วนตัวทั่ว ๆ ไป หรือรับราชการการบหนึ่งอยู่ใดโดยเฉพาะเลย เพราะฉะนั้น ข้าพเจ้า จึงไม่มีความจําเป็นที่จะต้องเอาโคลนตีหัวฝ่ายหน้าผู้อื่น ซึ่งเป็นการเล่นที่ข้าพเจ้าไม่เห็นสนุกเลย แต่ไรมาแล้ว เพราะเหตุว่า คนใดที่เล่นของโลโครกก็มักจะต้องเป็นโลโครกเองเท่ากับขู่ที่ถูกลูก ปลาย

อีกประการ ๑ ความยุติธรรมมักมักให้ข้าพเจ้ากล่าววว่า ข้าพเจ้าไม่เห็นว่าการ ที่เราต้องพึ่งพาอาศัยกันนั้น เป็นความผิดของรัฐบาลฝ่ายเดียว พลเมืองชาวไทยทุกคนย่อมมีทั้ง ความชอบธรรมและหน้าที่บางอย่างซึ่งจะต้องทำ แต่พวกหนังสือพิมพ์และพวกนักพูดโดยมากมักจะ พ้อใจกล่าวแต่เรื่องความชอบธรรมอย่างเดียว ส่วนหน้าที่อันเป็นกรณียกิจนั้น ให้เป็นส่วนรัฐบาล รับเหมาทั้งสิ้น บรรดาปราชญ์ทั้งในรัฐศาสตร์และในนิติศาสตร์ย่อมจะกล่าวยืนยันว่า อันความชอบ ธรรมและหน้าที่ ๒ สิ่งนี้ย่อมจะต้องมีเป็นคู่กัน ถ้ามีความชอบธรรมแล้ว ก็ต้องมีหน้าที่ประจำอยู่ด้วย ส่วนปราชญ์ในกฎหมายเขาก็ยอมรับและยืนยันตามหลักนี้เหมือนกัน ข้าพเจ้าไม่สามารถจะสังเกตเห็น ความคิดของจีนในเรื่องนี้ได้ เพราะฉะนั้น ข้าพเจ้าไม่อาจที่จะกล่าวได้ว่า ตามความเห็นของพวก นักลงหนังสือพิมพ์จีน ที่ได้แสดงมาเป็นที่ว่าความชอบธรรมเป็นสมบัติแห่งประชาชนโดยเฉพาะส่วน ความรับผิดชอบเป็นของรัฐบาลนั้น เขามีหลักฐานที่จะอ้างอิงได้เพียงไร แต่ความเห็นของข้าพเจ้านั้นมีหลักที่จะอ้างอิงได้ในพวกปราชญ์ทั้งในทางรัฐศาสตร์ และในกฎหมายที่เลื่องลือที่สุดในยุโรป

เมื่อเรามีความชอบธรรมที่จะได้รับความคุ้มครองและอุปการะคุณจากรัฐบาลนี้แล้ว ก็ยอมเป็นหน้าที่แห่งเราที่จะถวายเหลือธุระบาลในการที่จะกระทำหน้าที่อันมากมาย ตามความสามารถแห่งเราที่จะทำได้ และทำให้เป็นที่กักขวางแก่รัฐบาลน้อยที่สุดที่จะทำได้ อีกประการ ๑ เป็นหน้าที่ของเราเหมือนกันที่จะพยายามจะทำอย่างดีที่สุด เพื่อป้องกันรักษาสมบัติแห่งชาติให้ดำรงคงอยู่และบำรุงกิจการซึ่งต้องการความบำรุง

ยกเรื่องอื่น ๆ เสีย ควรเราจะมาพิจารณาวิถีการที่จะออกนอกและบำรุงหัตถกรรมของเราต่าง ๆ ซึ่งในเวลานั้นเป็นของจำเป็นแก่ชีวิต มีอาหารและการนุ่งห่มเป็นอาทิ และควรเราจะพิจารณาไปถึงอุปวยซึ่งควร จะค่าเงินเสียใหม่มาแทนเมืองนอนของเรา เป็นประเทศที่เลี้ยงตัวเองได้มากที่สุด โดยไม่ต้องพึ่งพาอาศัยประเทศอื่น

(๑) เราต้องจำไว้ว่า คนไทยเราและชาวต่างประเทศนั้น มีลักษณะต่างกันอยู่เป็นข้อสำคัญ นี้จะแปลว่าเราควร จะเกลียดชังชาวต่างประเทศทั้งหมดได้ แต่เราไม่ควรที่จะหลงหรือคาดหมายว่าชาวต่างประเทศนั้นจะผิดเหมือนเรา เราจะต้องจำไว้ว่า ชาวต่างประเทศนั้นอาจจะเต็มใจอยู่ด้วยกับเรา กินข้าวกินน้ำกับเรา ค้าขายกับเราและเป็นสหายกับเราได้ แต่เราจะหวังว่าเราจะคายค้ายเรานั้นไม่ได้ ชาวเขาชอบรับสารภาพโดยตรงเสียในที่นี้ว่า โดยความรู้สึกล้วนตัวเขาเอง ชาวเขาไม่เต็มใจอย่างยิ่งที่จะตายกับชาวใด ๆ นอกจากชาติของเขาเอง

(๒) เราจงทิ้งความหลงใหลของเรา ในข้อที่ว่าจีนเต็มใจที่จะกลายเป็นไทย และจีนก็เหมือนกับคนไทยทุกอย่างนั้นเสียเถิด การที่หวังเช่นนั้นก็จะทำให้เราเองต้องได้กับความเสียใจในเวลาที่ยับยั้ง ด้วยว่าเมื่อถึงเวลานั้นแล้ว เราเราจะรู้สึกว่าเราได้หวังอยู่ในกำลังส่วน ๑ ซึ่งแท้จริงหาไม่มีอยู่ การที่จะทำไมตรีและทำกิจธุระกับจีนสักเท่าใดนั้นได้ทั้งสิ้น ความความพอใจแห่งทานเถิด แต่อย่าลืมตัวหลงคิดไปว่า จีนนั้นผิดกับชนชาติอื่น ๆ ซึ่งเป็นชาวต่างประเทศ

(๓) ลูกจีนนั้นผิดกับจีนนอกแท้ ๆ จริงอยู่ แต่เราจะนับว่าเขาเป็นไทยแท้ได้แต่โดยเฉพาะ พวกที่ได้แสดงความตกลงอันแน่นอนที่จะแปลงชาติเป็นไทย ตัดขาดจากการสมาคมกับจีนอย่างใด ๆ ทั้งสิ้น คือเขาต้องแสดงว่าจะเป็นคนตายกับเราจริงแล้ว เราจึงควรนับว่าเขาเป็นพวกเราแท้ได้คน ๑ พวกที่เป็นจีนครึ่งไทยครึ่งนั้น เราจะนับว่าเป็นไทยแท้ไม่ได้ (เพราะเขาอาจจะเลือกเป็นไทยหรือเป็นจีนตามแต่จะเหมาะแก่เหตุและสมวัย ถ้าจะคบคนก้ำกวมเช่นนี้ คบจีนแท้ ๆ ก็กว่าเป็นอันมาก)

(๔) พวกเราจึงมาหาคุณทำประโยชน์ให้แก่เรามากที่สุดที่จะได้โดยไม่ต้องอาศัยชาวต่างประเทศ เพื่อความสำเร็จแห่งงานทุกอย่าง เพราะว่าเราไม่ควรจะล้มเสียโดยชาวต่างภาษานั้น เมื่อถึงเวลาที่เรามาถึงแก้อัมจนเขาแล้ว เขาอาจจะทิ้งเราเสียก็ได้ เพราะฉะนั้น เราไม่ควรจะปล่อยให้นิสัยการงานของเราไป เพื่อว่าถึงแม้พวกเก๋ลต่างภาษาของเราจะทิ้งเราเสีย เราก็จะไม่ต้องรู้สึกเคียดแค้นมากนัก

(๕) เราควรจะพยายามเข้าใจว่า การปิดสินค้าในเวลาสงครามนั้นแปลว่าอะไร? ความมุ่งหมายในการที่ปิดสินค้าแห่งประเทศหนึ่งจะตกมีให้เสียยิ่งใด ๆ เข้าไปในเมืองนั้นได้ เพื่อจะให้พลเมืองในประเทศนั้นถึงแก่ความอดอยาก จนต้องยอมแพ้ หรือมีเดะนั้นก็เพื่อบันกาลให้เกิดความเคียดแค้นอย่างอื่น ๆ จนทนไม่ไหว อันจะเป็นเหตุให้ต้องยอมแพ้เหมือนกัน เพราะฉะนั้น ประเทศใดซึ่งต้องอาศัยต่างประเทศ ในส่วนสิ่งของซึ่งจำเป็นแก่ชีวิตมากเท่าใด การที่ปิดสินค้าในเวลาสงครามตามทีกล่าวนั้น ก็จะเป็นผลดีแก่ฝ่ายข้าศึกมากขึ้นเท่านั้น การที่จะปิดสินค้าแห่งประเทศที่เลี้ยงตัวได้เอง ย่อมไม่สู้จะเป็นประโยชน์แก่ฝ่ายที่ปิดนั้นนัก อาศัยเหตุนี้ ข้าศึกเล็กจึงควรพยายามที่จะเลี้ยงตัวเองมากที่สุดที่จะทำได้ เพราะเหตุนี้ เมืองไทยจำจะต้องเป็นประเทศที่เลี้ยงตัวได้เอง

(๖) ในเวลานี้ เมืองไทยก็นับว่ายังเป็นประเทศที่เลี้ยงตัวเองได้อยู่ แต่ถ้าเราสิ้นยอมให้ข้าศึกของอาศัยความอดทนจากต่างประเทศอยู่เรื่อยไปแล้ว ผลอันดีซึ่งเรายังไม่ได้รับอยู่ในเวลานี้ ก็จะต้องเสื่อมถอยลงเรื่อยไปทุกวัน เพราะฉะนั้นจึงเป็นหน้าที่แห่งเราทุก ๆ คนซึ่งเป็นชาติไทยแท้ ที่จะกระตือรือร้นและพยายามที่จะศึกษาเอาไปในทางซึ่งพาอาศัยชาวต่างประเทศอันเป็นทางที่น่ากลัวอันตรายเป็น

(๗) เราจะต้องพิจารณารูจักแบ่งประเภทแห่งของว่าสิ่งใดจำเป็นที่จะต้องเอามาจากต่างประเทศ และสิ่งใดที่ไม่จำเป็น ของในประเทศที่ ๒ นี้ก็คือน้ำตาลและผ้าต่าง ๆ ตามที่ข้าพเจ้าได้กล่าวแล้วนั้น สิ่งของอื่น ๆ นอกจาก ท่านผู้อ่านที่คงจะคิดเอาเองได้โดยง่าย

(๘) เราทั้งหลายควรจะถือว่า เป็นหน้าที่แห่งเราส่วน ๑ ที่จะบำรุงอุดหนุนหัตถกรรมทั้งปวงของไทยเรา นี้เป็นทางดีที่สุดที่จะช่วยให้ความเมืองของเราเป็นประเทศที่เลี้ยงตัวได้จริง

(๙) พวกเราคงตั้งนัยที่เชื่อว่ากิจการอาจจะสำเร็จได้ โดยขอค่อนกล่าวโทษคุณมีรัฐบาล ไทยเราทุก ๆ คนยอมมีกิจที่จะต้องกระทำให้แก่ชาติแห่งเรา ควรเราจะพยายามทำอย่างดีที่สุดของเราที่จะทำได้เพื่อประโยชน์แห่งชาติ ก็กว่าที่จะโทษผู้อื่นที่เขาไม่ได้กระทำกิจนั้น

ก่อนที่ท่านจะกล่าวโทษผู้ใดว่าเขาละเลยหน้าที่ของเขา ท่านควรจะต้องมีความแน่ใจเสียก่อนว่า ตัวท่านเป็นผู้ที่กระทำหน้าที่นี้อยู่แล้ว มิฉะนั้นคำที่ท่านกล่าวโทษเขานั้นเองจะกลับมากะทบตัวท่าน

ความในข้อ ๔ และข้อ ๕ นั้นสำคัญมาก สมควรที่จะพิจารณาให้ละเอียดสักหน่อย ถึงที่ข้าพเจ้าจะได้อธิบายต่อไปในบทหน้า.

กรณีศึกษาของเราคือชาติ

เป็นที่น่าเสียดายอย่าง ๑ ที่คนเราใคร่รู้อะไรเรื่องอื่นเท่าใดก็ยิ่งเห็นแก่ตัวมากขึ้นเท่านั้น เราควรพิจารณาจากความชอบนี้เพื่อรู้ว่ามันเป็นเพราะเหตุผลประการใด

ความรุ่งเรืองย่อมเป็นยลอันบังเกิดขึ้นจากความสงบเรียบร้อย ความรู้สึกอันศรัทธาแห่งบุพการีและพ้นจากความกลัว จะถูกย่ำยียอมให้เวลาแก่ชาติที่จะบำรุงตนเพิ่มพูนความดีงาม ความสมบูรณ์แห่งประเทศ ผลแห่งการบำรุงนี้แหละ เราเรียกว่าความรุ่งเรือง ความสงบนี้ทำให้คนแสวงหาความสำราญและความสนุกสนานส่วนตัว จึงทำให้เราเห็นแก่ตัวมากขึ้นทุกทีจนเข้าใจเสียว่า ความรุ่งเรืองนั้นเป็นของที่มีขึ้นเพื่อความสำราญส่วนตัว

เป็นการสมควรอย่างยิ่งที่เราจะลองพิจารณาใคร่ครวญเหตุผลแห่งการนี้ เพราะโดยความพิจารณาเราจะได้ไม่หลงใหลในลัทธิอันน่ากลัวอันศรัทธาซึ่งสอนให้คนสำคัญว่าความรุ่งเรืองจะมาถึงก็เฉพาะโดยเที่ยวตะโกนร้องและเพี้ยวกอการวุ่นวายไม่สงบต่าง ๆ ซึ่งเป็นลัทธิจะนำความพินาศมาสู่ชาติที่เลื่อมใสในลัทธินั้น เพื่อจะยกตัวอย่างให้เห็นได้ง่ายและใกล้ ๆ เมืองเรา จำเป็นจะต้องกล่าวถึงเหตุการณ์ซึ่งเกิดขึ้นในเร็ว ๆ นี้ในเมืองจีนอีกครั้ง ๑

จีนนั้น โดยความประสงค์ที่จะนำความรุ่งเรืองมาสู่บ้านเมืองความ-นิยมแห่งสมัยปัจจุบันนี้ อันเป็นความประสงค์ที่งามอย่างยิ่ง จึงโคกคอกหนุในคนชั้นหนุ่ม ๆ ไปศึกษาวิชาในประเทศยุโรปและอเมริกา พวกหนุ่ม ๆ เหล่านี้ไปจากประเทศซึ่งมีความรุ่งเรืองมาแล้วอย่างเก่า ได้ไปพบความรุ่งเรืองอย่างใหม่ที่มีอยู่ในยุโรปประเทศ และอเมริกา และซึ่งเขาเห็นว่า เป็นความรุ่งเรืองที่น่ามาซึ่งอำนาจให้แก่ชาตินั้น ๆ เพราะฉะนั้นก็เป็นธรรมดาอยู่เอง ที่คนหนุ่มเหล่านี้ได้พากันลงเนื้อเห็นว่า สิ่งใดที่ท่าความเป็นใหญ่ให้แก่ลัทธิประชาธิปไตยยุโรป และอเมริกาได้ชนิดใด ก็คงจะท่าความเป็นใหญ่ให้แก่ประเทศบ้านเมืองคนใดอันนั้น ข้อนี้เป็นการ ถูกต้องโดยไม่มีที่สงสัย ทั้งในการที่เขาทั้งหลายเหล่านี้มีความประสงค์ที่จะให้บ้านเมืองรุ่งเรืองอย่างประเทศยุโรปและอเมริกา ก็เป็นการชอบเห็นแล้วเหมือนกัน

แต่เขาเข้าใจผิดไปในข้อสำคัญข้อ ๑ คือเขาสันนิษฐานว่าความรุ่งเรืองที่เขาได้เห็นในยุโรปและอเมริกานั้นเป็นยลแห่งการที่ได้เป็นมาหลายร้อยปี และเป็นขึ้นมาได้อย่างช้า ๆ โดยลำดับ ซึ่งได้รับความบำรุงด้วยเลือดเนื้อ และน้ำตาของคนนับไม่ถ้วน ส่งเสริมด้วยกำลังแห่งคนที่

สืบกันต่อ ๆ กันลงมา อันเหลือที่จะคาดหมายได้ คนเหล่านี้โลภามหาเงี้ยวต่างน้ำ ตลอดจนภัยในสงคราม
มาหลายครั้งเพื่อได้รับผลซึ่งเราเห็นอยู่ในเวลานี้ พวกจีนได้ไปพบแต่ความยุโรปและอเมริกาพวกกัน
ตะโกนกัน จึงโถมลงมาเมื่อเห็นว่า ที่เขามีความรุ่งเรืองนั้นคงจะเป็นโดยวิธีที่ถูกต้อง ๆ นี้เอง
ครั้นเมื่อนักเรียนจีนเหล่านี้กลับไปยังประเทศของตนแล้ว ก็ล้วนแต่มีสมองเต็มไปด้วยความคิดที่จะ
จัดการบ้านเมืองอย่างไร และเป็นธรรมกษัตริย์ที่กระตือรือร้นที่จะทดลองความคิดนั้น ๆ ของคน
ครั้นเมื่อรู้สึกความซัดของในวิธีแห่งการที่จะจัดไป ก็เกิดความศรัทธาใจโกรธเคืองเป็นธรรมดา แต่
พวกเหล่านี้ย่อมมีความเชื่อถือในตนเองตามวิสัยแห่งคนหนุ่มทั่วทุกประเทศ จึงยังคงสำคัญว่า ถ้า
ได้จัดการลงราบเรียบการแห่งสมัยเก่าแล้ว ประเทศจีนก็จะเดินไต่ในลัทธิมือเดียว ถึงซึ่งความ
รุ่งเรืองความความนิยมแห่งสมัยใหม่ ซอนี่เขาก็ได้ทดลองอยู่แล้ว แต่ก็เป็นผลสำเร็จไม่ เพราะว่า
พวกจีนสมัยใหม่เขาใจฉิบสาคิดไปว่า ถ้าใครรองตะโกนให้ดังพอแล้ว เมืองจีนก็จะถึงซึ่งความรุ่งเรือง
ได้ ฆางที่ถ้าพวกจีนเหล่านี้ได้ตกลงสัญญากันเสียก่อนว่าจะตะโกนอย่างเดียวกันและพร้อม ๆ กัน
ฉะนี้แล้ว การที่ตะโกนนั้นก็อาจจะมียผลสำเร็จได้ดียิ่งกว่าที่มีอยู่เดี๋ยวนี้ แต่เป็นการเคราะห์ร้าย
ที่จีนทุกคนต่างรองตะโกนผิดไปจากเพื่อนบ้าน และผลก็เป็นอย่างอื่นไม่ได้โดยตัวเอง นอกจากที่เป็น
อยู่เดี๋ยวนี้ คนใดที่รองตะโกนดังที่สุด ก็ต้องเงี้ยวเสียงไปเร็วที่สุด การเป็นเช่นนั้นโดยลำดับมาจน
ในเวลานี้ คนที่เงี้ยวที่สุดจึงหายเสียงไปเร็วที่สุด การเป็นเช่นนั้นโดยลำดับมา จนในเวลานี้คนที่
เงี้ยวที่สุดกลายเป็นคนที่ดำรงอยู่ในอำนาจได้ ส่วนคนอื่น ๆ นอกนั้นก็ล้วนโดนรองเพลงผิด
เสียงเสียแล้วทั้งนั้น

ไทยเราจรรู้สึกได้ว่า การตะโกนนั้นทำให้ยุ่งมากกว่าทำประโยชน์ ควรเราจะ
รู้สึกเสียอีกข้อ ๑ ว่า ถ้าไม่แก้ไขคั้งแปลงตัวของเราเองแล้ว การที่จะหวังให้สิ่งอื่นเปลี่ยนแปลง
ไปให้ตรงตามสมัยนั้นเป็นอันหวังไม่ได้ ในคราวหน้าที่ท่านจะกล่าวถึงเรื่องแห่งรัฐบาลที่จะต้องจัด
การแก้ไขสิ่งใด ๆ ควรท่านเองจะรู้สึกแน่นอนเสียก่อนว่าตัวท่านอีกทั้งผู้ร่วมชาติของท่านอันเป็น
ส่วนมาก พร้อมทั้งจะรับผลแห่งการเปลี่ยนแปลงนั้น ๆ เสียก่อน ถ้ามิฉะนั้นการที่ท่านตะโกนจะไม่มี
ประโยชน์อย่างใดเลย นอกจากหนวกหูเปล่า ๆ เท่านั้น ที่จริงมีหนทางอยู่เป็นอันมากประการที่
ท่านจะทำประโยชน์ให้แก่ชาติบ้านเมืองของท่านได้และจะทำได้โดยไม่ต้องตะโกนเลยด้วย อาพเจ้า
ขอโอกาสนี้ี้แจ้งต่อไป

ในฐานะจำเป็นที่เราจะต้องจดจำไว้ว่า พวกเราคนหนึ่งเป็นส่วนหนึ่งแห่งชาติไทย
และคนไทยอื่นไม่ว่าบรรพคาศักดิ์ชั้นใดตระกูลใด ไม่เคืองกว่ามีความรู้ดีหรือไม่มีความรู้ ล้วนเป็นส่วน

หนึ่ง ๆ แห่งชาติเดียวกันเหมือนกัน เพราะฉะนั้น ไม่ว่าจะประโยชน์สิ่งใดซึ่งท่านจะนำมาให้แก่คนไทยได้ ก็เท่ากับว่าประโยชน์นั้นมาใหม่แก่ตัวท่านเอง ซึ่งเป็นส่วนแห่งชาติเดียวกันหรืออีกนัยหนึ่งถ้าท่านจะตั้งใจให้รายแก่ไทยคนใดหรือไทยหมู่ใดแล้วท่านก็เท่ากับว่ารายแก่ส่วน ๑ แห่งชาติซึ่งท่านเองก็เป็นส่วน ๑ เหมือนกัน

อนึ่ง ต้องจำไว้ด้วยว่า เมื่อมีความชอบธรรมแล้วก็ต้องมีหน้าที่ที่จะต้องทำอยู่ด้วย นักพูดบางคนชอบพูดว่าเป็นหน้าที่ของรัฐบาลจะต้องทำสิ่งนั้นสิ่งนี้ แต่เขามักจะลืมพูดต่อไปด้วยว่า รัฐบาลมีความชอบธรรมที่จะได้รับความเคารพจากประชาชนผู้เป็นข้าในพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว และมีความชอบธรรมที่จะได้รับความช่วยเหลือจากราษฎรในทางเสบียงอาหารเพื่อใช้ในราชการแผ่นดิน สิ่งใดที่รัฐบาลมีความชอบธรรมที่จะได้รับยกย่องเป็นหน้าที่แห่งราษฎรจะต้องกระทำ เพราะฉะนั้น การเสียภาษีจึงเป็นหน้าที่แห่งราษฎรของเราอย่าง ๑ และการเคารพต่อพระราชกำหนดกฎหมาย ก็เป็นหน้าที่อีกอย่าง ๑ หน้าที่ทั้งสองอย่างนี้สำคัญมาก

การพยายามที่จะรักษาความดำรงอยู่แห่งชาติไว้ด้วยดี รัฐบาลจำเป็นต้องจับจ่ายใช้เงินทองเป็นอันมาก และจำนวนค่าใช้จ่ายเหล่านี้ต้องหามาทางใดทาง ๑ จะหามาโดยทางขึ้นภาษีก็ได้ แต่การทำเช่นนั้นต้องทำโดยวิธีที่มีเหตุผลเป็นหลัก คนเป็นอันมากกล่าวว่าจะขึ้นภาษีอีกไม่ได้ เพราะว่าคนของเราจนมาก ในตอนนี้ข้าพเจ้าไม่เห็นด้วย เราไม่จนเลย เพราะว่าชนรรมชาติให้ความสมบูรณ์แก่เรามากไม่แรนแค้นเลย แต่หากว่าเรายังหาได้ทำให้ความสมบูรณ์ของเรานั้นเป็นเงินทองพอไม่ เราขาดแต่เงินเท่านั้น เพราะฉะนั้น จึงสรุปรวมความได้ว่าเราไม่จน แต่ไทยเราโดยมากพอใจในสิ่งที่มีอยู่แล้วมากเกินไป พวกเราโดยมากทำงานแต่เฉพาะได้เงินพอซื้ออาหารเลี้ยงชีพ สิ่งเหล่านี้หาได้โดยราคาอันยอมเยาะ เราไม่เหมือนจีนจึงรักแต่เงินอย่างเดียว และมักเป็นคนตระหนี่เบียดกรอ พวกเราไม่ใคร่จะมีความรอบการสะสมทรัพย์สมบัติไว้ เพราะฉะนั้น จึงไม่เห็นคนมั่งมีในจำพวกเรา เมื่อข้าพเจ้ากล่าวว่าคุณมั่งมี ข้าพเจ้าหมายความว่ามั่งมีด้วยเงินทองซึ่งพวกเราโดยมากไม่ใคร่จะมั่งมี แต่ที่ท่านออกไปชนกรุงเทพฯ ๓ แคว้นไป คงจะเห็นพวกไทยเราแม้จะจนด้วยเงินทองก็มักจะบริบูรณ์ด้วยความพอใจมีความสุข จำพวกคนในกรุงเทพฯ ๓ ซึ่งเป็นคนชั้น ๑ ซึ่งเรียกกันว่าคนชั้นใดรับความศึกษาจึงเรียนรู้อุตสาหกรรมแห่งความรุ่งเรืองเท่านั้น หมายความว่าพวกเราจน ทั้งนี้เขาขอยอมรับว่าความที่เขาไม่มีเงินทองที่จะจ่ายบำรุงความฟุ่มเฟือยและสนุกสนาน คนจำพวกนี้เป็นผู้ต้องการเงิน เขาถูกเหมือนจะเข้าใจว่าเป็นหน้าที่ของรัฐบาลที่จะจัดการให้พวกเขาได้สำเร็จความปรารถนาจึงเห็นแก่ตัวเช่นนั้น

ข้าพเจ้าขออวปีให้พวกชาวกรุงเทพฯ จำไว้ว่า ถ้าไม่ทำงานแล้วท่านจะหาเงินไม่ได้ อีกประการ ๑ ท่านจะปรารถนาสิ่งซึ่งไม่มีนั้นไม่ได้ โดยเหตุฉะนั้นท่านต้องพยายามช่วยชาติของท่าน บำรุงความสมบูรณ์ซึ่งมีอยู่แล้วให้รุ่งเรืองทวีขึ้น เพื่อให้เป็นเงินเป็นทองขึ้น และสงวนเงินซึ่งหาได้ในประเทศนี้ให้มากที่สุดที่จะทำได้ ที่จะทำเช่นนี้ให้เป็นผลสำเร็จก็ต้องอุทิศทุน-หักลดกรรมในพื้นที่เมืองของเรา

การที่พูดเล่นง่าย ๆ ว่ารัฐบาลควรจะอุทิศทุนหักลดกรรมนั้น จะเป็นประโยชน์อย่างไร เพราะว่าคนไทยเราไม่ซื้อสิ่งซึ่งเป็นฝีมือไทยเอง ครึ่ง ๑ รัฐบาลก็ได้จัดบำรุงการเลี้ยงไหมและกรมไหมนี้ต้องเลิก เพราะว่าข้อประโยชน์ที่ได้นั้นไม่สมกับค่าใช้จ่ายในการบำรุงกรรมนั้น

คนเราคูเหมือนจะลืมเสียว่า เมื่อไม่มีคนซื้อแล้ว ก็ต้องยอมไม่มีคนขาย ถ้าพวกเราลอบซื้อผ้าและแพรจากต่างประเทศแล้ว ของที่ห่อขึ้นในพื้นที่เมืองเราเอง จะมีประโยชน์อย่างไร

โดยมากมีผู้อธิบายว่า ของที่มาจากต่างประเทศถูกกว่าของที่ทำในพื้นที่เมืองเรา แต่เราไม่หวังจะจำไว้หรือว่าเมื่อเราเสียเงินซื้อของต่างประเทศแม้แต่เล็กน้อยเท่าใดก็ดี เงินนั้นก็ออกไปนอกประเทศ จึงเห็นได้ว่า ฝีมือทางเดียวที่จะรักษาเงินไว้ในประเทศเองได้ก็คือซื้อสิ่งที่ทำในประเทศเราเองเท่านั้น

ข้าพเจ้าเห็นว่า การอุทิศทุนหักลดกรรมในพื้นที่เมืองเราเอง เช่นการทอผ้าและการทำไหมเป็นต้น เป็นหน้าที่ของเราทั้งหลายจะพึงกระทำ ไม่ใช่แต่เพื่อประโยชน์จะรักษาเงินไว้ในประเทศเราอย่างเดียวเท่านั้น การที่อุทิศทุนหักลดกรรมในพื้นที่เมืองเราเช่นนี้ ทำให้เป็นที่มั่นคงว่าประเทศเราบริบูรณ์เลี้ยงตนเองได้ ถึงแม้ว่าจะมีเหตุกลับซับซ้อนแล้ว เราหวังสินค้าจากต่างประเทศไม่ได้แล้ว เราก็จะไม่คงเคืองครอนเพราะการขาดเล็บบึงอาหารอันเป็นของจำเป็น

ข้าพเจ้าขอแนะนำความเห็นซึ่งกล่าวมาแล้วข้างต้นต่อรวบรวมชาติของข้าพเจ้าทั้งหลาย โดยหวังว่าพวกที่มีสติและความคิดจะเห็นด้วยข้าพเจ้า และช่วยข้าพเจ้าทำลายความหลงอันในผลรายย่อยแก่ชาติไทย ท่านทั้งหลายจงไว้วางใจในการพูดแก่พวกพากันในทางพูดและพวกหนังสือพิมพ์เขาเถิด ส่วนเรานั้นควรคิดแล้วจงทำเท่านั้น.

ที่มา : พระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว, เมืองไทยจึงขึ้นเถิด, พระนคร : โรงพิมพ์โสภณพิพรรฒธนากร, ๒๔๔๑.

พวกยิวแห่งบูรพทิศ

บทที่ ๑

ข้าพเจ้ายอมทราบอยู่คือนแล้วว่า ข้าพเจ้าไม่ใช่เป็นคนแรกที่เรียกจีนว่ายิวแห่งบูรพทิศ แต่เข้าใจว่าจะมีน้อยคนทั้งชาวเอเชียและชาวยุโรปที่รู้สึกโดยชัดเจนว่า ชื่อนี้เหมาะเพียงใด ข้าพเจ้าจึงเห็นว่าถึงเวลาที่ควรจะต้องแสดงความจริงข้อนี้ให้ปรากฏ เพื่อเราทั้งหลายจะได้ทราบไว้ว่า จีนเป็นคนชนิดใด ในเมื่อถึงเวลาที่องค์การใหม่ในปัญหาเรื่องจีน

ข้าพเจ้าต้องขอแสดงความเสียใจแด่ท่านว่า ข้อความซึ่งข้าพเจ้าจะกล่าวต่อไปนี้เป็นความเห็นเฉพาะตัวตามที่ได้สังเกต และพิจารณาในเรื่องจีนทั้งในเมืองไทยและต่างประเทศ ความเห็นของข้าพเจ้าอาจไม่ตรงกับของท่านผู้ซึ่งได้พิจารณาในเรื่องเดียวกันก็เป็นได้ แต่ข้าพเจ้าหวังใจว่าท่านผู้อ่านทั้งหลายจะเชื่อข้าพเจ้าว่า ในการที่แสดงความเห็นเรื่องนี้ ข้าพเจ้ามิได้มีความประสงค์มุ่งหมายชี้ว่าอย่างหนึ่งอย่างใดเลย ถ้าวางข้าพเจ้าจะได้เริ่มพิจารณาเรื่องนี้ด้วยความเกียติซึ่งพวกจีนแต่คนมีอีกหาไม่ ตรงกันข้ามข้าพเจ้ามีเหตุผลหลายประการที่ควรจะทำให้รู้สึกมีไมตรีจิตกับพวกจีน เพราะไม่ใช่แต่พวกจีนเป็นชาวเอเชียทวีปด้วยกันเท่านั้น ข้าพเจ้ายังได้มีมิตรสหายที่เป็นจีนชอบพอกันมาแต่ยังเยาว์ด้วยอีกหลายคน เพราะฉะนั้นในการที่ข้าพเจ้าจะเขียนต่อไป ไม่ใช่เพราะความรู้สึกส่วนตัวเลย ข้าพเจ้าแสดงความเห็นในเรื่องซึ่งเป็นปัญหาทั่วไป ไม่ใช่ปัญหาเฉพาะตัวข้าพเจ้า (คือมุ่งประโยชน์แห่งสาธารณชน ไม่ใช่เฉพาะตัว)

ก่อนที่จะเปรียบจีนกับพวกยิว ข้าพเจ้าจำเป็นต้องกล่าวถึงพวกยิวและฐานะของยิวในประเทศยุโรปเสียก่อน เพื่อทำความเข้าใจในเรื่องนี้ดีขึ้นในระหว่างเวลาที่ข้าพเจ้าอยู่ในประเทศยุโรป ข้าพเจ้าได้สังเกตเห็นว่า ความรู้สึกเกียติพวกยิวมีอยู่แทบทุกประเทศในยุโรปมีประเทศรัสเซีย เยอรมันและฝรั่งเศสเป็นอาทิ ในประเทศอังกฤษก็เหมือนกัน แต่ไม่สู้ชัดถึงออกหน้าเหมือนประเทศอื่น ๆ ข้าพเจ้าจึงตั้งปัญหาว่าเหตุใดจึงมีความรู้สึกเกียติยิวเช่นนี้ ? ข้าพเจ้าก็เริ่มค้นคว้าหาเหตุโดยมิได้แสดงความลำเอียงในใจทางหนึ่งทางใดเลย

ต่อมาไม่สู้ชานักข้าพเจ้าก็เข้าใจ และภายหลังก็มาแจ้งเห็นในสาเหตุของเขา ๆ มีคนโดยมากซึ่งเขาชาวพวกยิวพอใจทำเป็นเชื่อว่า การที่พวกยิวถูกเกลียดชังนั้นก็เพราะศาสนาอย่างเดียว เพราะยิวไม่ใช่คริสตัง ซึ่งมีคนที่มีความตั้งใจดียิ่งเชื่อถืออยู่ มีในประเทศอังกฤษ เป็นต้น คนจำพวกนี้มักมีความสงสารผู้ที่อ้างว่าถูกกดขี่ แลบางทีถึงกับแยแสความสงสารของตนไปเข้าช่วยศัตรูของชาติก็มี เช่น พวกที่เข้ากับยิวในขณะที่รบกับอังกฤษเป็นตัวอย่าง ๆ ส่วนตัวข้าพเจ้านั้น คริสตังข้าพเจ้าก็ไม่ไ้เป็น ยิวก็ไม่ใช่ ข้าพเจ้าจึงพิจารณาเรื่องนี้ได้โดยทำใจเป็นกลาง ข้าพเจ้าเห็นว่าสาเหตุแห่งความรู้สึกเกลียดชังยิวนี้ ไม่ใช่ศาสนาอย่างเดิมนั้น ทั้งข้าพเจ้าจะขอกล่าวโดยสังเขปต่อไป

ข้อ ๑ ลักษณะของพวกยิว ที่เห็นได้ชัดที่สุดก็คือ ความถือโคตร (ถือกำเนิดดั้งเดิมของตน) ชरणพวกยิวแล้วไม่ว่าจะอยู่ในประเทศใด ถ้าแปลงชาติใดก็ยังคงเป็นยิวอยู่นั่นเอง เขาอาจจะปฏิบัติตามขนบธรรมเนียมและประเพณีของบ้านเมืองที่เขาอยู่ ประพฤติอาการและกิริยาภายนอกเหมือนกับพลเมืองนั้นทุกอย่าง แต่เขาไม่ลืมเลยว่า เขาเป็นยิว หึงไม่ยอมให้คนทั้งหลายอึดคืบ การอยู่ในเมืองค่างประเทศถึงจะช้านานปานใดก็ไม่ทำให้แปลกอะไร ถ้าการที่แต่งงานค่างภาษา ก็ไม่ทำให้มีผลเปลี่ยนไปอะไรนัก ๆ การแต่งงานค่างภาษานั้น ดูเหมือนจะเป็นเช่นนี้โดยมากคือ ถ้าชายยิวแต่งงานกับหญิงที่ไม่ใช่ยิว หญิงนั้นกลายเป็นยิว ถ้ามีเจนนุตรก็กลายเป็นยิว แต่ถ้าหญิงยิวแต่งงานกับชายที่ไม่ใช่ยิว ชายนั้นคงเป็น "เฮนโคตร" คือไม่ใช่ยิว อยู่ตามเดิม ส่วนหญิงนั้นก็คงเป็นยิวตามเดิมเหมือนกัน ถ้าหากว่ามีบุตร บุตรนั้นถ้าไม่กลายเป็นยิวไปเสียเลยทีเดียว ก็มีลักษณะอันเป็นของชาติยิวอยู่มาก เพราะฉะนั้นจึงเห็นได้ว่า ในการแต่งงานระหว่างยิวกับคนค่างชาติ ยิวเป็นได้กำไรเสมอ ๆ

การถือโคตร อันมีอยู่อย่างชัดเจนในพวกยิวทุกคนเป็นสำคัญอันหนึ่ง ซึ่งทำให้พวกยิวไม่สามารถจะอยู่กับพวกเฮนโคตรได้โดยไมตรีอันสนิทสนม ๆ ชนชาติใด ๆ ก็ที่ยอมไม่มีเลขที่จะพอใจในความรู้สึกว่า มีคนค่างภาษาเข้ามาอยู่ในหมู่ตน และชนค่างภาษานี้ถึงแม้ว่าใคร่อาศัยอยู่ในแผ่นดิน ทั้งได้รับส่วนผลทรัพย์สินแห่งแผ่นดิน ก็ไม่ยอมที่จะกลายเป็นคนพื้นเมือง แต่ตรงกันข้าม เขาคงถือตัวเขาว่าเป็นคนค่างภาษามาอาศัยอยู่ชั่วคราว

ไม่ว่าผู้ที่ซึ่งจะต้องกระทำเป็นการทดแทนบุญคุณบ้านเมืองที่เขาเอาไสรยนั้นเลย ๓ ถึงแม้ว่า
ได้อยู่ในเมืองและได้รับส่วนแห่งความสมบูรณ์ของบ้านเมืองนั้นก็ พวกยิวมิได้เป็นพลเมือง
ตามความเข้าใจของค่านั้นเลย ประโยชน์ใดที่พลเมืองได้รับ ยิวมีความพร้อมใจที่จะรับด้วย
เสมอ ถ้าต้องรับแล้ว พวกยิวก็มักหลีกเลี่ยง ไม่รับด้วยเสมอเหมือนกัน ๓ เป็นคนว่าถึง
เวลาที่จะต้องเป็นทหาร ยิวเป็นต้องคืนบรรพสิทธิเสียจนสุดศอกกำลัง แต่ยังไม่เคยมีเอนที่ว่า
พวกยิวไม่ยอมรับประโยชน์อันเป็นผลแห่งการสงคราม พวกพ่อค้ายิวไม่ได้คิดถึงบาปบุญในการ
ที่จะทำให้เกิดขึ้นจากการรับส่งสิ่งของแก่กองทัพในเวลาสงคราม แต่ถ้าเป็นภัยมาถึงว่าตัว
จะต้องรบด้วยแล้ว เป็นต้องหนีไกลที่เดียว ๓ พวกยิวไม่เป็นชาตินักรบเลย เพราะฉะนั้น
พงษาวดารของเขาจึงเต็มไปด้วยเรื่องที่เขาต้องได้รับความทุกข์ ความลำบากเมื่อถูก
จับไปเป็นเชลยอยู่ในเมืองบาบิโลน เมืองอโยคุปต์ และในเมืองต่าง ๆ ๓ การที่คนยิวมิ
ได้สิ้นโคตรจะตายหายสูญเสียจนแล้วนั้น ก็เป็นพยานที่ดีที่ชี้ให้ปรากฏว่า ชาตียิวเลือกแรง
ปานใด ตามพงษาวดารของเขาเองว่า ในเวลาที่ไปอยู่ในเมืองบาบิโลนก็ดี ในเมือง
อโยคุปต์ก็ดี ไม่มีอะไรก็ตามที่เขาเป็นอยู่ในยุโรปเวลานี้ คือ เขาไม่ลืมเลยว่า เขาเป็นยิว
และไม่ยอมกลายเป็นชาวบาบิโลน ชาวอโยคุปต์เสียเลยถึงแม้ทุกวันนี้ก็เป็นดังนี้ทุกประการ ๓

ความรู้สึกยิวมันในโคตรยอมเป็นคุณสมบัติน้อยอย่างหนึ่ง แต่ถ้าคุณสมบัตินั้นมีมาก
เกินส่วน จนกลายเป็นเครื่องรำคาญแก่เพื่อนบ้านแล้ว คุณสมบัตินั้นย่อมนำมาแต่อันตรายแก่
ตัวเท่านั้น ๓ ต่างว่ามีชายคนหนึ่งมาตั้งบ้านอยู่ในถนนเดียวกับท่านผู้อ่าน ชายผู้นั้นกล่าวอยู่
เป็นเนื้อนิกยิวว่า "การที่เข้ามาอยู่ในหมู่เจ้านั้น ไม่ใช่เพราะข้าชอบพอกับเจ้าดอก เป็นด้วย
ข้าไปมีที่อื่นจะอยู่เท่านั้น ถึงแมชารูอยู่ที่ว่า เจ้าเป็นคนเลวกว่าข้า ข้าก็จำใจสมาคมกับเจ้า
เพราะข้าจะอยู่ไม่ได้ นอกจากจะโคเอาไสรยเจ้า" เช่นนี้ ท่านจะมีความรู้สึกอย่างไรบ้าง ?
บางที่ชายผู้นั้นจะมีปากกล่าวอะไรนอกจากความจริงใจ แต่ท่านก็คงจะไม่ชอบเขาเพราะเหตุ
นั้นคอกจริงดาไป ? และถึงแม้ว่าท่านจะสามารถถอดกลืนโทษะของพยานไว้ได้ก็ดี แต่หากว่ามี
เพื่อนบ้านของท่านคนหนึ่งออกมาเคาะอ้ายชายคนนั้น เพราะมันอวดดีเว่นั้น ท่านจะอุส่าหกลง
มาช่วยมันทีเดียว ? ท่านคงจะนึกในใจว่า "สมน้ำหน้ามันอวดดี" แล้วก็เลยทำเป็น
มีธุระเดินไปที่จะเห็นว่าอ้ายคนนั้นมันถูกเคาะ ๓ ข้าพเจ้าไม่กล่าวว่า การที่ท่านทำดังนี้เป็น

การดี แต่ข้าพเจ้าจำจะต้องยอมรับว่า เป็นธรรมดาของคนเราที่จะเป็นเช่นนี้ ๆ คำที่กล่าวมานี้แหละโดยมากได้แก่พวกยิวในเมื่อเข้าไปอยู่ในหมู่เยนไตล่ กิริยาอันแสดงความเยอหยิ่งจองหอง งามิฉนั้นก็แสดงถึงความกึ่งตนเสมอเพื่อนโดยเสียบใบไม้ ซึ่งยิ่งจะซ้ำร้ายทำให้พวกเยนไตล่มีความเคืองแค้นเป็นธรรมดา ข้อนี้เป็นเหตุประการที่หนึ่ง ซึ่งทำให้เกิดความรู้สึกเกลียดชังพวกยิว ๆ

ลักษณะอีกอย่างหนึ่งซึ่งเห็นได้ในพวกยิวนั้น อันที่จริงก็เป็นผลแห่งการถือโคตรตามที่กล่าวมาแล้วนั่นเอง คือ แยกเอาไหน ๆ มา เป็นประเพณีของยิวที่แบ่งมนุษย์ออกเป็นสองจำพวก กล่าวคือ จำพวกยิวกับจำพวกเยนไตล่ พวกยิวเท่านั้นเป็นมนุษย์ซึ่งพระเป็นเจ้าโปรด นอกนั้นล้วนแต่จะต้องได้รับโทษคือไปวันหน้าหลังสิ้น ความรู้สึกนี้ฝังอยู่ในนิสัยของยิวโดยมั่นคง ข้าพเจ้าไม่ยืนยันว่าผู้สอนศาสนายิวทุกวันนี้ยังคงสอนอยู่เช่นนี้ แต่ความรู้สึกนี้ฝังอยู่ในสันดานลึกเสียบแล้ว เพราะฉะนั้นไม่สามารถที่จะถอนได้ ในคัมภีร์ศาสนาของเขาซึ่งพวกคริสตังเรียกคัมภีร์เก่า (โอลด์เทสตีเมนต์) นั้น ก็เต็มไปด้วยข้อสั่งสอนที่เพาะความรู้สึกนี้ให้มีอยู่ ไม่ต้องสงสัยเลย ท่านอาจารย์โบราณสมัยเมื่อตั้งคัมภีร์ขึ้นและสั่งสอนตามคัมภีร์นี้ มีความประสงค์อยู่อย่างหนึ่ง กล่าวคือ เพื่อผูกพวกยิวไว้ให้ดำรงอยู่ เป็นโคตรเดี่ยวชาติเดี่ยว และบรรดานักเลงพงฆราวาสทั้งหลายต้องยอมรับรองว่า ผลยอมนี้ได้แล้วตามความปรารถนาของท่านอาจารย์เหล่านี้ทุกประการ ไม่ใช่เพราะลัทธินี้ว่าพวกยิวจึงมิได้ยอมแปลงเป็นคนชาติอื่นที่มาปราบชาติยิว ไม่ใช่ลัทธินี้ว่าที่กันไม่ให้พวกยิวกลายเป็นชาวยุโรป ซึ่งเป็นประเทศที่พวกยิวได้นำเอาโคตรมาอยู่ในตอนหลัง ถึงแม้ว่าพวกสอนศาสนาทุกวันนี้จะไม่ยกลัทธินี้เป็นข้อสำคัญก็ ข้อความที่ปรากฏอยู่ในคัมภีร์ก็ยังมีผู้ที่เป็นสาสนิกของเขาอ่านอยู่เสมอ และสั่งสอนส่งเสริมกันโดยเจียม ๆ เพราะฉะนั้นจึงเห็นได้ว่า ถึงแม้พวกยิวมิได้สั่งสอนกันอย่างเปิดเผย ให้เชื่อถือในลัทธิที่ถือว่า พวกเยนไตล่ล้วนเป็นคนป่ากัศ และถึงแม้ว่าถ้าเราจะบอกกับยิวซึ่ง ๆ หน้า ว่า ความรู้สึกของเขาอันจริงใจเป็นเช่นนั้น จะทำให้หล้ากใจและโคตรเราดีก็ ความจริงยอมมีอยู่ว่า ความรู้สึกของเขาเป็นเช่นนั้นจริง และได้รับคำสั่งสอนให้รู้สึกเช่นนั้นจริง ๆ

เมื่อคนที่ถึงความรุ่งเรืองแล้วพูดถึงความสัจและความซื่อตรงต่อกัน อันที่จริงเขาขอมุ่งความจำ เขาควรปฏิบัติเช่นนั้นในเมื่อทำกิจการเกี่ยวข้องกับคนที่รุ่งเรืองแล้วเช่นกันเท่านั้น ในกิจการที่เกี่ยวข้องกับคนป่า เขาขอมไม่รู้สึกความจำเป็นที่จะต้องรักษาความสัตย์ตามความซื่อตรงเลย เว้นไว้แต่เมื่อเขาเห็นว่าการรักษาความสัตย์และความซื่อตรงนั้น จะเป็นการสะดวกแก่ตัวเขา ที่กล่าวเช่นนี้จึงดูจะเห็นได้ว่าคนข้างจะหายไปสักหน่อยก็เป็นได้ แต่ที่ท่านใคร่ตรองดูสักครู่หนึ่งแล้ว คงจะยอมรับว่าข้าพเจ้ามิได้กล่าวเหลือเกินประการใด เราได้ยืนอยู่เนื่อง ๆ บิโจดา ถึงเรื่องพ่อค้าโกงคนค้าแล้วมาแก้ตัวว่า มันเป็นเพียงอ้ายคำเท่านั้น ข้อนี้ฉันใดวิธีที่พวกชีวประพฤติกอชาวยุโรปก็ฉันนั้น ข้าพเจ้าไม่มีความประหลาดใจเลยที่ชาวยุโรปมีความซุนแก้นมากด้วยเหตุนี้ชาวยุโรปขอมพูดถึงพวกชีวว่าเป็นคนไม่มีศีลไม่มีธรรม ไม่มีทิวไรอดคยปะ แต่เขาหาได้นึกเลยที่จะติเตียนพวกพ่อค้าชีวชาวที่โกงคนค้าว่าเป็นผู้ประพฤติน่าเกลียด ส่วนข้าพเจ้าเองไม่มีความประหลาดใจเลย ถ้าพวกชีวจะนามอกว่า ในกรที่คิดเอาเปรียบพวกฝรั่งที่เป็นเขนโกลนั้น เขาไม่เห็นเป็นการเสียหายงามมีโทษมีบาปอย่างไร เหมือนกัน

มนุษย์เราที่จะยิ้มแย้มยินดีในเมื่อถูกเรียกว่าเป็นคนเลวทรามต่ำช้ากว่าเพื่อนบ้านนั้นเป็นไม่มีเลย แม้มคยคำก็ขอมรู้สึกไม่พอใจในเวลาที่ถูกเรียกว่าอ้ายคำ และถ้าเขาเป็นคนแข็งแรง เขาก็อาจแสดงความโกรธได้ ข้อนี้ขอมมาฉันใดชาวยุโรปที่เป็นคริสตังขอมมีความเคืองแค้นในเมื่อถูกพวกชีวเรียกว่าเขนโกลด้วยความหมิ่นประมาทโดยอุปมาฉันนั้น นี่แหละเป็นเหตุประการที่สอง ซึ่งทำให้เกิดความรู้สึกเกลียดชังชีว

บทที่ ๖

เหตุประการที่สาม และซึ่งข้าพเจ้าเห็นว่าเป็นเหตุสำคัญที่สุดแห่งความเกลียดชังชีวนั้น คือ ชิวเป็นชนที่มีอุปนิสัยเฉียบแหลมอย่างน่าอัศจรรย์ในทางหาเงิน ประกอบด้วยความชั่วร้ายต่าง ๆ อันเป็นโทษแห่งการโลก ถ้าจะพูดกันตามอย่างเจ้าแบบแผน เราจะติโทษพวกชีวในข้อที่เขาพยายามแสวงทรัพย์นั้นไม่ได้ คนเราทั้งหลายก็มีความปรารถนาอย่างเดียวกัน และที่ประกอบกิจการทั้งปวงก็เพื่อประโยชน์อันเดียวกัน

แต่ว่าพวกยิวนั้นถ้ามีทุนรอนและโอกาสกันกับพวกที่... วิชาเยนไตลแล้ว จะร่ำรวยได้
เร็วกว่าพวกเยนไตลเป็นอันมาก ยิวคนเดียวสร้างฐานะแข่งขันในทางหาเงินกับพวกเยนไตล
ซึ่งรวมกันหลายคนได้โดยสะดวก ถ้าจะว่าไปแล้วพวกยิวควรจะได้รับคามจนเชย เพราะ
ความเฉียบแหลมของเขาในกิจการการค้าขายเป็นจริง พวกยิวได้รับคำแฉ่งคำตำและ ความ
เกลียดชังจากพวกเยนไตลถึงสู่ไม่ไต่ คำว่า... วิชาเยนไตล ไม่ถูก ในควรก็เป็นความรู้สึก
อันเป็นธรรมดาแห่งมนุษย์ การแข่งขันในการได้... เราพบเป็นครั้งคราว เราได้ไม่
แต่ขอให้เรามีโอกาสใดขณะบ้าง แต่เราต้องไม่... เราได้ไม่
และเห็นยิวรังควาให้ยิวในบังคับได้ เพราะความโหมยสันเป็น... คนเรา ฝ่าย
ผู้ที่แก้แค้นยิวก็แข็งแรงมานุษยเราทุกคนย่อมมีความชอบธรรมที่จะ... สรรพสมบัติได้เสมอหน้า
เพราะฉนั้นยอมไม่เป็นการยุติธรรมที่จะเคืองแค้นพวกยิวเลย ในข้อที่เขาเก่งกว่า แต่ยังมีคติ
อยู่บางข้อซึ่งเราจะเห็นเสียไม่วิจารณ์ไม่ได้ คือ จะปฏิเสธเสียไม่ไต่ว่าพวกยิวได้ยกการหา
เงินขึ้นเสมอเหมือนกิจวัตรอย่างหนึ่ง ซึ่งเขาปฏิบัติตามด้วยความคลั่งแห่งยูสร์ทธานักกล้า
เพื่อกิจวัตรนั้น พวกยิวเต็มใจไหนกรากกร่าลำบากกับทุกขไต่ยากตั้งแแตกชาวจนกระทั่งถูก
ข่มเหง เต็มใจที่จะทนถูกคำถูกแฉ่งเต็มใจที่จะฝ่าฝืนอันตรายและความอาฆาตแห่งชนทั้งหลาย
สามารถที่จะหลับตาทำไม่เห็นและอุกหูทำเป็นไม่ไต่ยินความทุกข์ยาก ซึ่งเขาเองได้เป็นผู้
บันการให้เกิดขึ้น โดยเหตุที่เขาปฏิบัติกิจวัตรแสวงทรัพย์ตั้งกล่าวแล้ว เพราะธรรมคายิว
คงจะตั้งใจให้ลูกหนี้ออกค้ายคิดว่าจะยอมอดอดอเบียดอันสูงเกินเหตุไม่ไต่หรือ ? การทั้งปวง
ที่กล่าวนี้ พวกยิวสามารถเต็มใจที่จะทำโดยปราศจากเมตตาปรานี ซึ่งถึงแม้คนที่กินคน
ในใจกลางทวีปอาฟริกาก็น่าจะรู้สึกเป็นข้ออัศจรรย์ ทั้งนี้ก็เพราะการปฏิบัติกิจวัตรหาเงิน
อันกลายเป็นส่วนหนึ่งแห่งนิสัยของเขา และลักษณะอันไม่น่ารักของพวกยิว ข้อนี้แหละทำให้
ให้คนที่ใครจะสงสารพวกยิวในเวลาที่ต้องทุกข์นั้นพากันระอาใจสิ้นสงสาร

ข้อที่ว่า เงินเป็นหัวใจของพวกยิวมานับได้ตั้ง... ร้อยปีนั้น จะเห็นได้ตาม
พงษาวดารของเขาเองที่ปรากฏในคัมภีร์ของเขา ขอให้ดูโมเสสกับพระโคหลงเป็น
ตัวอย่าง ในคัมภีร์กล่าวว่า ในเวลาที่โมเสสไม่อยู่ ชาวเมืองได้สมมุติพระเจ้าขึ้นใหม่
คือ พระโคหลง ครั้นโมเสสกลับจากภูเขามาพบรูปพระโคหลงก็มีความโกรธเคือง จึงล้ม
รูปนิมิตร์นั้นเสีย แต่ "พระโคหลง" ถึงแม้ต้องถูกล้มแล้วก็ตามหาเป็นอันตรายไม่ เพราะว่าไต่

ยังคงอยู่ในใจของคนยิวทุกคน อย่างหนาแน่นแล้ว พวกยิวบอมนบูชาพระโคตของนั้นอยู่ในใจ
 แค่นั้นมา จ้าเคิมแต่สมัยที่โมเสสแสดงเพทวจนะแห่งพระเป็นเจ้ามาจนตราบนานเท่าทุกวันนี้
 ก็ยังมีโคตหลายร้อยปีแล้ว และก็มีโมเสสซึ่งเป็นที่พระเป็นเจ้าได้ทรงแต่งตั้งเป็นอาจารย์
 แห่งนรกน มีสามารถจะทำลาย "พระโคตของ" (คือความโลภ) นั้นได้แล้ว ใครเลยหวังทำ
 สำเร็จได้ ? ครั้นมาถึงสมัยที่พระเยซูคริสต์ได้เริ่มสอนศาสนาในบุหะประเทศนั้น ก็ไม่
 ต้องสงสัย พระเยซูคงจะได้เห็นพวกยิวเป็นอยู่อย่างในสมัยของโมเสสนั้นเอง คือ อยู่ใน
 อำนาจแห่ง "เพทคา" ซึ่งมีฉายาเรียกกันต่าง ๆ อย่างหนึ่งที่เรียกนั้นก็คือ "เงิน" พระ
 เยซูคริสต์ยอมรับรู้สึกโทษแห่งการโลกอยู่ที่ จึงได้แสดงความจริงแห่งการโลก ยกตัวอย่าง
 (จากคัมภีร์ของนักบุญแมทธิว วรรคที่ ๑๘) ว่าเมื่อพระเยซูกับกะหาชายเศรษฐ์ผู้หนึ่ง
 เศรษฐ์นั้นถามพระเยซูว่า ตัวเขามีสิ่งใดที่ยังบกพร่องอยู่บ้าง พระเยซูตอบว่า

"ถ้าปรารถนาเป็นผู้บริสุทธิ์ด้วยดีไซร์ เจ้าจงไปจำหน่ายสมบัติซึ่งเจ้ามีอยู่
 แล้วและแจกให้เป็นทานแก่คนจนเถิด ทรัพย์สมบัติจึงจะได้ออกตัวเจ้า แล้วเจ้าจงมาติดตาม
 ตัวเราเถิด"

ครั้นเมื่อเศรษฐ์ผู้นั้นไปแล้ว พระเยซูจึงกล่าวแก่เหล่าสาวกต่อไปว่า
 "บุตรท่านทั้งหลาย อันผู้มีทรัพย์นั้นยากที่จะไปสวรรค์ได้ และเราขอกล่าวแก่ท่านทั้งหลาย
 ซ้ำอีกว่า อันผู้จะลอบครุเข้มนั้น จะง่ายกว่าการที่ผู้มั่งมีจะไปอิงซึ่งเพทอาณาจักรแห่ง
 พระผู้เป็นเจ้า"

ถ้อยคำนี้ยังคงอยู่ในใจของข้าพเจ้า เพราะเป็นคำสั่งสอนที่ตรงกับศาสนา
 ของข้าพเจ้า ความจริงร้ายบางอย่างยิ่งข้อ ๑ ซึ่งสมเด็จพระพุทธเจ้า ได้ทรงพยายามที่จะกำจัด
 ก็คือความโลภ ส่วนยิวนั้นคำสั่งสอนข้อนี้บางทีจะเป็นข้อสำคัญที่สุดซึ่งทำให้เขาไม่ชอบคริสตัง
 เพราะว่าถ้าปฏิบัติตามคำสั่งสอนนี้แล้ว ก็จะเป็นการย่นนิสัยของเขามากเหลือที่จะทนได้

ข้อที่พวกยิวมีความสามารถอย่างยิ่งในทางหาเงินนั้นก็ปฏิเสธไม่ได้ ใน
 ประเทศรัสเซียซึ่งมีความรู้สึกเกลียดชังยิวแรงกว่าแห่งอื่นนั้น พวกยิวได้สำแดงความ
 สามารถของเขาในทางนี้อย่างซัดเงินที่สุด คำมอโลกที่พวกยิวได้เข้าไปอาศัยอยู่แล้ว ชาวบ้าน
 ในหมู่บ้านก็ต้องอยู่ในเงื้อมเขา และทรัพย์สมบัติของคนในหมู่บ้านนั้นก็เข้ากระเป๋าสเขาสิ้น

สถานที่ซึ่งเดิมเป็นสุขสำราญก็กลับกลายเป็นนรกอันมีแต่ความยากจน ความทุกข์ร้อน ความเกลียดชังและความปองร้ายซึ่งกันและกัน จริ่งอยู่การที่พลเมืองชวนกันลุกขึ้นมา ฟันทำร้ายพวกยิวและแย่งชิงทรัพย์สินสมบัติของเขานั้น ย่อมเป็นการไม่บังควรเลย แต่จะว่าพวกยิวไม่มีศีลเสียเลยที่เดียวนั้นก็ไม่ได้ เพราะว่าเขาไม่แสดงความเมตตากรุณาเสีย ม้างเลย ในเวลาที่ความกรุณานั้นอาจเพราะความรู้สึกบุญคุณหรือความอดกลั้นเป็นต้น พวกยิวล้วนเป็นหมอความโศกมากและรู้ดีว่าจะทำไฉนโดยไม่มีศกกฎหมาย แต่ส่วน ความยุติธรรมนั้นในส่วนกิจการอันมีแก่กฎหมายของเขาที่เป็นคริสตังแล้ว เขาไม่ต้องคิดถึงเลย ฉะนั้นจะพูดถึงความปรานีหรือสงสารพวกยิวที่ทุกข์ร้อนแล้ว ความรู้สึกของเขามีอยู่แต่เพียงว่า "เราขงตัวมัน มันอยากบ๊วยตัวเอง เราไม่ไช่ขโมยของมันมา เราไค้มาโดยทางที่ ชอบด้วยกฎหมายค่างหาก" ดังนั้น ความไม่ยอนตนปรานี โหดเหี้ยมและปราศจากน้ำใจ อันประกอบด้วยการฎาพนี้แหละ เป็นเหตุให้พวกยิวต้องถูกเกลียดชังนักหนาและเท่ากับว่า ไท้คนทั่วไปเขาเกลียดชังด้วย ฝ่ายคนทั่วไปที่เกลียดชังพวกยิวก็ไมควรร แต่ก้ต้องนับว่าเป็นความรู้สึกอันเป็นธรรมดาโลกอยู่ เพราะความรู้สึกอันเป็นธรรมคานี้เองพวกยิวจึงไค้ถูกทำร้าย การทำร้ายยอมเป็นถึงไมควรรทำไมว่าในขณะใด ๆ แค้ปฏิเสศเสียไมไค้ว่านี่อยูบ่างคราว ซึ่งเราเห็นใจผู้กระทำอยู่บ้าง ถึงแม้นในนิติธรรมก้ยังยอมรับพิจารณาเหตุที่ควรปรานี ซึ่งถึง แม้วาจะไมทำไค้ใหญ่ฆาพนี้โหดไค้ที่เดียว ก็ยังเป็นเหตุให้ลดหย่อนผ่อนอาฎาไค้ และยังมีอีก ข้อหนึ่งซึ่งกฎหมายก้จำต้องยกขึ้นเป็นข้อวินิจฉัย คือ ว่าคนใดที่พอสั่งของอันมีราคาไว้โดย มิไค้ระวังรักษา ถ้าของสิ่งนั้นถูกขโมยลักไป ผู้นั้นก้ยอมมีความผิดฐานเงินเลอ หรือมิฉนั้น เมื่อคนใดยิวเขาหรือสมประมาทอีกคนหนึ่งแล้ว และยิวที่ถูกร้ายหรือสมประมาทนั้น เขาตั้ง หมัดเขาที่ไค้คนใด ยิวผู้นั้นก้ยอมจะต้องมีผิดด้วย ดังนั้น ข้าพเจ้าจึงเห็นว่าการที่พวกยิวประพฤติ คนเป็นคนโลกเงินจนเหลือประมาณ และปราศจากความเมตตาการุณาภาพทั้งหลายทั้งปวงนี้ เท่ากับแสหาอันตรายมาใส่ตน จะรอดพ้นความคิเคียนที่เดียวนั้นไมไค้

จริ่งอยู่การร้ายซึ่งไค้กระทำแกียิวนั้น บางทีก็เกินกว่าส่วนแห่งความ เสียหายซึ่งพวกยิวไค้กระทำ แต่คนเราเมื่อไค้รับความคับแค้นแสนสาหัสจนถึงสะกดใจไว้ ไมไค้แล้ว ก็ไมสิ่งใดที่จะเหนียวรั้งไค้ ค้วยอำนาจโหดนี้คนเราทำกาการร้ายกาจไค้ ค่าง ๆ ซึ่งตามาอาณคฺฎาภายหลังก้ไมสนุกเลย

คนใจอบบางจำพวกมักมีความเห็นอยู่ว่า รัฐบาลรัสเซียไม่แค่มุ่งแต่ทำให้ พลเมืองชาวยิวเท่านั้น กลับมุ่งส่งเสริมอีกด้วย บางจำพวกก็คิดเห็นไปว่า ที่เกิดฆ่าฟันกัน หึ่งนี้ก็เพราะความบาปศาสนา และอีกจำพวกหนึ่งก็สำคัญว่าเนื่องด้วยการเมือง ข้าพเจ้า ไม่ได้อยู่ในเมืองรัสเซียมานานพอที่จะทราบความจริงในเรื่องนี้ได้ แต่ถ้าจะพูดตามรัฐศาสตร์ การที่จะทำให้เกิดการจลาจลและการฆ่าฟันกันขึ้นในเมืองของคนนั้น นับว่าเป็นรัฐอภิบาล โนบายอย่างเดวที่สุด ขอให้คิดว่า การที่ฆ่าและรังแกพวกยิวนั้น รัฐบาลรัสเซียจะได้ผล อย่างไรบ้าง พลเมืองคั้นนั้นไม่เคเพาะขึ้นได้โดยวิธีที่ฆ่าคนจนเหงคน เราจะเชื่อหรือว่า รัฐบาลรัสเซียจะมักชอบพอที่จะไม่รู้บัญญัติเบื้องต้นแห่งรัฐศาสตร์ถึงปานนี้ มีผู้กล่าวอยู่เนื่อง ๆ ว่า เถรสมาคม (โฮอิลิโยท) แห่งกรุงรัสเซียยุบให้พลเมืองกระทำกรรหายกาจทาง ๆ ซึ่งถ้าความชื่อนี้เป็นจริงก็เป็นเพราะความบาปศาสนานั้นเอง แต่ที่นี้แหละเป็นการประหลาด อยู่ถ้าเป็นจริงเช่นนี้ เหตุใดพลเมืองที่เป็นพุทธศาสนิกชน จึงไม่ถูกฆาตกรังแกบ้าง ก็คือ ฤตินาประหลาด เหตุใดพวกรัสเซียจึงไม่รังแกเพื่อนพลเมืองที่นับถือพุทธศาสนาหรือศาสนา อิสลามซึ่งมีอยู่เป็นอันมากในราชอาณาจักรรัสเซีย ในข้อนี้ข้าพเจ้ายังไม่เคยได้รับคำ อธิบายที่พอใจเลย ถ้าเหตุที่ทำให้เกิดภัยซึ่งพวกยิวเป็นเฉพาะเพื่อความบาปศาสนาอย่าง เดียวเท่านั้นแล้ว พลเมืองที่นับถือพุทธศาสนาและศาสนาอิสลามก็คงจะถูกเบียดเบียนจนเหง เท่านั้น ที่การไม่เป็นเช่นนี้ สอให้เห็นได้ว่าความเป็นมาศาสนาไม่ใช่สาเหตุอย่างเดียว ซึ่ง ทำให้เกิดความเกลียดซึ่งพวกยิว

ส่วนการที่รัฐบาลรัสเซียไม่กระตือรือร้นระงับเหตุการณเช่นนี้ นั้น เมื่อ เราไม่มีความรู้พอในกิจการภายในของรัสเซียพอแล้ว ก็ยากที่จะชี้ลงไปว่าเพราะเหตุใด แน่ได้ เพราะฉะนั้นจึงจำเป็นต้องไขแต่ความสันนิษฐาน ของข้าพเจ้าเป็นดังนี้ รัฐบาลรัสเซีย ทราบอยู่ว่า พวกยิวได้กระทำความเคียดรอนให้แกชาวเมืองปานใด รัฐบาลจึงได้พยายาม ที่จะบรรเทาความทุกข์ร้อนโดยวิธีออกบัญญัติกฎหมาย แต่ผลแห่งการที่ออกกฎหมายนั้นยอม ล่าช้าและไม่สมดังความปรารถนาทุกเมื่อไป ฝ่ายชาวเมืองได้รับความทุกข์ร้อนและยาก แค้นจนเหลือที่จะอดกลั้น จึงได้พากันลุกขึ้นทำร้ายพวกยิวซึ่งเป็นต้นเหตุ ฝ่ายรัฐบาลเมื่อ เหตุการณ์โตเกิดขึ้นดังนี้แล้วก็ต้องรักษาความสงบ ซึ่งจำเป็นจะต้องใช้กำลังและอำนาจ นี้แหละจะฉิตรอบอย่างไรก็ตาม แต่การที่จะใช้ความข่มขืนคนซึ่งร่วมชาติกันเองนั้น ไม่เป็น

วิสัยของคนเราที่จะทำได้ ถ้านางกว่ายังมีทางหลีกเลี่ยงได้ และข้าพเจ้าเชื่อมั่นว่า ถ้า ยิวเองเป็นฝ่ายที่ถืออำนาจก็คงจะไม่ใช่อำนาจนั้นหันหันพวกยิวด้วยกันเป็นแน่ การล่า เอียงเช่นนี้ถ้าจะผูกกันตามหลักตามแบบแล้วย่อมไม่เป็นกรรม แต่ก็...นั้นแหละรัฐบาล อาจมีคำสั่งให้ทหารไปปราบทั้งสองฝ่าย แต่ว่านายทหารนั้นเป็นอาวรัสเซีย ไม่ใช่ยิว ก็เป็นธรรมดาอยู่เองที่จะช่วยมิให้คนร่วมชาติกันถูกเจ็บตามแต่จะช่วยได้ เพราะฉะนั้นที่ ไม่เกี่ยวข้องอาจเห็นได้ว่ารัฐบาลไม่แคร์ใครรับตีโทษเพราะเพิกเฉยหวังหวังคิดว่า ล่าเอียงด้วย ข้อนี้ก็เป็นที่น่าเสียใจอยู่บ้าง แต่ข้าพเจ้าเห็นว่า ไม่เป็นการผิดธรรมดา

สรุปความแล้วถึงแม้พวกยิวควรได้รับความสงสารในการที่คงถูกข่มเหง กระทบร้ายและเกลียดชังต่าง ๆ เช่นนี้ พวกยิวเองก็ไม่ควรจะรอดพ้นความผิดเสียไป เสียทีเดียว เพราะคงนับว่าตัวเองเป็นผู้เสียหายเหตุโดยความประพฤติของเขา คือ ความจองหอง ความปราศจากเมตตาปรานี ความอ้อโงง และสิ่งเกดความประพฤติใน กิจการทั้งปวง ดูเหมือนเขาจะถือความภาคภูมิใจว่า "ผลที่สุดย่อมเป็นข้อแก้ตัวแห่งผู้ประพฤติ" (คือเมื่อมุ่งคืออยู่แล้วถึงแม้จะไร้อำนาจอันชั่วก็ไม่ควรตี ขอแต่ให้สำเร็จจึงมุ่งหมายเป็นที่ตั้ง) ดังนั้นย่อมจะทำให้พวกยิวและพวกเขนไคส์เกลียดชังซึ่งกันและกันยิ่งขึ้น สิ่งซึ่งถูกโมฆะในครั้ง คนเราไว้ก็คือความอารีและความกรุณาต่อกัน เมื่อปราศจากคุณสมบัติทั้งสองนี้แล้ว จะหาสิ่งอื่นมาผูกพันนั้นไม่มีประโยชน์ ถ้าต่างคนต่างมีความรู้สึกเป็นปฏิปักษ์ต่อกัน และตั้งใจ ไว้มันดีจะไม่ยอมถ่มขี้ยอมซึ่งกันและกันอยู่แล้วไซร์ แมกกฎหมายก็ถือว่าอำนาจก็ย่อมจะไม่สามารถบังคับให้ยิวด้วยกันโดยปรองดองสมัครสามัคคีกันได้เลย

บทที่ ๓

จนภาษาอังกฤษโคซซัคเซน (คืออังกฤษหรืออเมริกา) ย่อมจะยกย่องตัวเอง อยู่ว่า ความรู้สึกเกลียดชังยิวในเมืองของเขาไม่มี จึงทำเป็นแสดงความสงสารและความ หลากใจเจ็บแค้นยิวในการที่ประเทศอื่น ๆ ในยุโรปเป็นไปเช่นนั้น พวกอังกฤษโคซซัคเซน เข้าใจว่า เขาอยู่ในที่ซึ่งควรจะตีโทษประเทศต่าง ๆ ซึ่งพวกยิวได้รับความอับชรรณ นั้นได้ แต่เขาลืมเสียว่า ในแว่นแคว้นซึ่งภาษาของเขาปกครอง ก็มีเรื่องอันและน่ายกล้าย

คลึงกับเรื่องเกลียดชังเหมือนกัน แต่หากเรียกเสียว่า "ภยนิเวศเมือง" เท่านั้น

เมื่อก้าวถึงเรื่อง "ภยนิเวศเมือง" (คือภยอันจะบังเกิดจากคนผิวเหลืองรุกรานคนผิวขาว) ข้าพเจ้าต้องขอโอกาสคัดค้านชื่อที่เรียกสักหน่อย เพราะชื่อนี้ดูเหมือนจะใช้รวมสำหรับชาติในเอเชียทวีปทั้งหมด แต่ความจริงภยซึ่งกล่าวถึงนี้มีอยู่แค่ครึ่งจีนเท่านั้น ในเมืองไทยเองก็คงนับว่ามีเหตุที่พึงวิตกเท่ากับคนผิวขาวเหมือนกัน แต่หากว่าเวลานี้ยังไม่ถึงกับจะต้องรอนถรณ์ใจมากปานใดเท่านั้น เพราะฉะนั้นข้าพเจ้าจึงต้องขอคัดค้านในการที่จะนับคนไทยเข้าในชื่อ "ภยนิเวศเมือง" เพราะคนไทยไม่เหมือนจีนยิ่งไปกว่าที่ชาวยุโรปเหมือนยิวมันเลย

จีนนี้ลักษณะคล้ายยิวอย่างไร ท่านผู้อ่านที่ช่างสังเกตก็คงจะเห็นได้แล้ว เมื่อคิดเทียบคุณสมบัติของพวกยิวตามที่ข้าพเจ้าได้กล่าวมาแล้วกับนิสัยของจีน แต่เพื่อจะมีให้ท่านต้องทบทวน ข้าพเจ้าจะขอนำมาเปรียบให้ท่านฟังในที่นี้ และหวังใจว่าท่านจะให้ภยในการที่ต้องกล่าวขอความซ้ำบาง

ข้อที่ ๑ ก็คือเรื่องถือโคตร ไม่ว่าจะอยู่แห่งใดหรือ-แปลงเป็นชาติใด จีนคงเป็นจีนอยู่เสมอ แต่จะหาได้เข้าใจความถือโคตรเป็นความถือชาติหรือความรักบ้านเมืองตามที่เข้าใจกันโดยธรรมดาไม่ เพราะเหตุนี้เราจึงพบชื่อจีนอยู่ในทะเบียนแห่งสถานที่ว่าการกงสุลต่าง ๆ ถึงแม้ในเมืองจีนเองก็มี จริตของการจดทะเบียนสถานกงสุลของชาติที่ไม่ใช่ของคนเพื่อความสะดวกนั้น ถ้าจุดจดทะเบียนอยู่ต่างประเทศที่ไม่มีกงสุลของชาติตนเองเราก็พอจะเข้าใจได้ แต่การจดทะเบียนที่กงสุลต่างชาติในบ้านเกิดเมืองนอนของตนเองนั้น ปรากฏว่ามีแต่พวกจีนเท่านั้น ชื่อนี้แสดงให้เห็นแล้วว่า จีนมีความรู้สึกความเป็นชาติหรือความรักบ้านเกิดน้อยเพียงใด แต่ถึงแม้ว่าจีนจดทะเบียนเป็นคนในบังคับชาติอื่นก็ดี เขาก็ไม่เลิกเป็นจีน เพราะเหตุนี้แหละคงจะชื่อตรงก่อนายผู้เป็นเจ้าของความภักดีใจของเขาแน่ แต่เพราะเมื่อผลประโยชน์ส่วนตัวของเขายังคงกันกับผลประโยชน์แห่งนาย

ความรู้สึกในชื่อโคตรนี้ หากให้คนจีนเป็นคนไม่พึงปรารถนาสำหรับผลประโยชน์ในการที่เขาไปตั้งท่ามาหากินอยู่ในเมืองใด อันความประสงค์ของประเทศที่

อนุญาตให้คนต่างภาษาเข้ามาอยู่ในบ้านเมืองนั้นก็คือ เพื่อเพิ่มจำนวนพลเมืองโดย
อนุบายอย่างหนึ่ง แต่เมื่อคนที่เขามาอาศัยอยู่นั้นถือเสียว่า การที่เขามาอยู่นั้นเป็นการ
ชั่วคราว และไม่ยอมที่จะกลายเป็นพลเมืองแท้แล้ว คนจำพวกนี้ก็ต้องนับว่าไม่เป็นได้
ตั้งประสงค์แห่งประเทศที่รับรอง ชาวต่างชาติย่อมไม่มีเลยที่จะชอบตัวเพี้ยซึ่งลงกิน
ข้าวในนาของคนแล้วหนีไป ทิ้งให้นาแห้งแล้งไม่มีผลอันใด อันประเทศก็หาไม่ได้เลย
ที่จะยินดีต้อนรับคนต่างภาษาที่มุ่งมาแต่จะเอาประโยชน์ให้มากที่สุดแล้วกลับออกไปเสีย
โดยไม่มีควมตั้งใจจะทดแทนคุณก็ฉนั้นนั้น จริงอยู่จีนไม่ใช่ทุกคนที่สามารถรวบรวมไว้เก็บ
สมบัติไว้ตั้งใจที่จะกลับไปบ้านเมืองในเวลาที่ยังมีกำลังวังชาอยู่ แต่ก็ไม่ต้องสงสัยเลย
ว่าข้อนี้เป็นความมุ่งหมายของเขาทุกคนอยู่เสมอ ซึ่งไม่ทำให้จีนเป็นผู้ที่พึงปรารถนายิ่ง
ขึ้น ส่วนเรื่องการที่จีนแต่งงานกับคนต่างภาษานั้นก็เหมือนกับวัวทุกอย่าง กล่าวคือ
เป็นต้นว่าเมื่อจีนแต่งงานกับหญิงไทย หญิงนั้นก็กลายเป็นจีนและประพฤติตามแบบแผน
ขนบธรรมเนียมข้างจีนทุกอย่าง ส่วนลูกนั้นก็กลายเป็นจีนไป แต่ถ้าชายไทยแต่งงานกับ
ลูกสาวจีน หญิงนั้นก็คงเป็นจีน ส่วนชายนั้นก็คงต้องประพฤติตามไปข้างจีนและทำกิจการ
ต่าง ๆ เอนไปข้างแบบจีน ส่วนลูกนั้นแม้เป็นไทยโดยมากก็มักมีใจเป็นจีน คือ คิดอย่าง
จีน และย่อมรู้สึกเป็นกันเองในเวลาที่อยู่ในหมู่จีน ความที่กล่าวนี้ย่อมมีข้อยกเว้นเป็น
ขรรณคณา แต่เป็นเพราะหลายของเรานี้ที่ขอยกเว้นเหล่านี้ไม่มากนักพอเท่าที่เราปรารถนา
สรุปความได้ว่าในการที่จีนแต่งงานกับคนต่างภาษา ไม่ว่าจีนจะเป็นชายหรือข้างหญิง
จีนเป็นได้กำไรเสมอ การแต่งงานของจีนนี้ ที่พึงปรารถนาคือ คนจีนจะยังคงยังรากแก่น
หนาอยู่ในเมืองเรา แต่ความจริงกลับตรงกันข้าม ประเทศที่รับรองเขากลับขาดทุน
เพราะเมื่อเขาเห็นว่า ได้เวลาที่จะกลับไปเมืองจีนแล้ว เขาก็เลยพาลูกพาเมียไปเสีย
ด้วย หรือบางทีที่ส่งไปเสียก่อนด้วยซ้ำก็มี

จีนไม่ยอมรับรู้สักว่า มีหน้าที่ที่จะต้องกระทำประโยชน์ให้แก่ประเทศที่ตนมา
อาศัยอยู่นั้นเลย และไม่ยอมกลายเป็นพลเมืองแห่งประเทศนั้นเลย อันเป็นลักษณะไม่ติด
กับชีวิตตามที่กล่าวมาแล้ว ๆ ประโยชน์อันที่พลเมืองได้รับ เขาเป็นต้องขอรับด้วยเสมอ
เพราะเขาถือว่าเป็นความชอบธรรมของเขาอย่างหนึ่งที่จะได้รับความคุ้มครองเท่ากับ

พลเมือง แต่มาถึงเวลาที่จะต้องทำหน้าที่แห่งพลเมืองแล้ว จีนก็มักทบทวนหนีหลีกเลี่ยงตามแต่จะหลบได้ทีเดียวกว่า ทานทั้งหลายคงจะระลึกถึงคราวที่จีนหยุดงานเมื่อ ๔ - ๕ ปีที่แล้ว การที่จีนหยุดงานคราวนั้นก็เพื่อจะคัดค้านในการที่เขาคงเสียเงินค่าราชการเสมอ กับคนไทย ซ่อนยอมเป็นพยานแห่งด้วยคำที่ข้าพเจ้าตั้งใจจะกล่าวนั้นโดยชัดเจน สิ่งที่จีนต้องการนั้นก็คือ ทางใดที่เป็นประโยชน์แห่งพลเมือง เขาจะรับให้เต็มที่ แต่ทางเสียที่ควรทำเป็นหน้าที่แห่งพลเมืองนั้น เขาไม่เต็มใจเสียด้วย

ความถือใจตรงกันเป็นลักษณะของจีนอย่างหนึ่งนั้นก็เป็นที่ตั้งใจให้ความลำบากอย่างเดียวกันกับยิว และทำให้พลเมืองแห่งประเทศซึ่งคนอาศัยอยู่นั้นรู้สึกกินแหนงไม่สนิทสนมด้วย คติความรู้สึกลูกถูกเพื่อนบ้านนี้ มักเป็นเหตุให้เขาต้องถูกตะถูกขมอยู่เนื่องๆ

ลักษณะที่ ๑ ซึ่งเห็นได้ไฉยิว ก็มีอยู่ในจีนโดยบริบูรณ์ คือ จีนเหมือนยิวเป็นชาติเกาที่รุ่งเรืองมาแล้ว ก่อนเวลาที่บรรพบุรุษของเราได้แปลงเพศจากคนป่า ตั้งแต่โบราณกาลมาจีนได้รับคำสั่งสอนให้แบ่งมนุษย์ออกเป็นสองจำพวก กล่าวคือ จีนและฮวน (คนป่า) ตามความเห็นแห่งจีน ชาวยุโรปก็เป็นฮวนไม่ผิดกับชาวเอเชียหรือคนดำ เพราะฉะนั้นข้าพเจ้าไม่จำเป็นต้องกล่าวว่า พวกจีนไม่ไค้หนักขึ้นที่จะทำกิจการอันเกี่ยวของกับเรากว่ความลัษยหรือข้อตรงเลย เขาย่อมคิดเห็นว่าพวกเรามีอยู่สำหรับประโยชน์ที่เขาจะโกงและเอาเปรียบเท่านั้น ในกิจการทั้งปวงที่เขาทำกับฮวน จีนไม่รู้จักบาปบุญอย่างเดียวกับที่ยิวทำกับพวกเขนไค้ฉนั้น ส่วนกิริยาและวาจาของเขานั้นสุภาพและอ่อนหวานเสมอ แต่ขอให้ฟังเรื่องเถิดว่า กิริยาที่สุภาพนั้นเป็นมารยา และวาจาที่อ่อนหวานก็ล้วนเป็นนสวาทเพื่อป้อยอเท่านั้น เพื่อจะให้กันที่เขลอหลงเชื่อ ถ้าเขาเห็นประโยชน์หรือกำไรที่จะไค้แล้ว เขาก็เต็มใจมอบอ่อนน้อม และนางที่ถึงกับอุศสาหะสูหาหนทางมาทำประโยชน์ให้แก่เรา แต่พอสับคทาเราหนอยแล้ว เขาก็ถ่มน้ำลายรดหัวให้ บางทีเป็นเพราะหัดเสียอีกที่เราไม่ใส่ใจถาษาเขา เราจึงไม่รู้สำนึกว่าถูกคำด้วยคำอันหยาบช้า ซึ่งบางทีเขาก็ว่าให้ซึ่ง ๆ หน้า

ตาตั้งหลายางจะนึกถาษาในใจว่า ข้าพเจ้ารู้เรื่องราวเหล่านี้มาอย่างไร หรือบางทีข้าพเจ้านึกไค้ความเอาเอง แต่ข้าพเจ้าคงขอโทษถาษาเชื่อว่า ไม่เป็นเช่นนั้นเลย

ข้าพเจ้าจะขอเล่าให้ท่านฟังว่า ข้าพเจ้าทราบมาด้วยอย่างไร ๆ แต่ก่อนข้าพเจ้าเคย
มีคนใช้เป็นจีนคนหนึ่ง เขาเป็นเด็กที่ฉลาดและในชั้นต้นก็ขยันขันแข็งต่อการทำงานดี แต่
ครั้นพอรุ่นหนุ่มขึ้น ก็กลายเป็นคนที่มีนิสัยอันไม่พึงปรารถนาหลายอย่าง อย่างหนึ่งก็คือ
เกียจคร้าน ไม่ทำการตามหน้าที่เช่นเคย ครั้นข้าพเจ้าเรียกมาว่ากล่าว เขากลับแสดง
กิริยาเข่นหยิ่งหาว่าใส่หน้าข้าพเจ้า แล้วมีหน้าขำกลับขอเงินเดือนขึ้น ข้าพเจ้าจึงตอบว่า
เงินเดือนที่เอาไปนั้นก็มากพออยู่แล้ว เพราะเขาก็อยู่นอกบ้านนอกในมางข้าพเจ้า เขากลับ
ตอบด้วยกิริยาอันปราศจากความเคารพว่า ข้าพเจ้านึกหรือว่า การที่เขายอมให้ข้าพเจ้า
ใจนั้นเป็นเพราะเขาเห็นถือ ไม่ใช่เช่นนั้นเลย ที่เขายอมให้คนไทยใช้ก็เพราะเขาต้อง
การเงินไม่ให้อายุของเขา ข้าพเจ้าให้เขาไม่พอ เงินเดือนที่ข้าพเจ้าให้เป็นเงินเดือน
สำหรับเด็ก มีคนเขาโตแล้วจึงต้องการค่าจ้างให้มากขึ้น เมื่อได้ยินคำพูดเช่นนั้นแล้ว
ของข้าพเจ้าก็รู้สึกคันขึ้นมา แต่ข้าพเจ้ายังขังไว้ได้จึงได้ถามต่อไปอีกคำหนึ่งว่า เขา
จะต้องการเอาเงินเดือนขึ้น เขาตอบว่าจะเอาไปให้อายุเก็บไว้ได้ แล้วขมขื่นขยาดต่อไป
ว่า ลุงได้สอนไว้ว่าให้อุตสาหะอดกลั้นยอมรับใช้ไปอีกสักหน่อยเถิด ไม่ช้าเงินก็จะครบ
กระเป๋าคอนไทยหมด คนไทยก็จะกลับเป็นข้ารับใช้ เป็นฐานะอันควรแก่คนสวน เมื่อข้าพเจ้า
ได้ยินเพียงเท่านี้รู้สึกว่าจะบังคั้นให้เขานิ่งอยู่ต่อไปไม่ได้แล้วจึงซักเอาที่หนึ่ง จำเพาะถูก
ที่เหมาะสม อ้าบเด็กนั้นก็ตะโกนร้องราวกับบ้านจะถล่ม แต่อย่างไรก็ตามใจไทยของ
ข้าพเจ้าคนหนึ่งได้ยินดังนั้นข้าพเจ้าก็เล่าเรื่องให้ฟัง เขาจึงช่วยให้อายุเด็กนั้นลงบันได
และออกจากประตูบ้านข้าพเจ้าไปโดยกิริยาอันไม่สมควรที่จะนำมากล่าวในที่นี้ เพราะจะ
ทำให้ชื่อเสียงของข้าพเจ้าในทางที่เป็นคนมีเบศตาคาจิตนั้นเสียไปด้วย ๆ จริงอยู่เด็กนี้
อาจจะได้กล่าวความรู้สึกได้ แต่ก็ยังมาประหลาดกว่า เหตุใดมันจึงกล่าวตอบคำที่จะทำให้ชุน
ของเขานั้น ถ้าหากว่าอายุเด็กนั้นรู้จักปิด มันคงใช้ความรู้ที่เส้าหรับสอพอเพื่อเอาเงิน
เดือนขึ้น ที่จริงข้าพเจ้าเห็นว่า มันคงจะเสียใจเหลือทนในการที่ไม่สมปรารถนา จึงมี
ใจคิดถึงการยกยอ เป็นอันปล่อยออกมาตามความจริง ซึ่งอายุของมันเป็นนั้นได้พูดกรอก
หูมันอยู่เสมอ

แต่ข้าพเจ้ามิได้อาศัยความรู้ที่ได้มาจากอายุเด็กคนนี้อย่างเดียว ต่อมา
ข้าพเจ้าได้พบสหายของข้าพเจ้าคนหนึ่งซึ่งเป็นลูกจีน แต่เป็นที่อัศจรรย์นักหนาคือเขา

เกลียดชังจีนยิ่งนัก ข้าพเจ้าได้เล่าเรื่องอายเด็กนี้ให้ฟัง เขาก็ยอมรับว่าน่าจะเป็นจริง ความที่อายเด็กมันพูด ส่วนตัวเขา ๆ ได้เคยดูมาแล้ว ซึ่งเราจะลืมหรือให้อภัยไม่ได้ เป็นอันขาด ๆ เขาเล่าว่า เมื่อเขายังเยาว์อยู่ เขาได้ออกไปเมืองจีนกับบิดาของเขา ซึ่งเป็นจีน วันหนึ่งมีท่านขุนนางจีนผู้หนึ่งมาเยี่ยมบิดาเขาที่บ้าน ท่านขุนนางจีนผู้นั้นถาม บิดาเขาว่า

"ท่านก็เก็บเงินทองไว้ไต่บวกล้วนในเมืองไทย ทำไมจึงยังไม่กลับมาอยู่เมืองจีนเล่า ?"

บิดาของสหยาข้าพเจ้าจึงตอบว่าเพราะมีครอบครัวอยู่ในเมืองไทย ท่านขุนนางผู้นั้นจึงกล่าวว่า

"อ้อ มันจะเป็นอะไรไป เมื่อคนป่าของท่านจะต้องนับด้วยหรือ ? เอา มาให้เป็นทาสของภรรยาจีนท่านก็แล้วกัน ส่วนอายลูกป่าของท่านนั้น ก็จะเป็นประโยชน์ สำหรับใช้เป็นบ่าวในบ้าน"

ถ้อยคำนี้ท่านขุนนางผู้นั้นได้กล่าวต่อหน้าสหยาของข้าพเจ้า ซึ่งเขาไม่ แลดูเสียดายข้า สหยาของข้าพเจ้าเมื่อได้ยินเช่นนั้นก็ไม่ทำอัครรยอะไรที่เขาตกลง ใจในขณะนั้นที่คิดว่า เขาจะขอเป็นคนไทยแท้ต่อไป

บทที่ ๘

วิธีและความคิดของจีนในการหาเงินนั้น ไม่ต้องสงสัยเลย ต้องนับว่า เขียบแหลมเหมือนกับยิวแทบทุกอย่าง ถ้าจะพูดถึงความอย่างเจ้าแบบแผน เราจะไม่โทษ จีนเพราะ เขามีความสามารถในทางหาเงินไม่ถูกอย่างเดียวกับที่ เราควรติยิวแต่จีน ก็เหมือนกับยิว ถ้ามีทุนรอนและโอกาสเสมอถึงขนาดไหน ๆ แล้ว ก็จะทำรวยได้รวดเร็วยิ่งกว่าคนชาติอื่น ๆ หมด

เหตุผลอันทำให้จีนหาเงินได้สำเร็จรวดเร็วนั้นก็มิใช่หลายประการ ซึ่ง โดยมากไม่ผิดกับที่ทำให้ยิวสำเร็จจนนั้น ความความคิดของจีน เงินเป็นทั้งปฐมปัจจัย และปัจฉิมปัจจัย ไม่มีสิ่งใดจะเลิศไปกว่าได้ เพราะเห็นแก่เงิน คนเราที่จะค้าชีวิตได้

ก็มีอยู่แค่จีนเท่านั้น คนไทยที่เป็นเศรษฐีอาจจะจ้างคนจีนไปทำรับโทษประหารชีวิตแทนก็ได้ ซึ่งไม่มีประเทศไหนนอกจากเมืองจีน เพราะเห็นแก่เงิน จีนผู้ยอมอดอยากกรากกราห์ทุกอย่างได้ ผู้ใดที่แฉเห็นพวกก๊อชิงกินข้าวจะหลากใจไม่ไช้หน่อย เพราะอาหารที่เขากินนั้น ดูเหมือนแม่หมาที่วิ่งอยู่ตามถนนก็แทบจะไม่เหยี้ยวเลย และเมื่อพูดถึงที่อยู่อาศัยก็น่าประหลาดจริง ๆ ที่พวกจีนหลายคนปานใดสามารถยึดเย็บคักกันอยู่ได้คลัก ๆ ในที่อันคับแคบ ซึ่งไม่มีมนุษย์ภาษาไหนในโลกจะอยู่ได้โดยหายใจออก เมื่อเป็นดังนี้ การที่จีนแย่งการงานไปทำเสียได้โดยมากนั้น ก็ไม่เป็นสิ่งที่น่าอัศจรรย์เลย แน่ค่าจ้างจะเล็กน้อยปานใดก็ยินดีพอใจรับ เพราะเขารูจักวิธียังชีวิตไว้เป็นอยู่ได้ โดยเกือบจะไม่ต้องกินอะไร เพราะฉะนั้นไม่น่าพิศวงเลยที่คนงานชาวอเมริกาและคานาดาไม่สามารถจะแข่งขันกับจีนได้

การงานทั้งปวงทำได้เงินแล้วซึ่งจีนจะทำไม่ได้นั้นเป็นไม่มี แม้จะเลวทรามค่าช่าปานใด ขอให้ได้แต่เงินแล้วเป็นช่าได้ทั้งสิ้น ในการใดที่เนื่องด้วยเงินแล้ว จีนเป็นไม่มีศีลมีธรรม ปราศจากเนตตากรุณาภาพ อาจจะขอโกงด้วยความแจ่มใส ยืมข่มขู่ด้วยความเห็นว่า ตัวเก่ง และอาจจะขโมยหรือลอบมาเล่นได้ด้วยความอันทารุณร้ายกาจ เพราะเห็นแก่เงิน ๒-๓ เหยียด ถ้าเป็นการหาเงินแล้ว จึงมี ความคิดตลอดอย่างออกอุบาย จะเป็นในทางโกงหรือการปล้นทั้งทางบกทางน้ำได้ทั้งสิ้น

จำเป็นหรือที่ข้าพเจ้าจะต้องยกตัวอย่างโดยเฉพาะมากลาว ถึงความไม่สะอาดคอบาปของจีน ในกิจการที่เกี่ยวกับเงินนี้ ข้าพเจ้าเชื่อมั่นว่า ผู้ทำการเกี่ยวข้องกับบริษัทหรือบริษัทอื่น คงจะมีเรื่องราวที่จะเล่าได้ ไกรบ้างที่ไม่เคยได้ยินถึงวิถีเล่นกลของจีนในการล้มละลาย เมื่อยี่ห่อไคมีหนี้สินเหลืออันเกินแก่ความสะกดเชื่อใดก็ล้มเสีย ภายหลังยี่ห่อใหม่ก็เกิดขึ้นที่ตนอื่นอีก แต่เจ้าของยี่ห่อนั้นก็เป็นคนเดียวกันนั่นเอง ความความนิยมของคนโดยมาก การล้มละลายย่อมเป็นที่อัปยศและเสียชื่อเสียง แต่จีน (หรือยิวก็เช่นกัน) กลับนิยมว่าเป็นการเกตุรู้ฉลาดตลอดทั้ง

บางทีมีผู้กล่าวว่า จีนเป็นพุทธศาสนิกชน งคนแท้จริงการที่พวกจีนเป็นพุทธศาสนิกชนนั้น ก็ไม่เป็นมิ่งไปกว่าที่ลวกยิวเป็นคริสตัง พวกยิวกลืนคำสั่งสอนของพระเยซูคริสต์

ในเรื่องความโลภไม่องคมนตรี จีนก็รับปฏิบัติตามพระบรมพุทโธวาท ซึ่งห้ามความโลภไม่ได้อันนั้น

เมื่อกล่าวถึงข้อนี้ กระทบใจข้าพเจ้าหวระลึกถึงภาพอันหนึ่งซึ่งเขาได้ชื่อว่า "ภิกษุผิวเหลือง" ที่พิมพ์ขึ้นเมื่อสัก ๒๐ ปีมาแล้ว และเรื่องในขณะนั้นเป็นเหตุให้คนตื่นตะลึงอยู่บ้าง ภาพนั้นมีรูปเทวดาครึ่งครึ่งอินทรี ซ้ำให้คนชาวยุโรปเห็นก็ย อับจะบังเกิดจากคนผิวเหลืองซึ่งกำลังเดินเข้ามาหาภิกษุนี้เขียนเป็นรูปพระพุทธรูปเจ้าทรงมั่งกร มีเปลวอัคคีแห่งความพินาสตามาข้างหลัง ๆ ข้าพเจ้าไม่มีความตั้งใจที่จะแสดงความเห็นในส่วนรูปนี้เป็นอย่างใด นอกจากจะชี้ให้เห็นว่า การที่สมมุติเอาพระพุทธรูปเป็นของจะนำมาซึ่งความพินาสและการรบราฆ่าฟันกันนั้น เป็นความคิดที่ไม่เหมาะสมอย่างยิ่งเท่านั้น เพราะหัวใจแห่งศาสนาของพระพุทธองค์ความเป็นไปเพื่อความรักและความเมตตาทุกทุกทั้งสิ้น อย่างเดียวกับที่พระเยซูคริสต์ได้เข้าไปสั่งสอนเมื่อภายหลังพุทธกาลราว ๕๐๐ ปีว่า ถึงประการหนึ่งตามที่ข้าพเจ้าได้กล่าวมาแล้วว่า จีนเป็นพุทธศาสนิกชนไม่ยิ่งไปกว่าที่พวกยิวเป็นคริสต์ศาสนิกชน จริงอยู่ในประเทศจีนก็มีพรตและวัตรอาหารบวม แต่ในยุโรปประเทศก็มีโบสถ์และนักบวชคริสตังเหมือนกัน ในสาระเรื่องหนึ่งชื่อ "หัวออร์ธอร์ด" นายอิทเรลแห่งวิล (ซึ่งเป็นยิว) เป็นผู้เรียบเรียง มีตัวละครอยู่ตัวหนึ่งชื่อว่า "คาร์ลบลูม" เป็นเลขานุการรองท่านอัครมหาเสนาบดี "หลอกริม" คาร์ลบลูมเปลี่ยนศาสนามาเป็นคริสต์ เพราะฉะนั้นจึงได้มาเป็นเลขานุการที่สนิทและเป็นมือขวาของท่านอัครมหาเสนาบดี และมีโอกาสโดยตำแหน่งของเขานี้ ได้รับของกำนัลสิ่งมีที่เสาะแสวงตำแหน่งในราชการได้เข้ามาให้ด้วยความพอใจวิเศษ บลูมเป็นคริสต์อยู่ตลอดเวลาที่ท่านอัครมหาเสนาบดีดำรงอยู่ในอำนาจ ครั้นเมื่อถึงเวลาที่ท่านอัครมหาเสนาบดีจะสิ้นวาทสนา บลูมก็ทิ้งศาสนาคริสต์ประดุจทิ้งเสื้อคลุมซึ่ง เขาสวมไว้เพื่อความสะดวกแก่การงานนั้นออกทันที กลับไปถือศาสนาของบรรพบุรุษเดิมของเขา ๆ ลครเรื่องนี้ในส่วนที่คนยิวเป็นผู้ยกขึ้นเองก็ระมัดระวัง และไม่ตองสงสัยเลย คนนี้สัจจะนึกการอบบลูมนี้ แซงวิลได้คิดขึ้นเพื่อให้เห็นว่าเป็นตัวออบางของยิวโดยมาก ในเวลานี้คาร์ลบลูมจีนก็อยู่เป็นอันมาก หากแต่ยังไม่เห็นจีนคนใดที่จะแต่งเรื่องลักษณะนี้เท่านั้น การเชื่อถือในศาสนา ซึ่งคนเรายอมถือว่าเป็นการสำคัญ เพราะเหตุที่เมื่อถึงความรู้สึกถึงขณะนั้น จีนเขากลับถือว่าเป็นเพื่อความสะดวกเท่านั้น ถ้าเป็นการสะดวกแก่ตัวของเขาแล้วจีนมันก็จะนับถือศาสนาพุทธ คริสตัง อิสลาม หรืออินทรีทุกทั้งสิ้น แม้จะนับถือเจ้าใด ๆ หรือก่อนนับอะไร ๆ ก็ไม่ต่างกัน ขอแค่ให้เห็นทางที่จะได้ประโยชน์เป็นอันใด ๆ สรุปความได้ว่า ในส่วนจีนก็มีพระเจ้าอยู่องค์เดียวเท่านั้นที่ประเสริฐเลิศกว่าพระเจ้าทั้งหลาย พระเจ้านั้นก็คือ "เงิน" จีนยอมถือว่าอาการภายนอกที่แสดงความนับถือในศาสนาใด ๆ ไม่เป็นข้อสำคัญอะไร ขอแค่ให้มันได้อยู่ในพระเงินผู้เป็นเจ้าเท่านั้นก็พอแล้ว

เงิน นี่แหละ เป็นหัวใจของจีน เป็นสิ่งที่เขาจะคงแสวงหันทนกว่าโดยไม่มีเวลาหยุดเลื่อน เป็นความปรารถนาอันยิ่งในใจของเขาซึ่งจะหาอะไรมาเทียบไม่ได้ เกียรติคุณและชื่อเสียง ความซื่อตรงและความสัตย์ ความรักและเมตตาปราณี อันเป็นน้ำเลี้ยงชีวิตของคนเราเหล่านี้ ล้วนได้เตรียมไว้พร้อมเพื่อการบูรณาการลี้ภัย พระเงินผู้เป็นเจ้าแล้วทั้งสิ้น การเช่นนี้ คิดไปก็น่าสยดสยองและน่าสังเวชหาที่สุดมิได้

เมื่อความปรารถนามีอยู่ในใจของจีนขณะนี้ ก็ไม่เป็นที่น่าอัศจรรย์เลยที่จีนได้คิด จริยธรรมของเราอันมีได้โดยเฉพาะซึ่งผู้ใดที่ไม่ได้เกิดเป็นจีนแล้ว จะสามารถเข้าใจเองเพื่อยังได้โดยถ้าเป็นการหาเงินแล้วไม่มีวิธีใดที่เขาจะถือว่าโกงหรือมาป ักพิที่ว่า "ผลที่สุดบ่อนเป็นข้อ กั้วบั้งอยู่ประหลาด" นั้น จีนนับถือและปฏิบัติโดยเต็มที่ ๆ การสูญเสียละโดยยากแก่ปานโลกก็ตาม ชีวิตมนุษย์จะเปลืองไปมากน้อยเท่าใดก็ตาม หรือมนุษย์จะต้องกรากกว่าความทุกข์ยากอย่างสักวันรทแสนสาหัส ปานโลกก็ตาม พระ ๑ เงิน ๑ ผู้เป็นเจ้าก็ยังไม่พอใจคงต้องเรียกร้องเครื่องเช่นอยู่เสมอ ฝ่ายจีนอันปราศจากจิตต์ของปฏิบัติตามความสวยงามอย่างแรงกล้า ซึ่งสมควรจะใช้ให้เป็นประโยชน์ ในกรณีที่กว่านี้ได้

บทที่ ๕

การที่กล่าวมาเพียงนี้ก็พอจะเห็นไร้อ่าวว่า การที่เราจะพำนักถาวรอันใดกับคนชนิดนี้จะต้องกล่าวมากเพียงใด ๆ จึงมีจำนวนมากเหลืออัน อาจจะมีหมื่นหมื่นเมืองใด ๆ ในโลกนี้ก็ได้ ข้อนี้ประจวบด้วยลักษณะของจีนที่มีความอดทนแก่ความลำบากอย่างน่าอัศจรรย์ประการหนึ่ง ความถือถือครที่ไมยอมกลายเป็นภวณานอื่น อีกทั้งความเลียดระลาในการหาเงินอีกประการหนึ่ง ย่อมกระทำใ้เป็นมดที่นำกลัวจะเป็น "ภัย" แก่ชาติใด ๆ ใดจริง และมดจะเป็นข้อวิตกของผู้มีหน้าที่ปกครองรักษาประชาชนในการที่จะคุ้มครองให้พลเมืองของตน ดำรงคงเป็นโลกอยู่ต่อไปได้

ข้าพเจ้าทราบอยู่กัว่า มีคนจำพวกที่เห็นว่า ควรจะมีกัรับรองจีนที่เข้ามาในเมือง เพราะการที่จีนเขามานั้นไม่แต่ช่วยเพิ่มจำนวนพลเมือง ทั้งยอมกระทำใ้โทษทรัพย์สินของแผ่นดินนั้นทั้งสมบูรณ์ขึ้นด้วย ผู้ที่กล่าวเช่นนี้ หากแต่ทางใ้ แต่ทางเสียเขาเห็นจะลืมนึกถึงคิดถึง คือว่า จีนมิได้เข้ามาอยู่โดยความตั้งใจที่จะป้รกรังรากลัวในแผ่นดิน และมิได้ยอมกลายเป็นพลเมืองของเมืองนั้นเลย ยอมรับรู้สึกรู้ว่าเป็นคนต่างภาษาอยู่เสมอ มีอยู่บางบางคนที่เต็มใจจะกลายเป็นพลเมือง แต่หัวหน้าอั้งยี่ของเขาก็หายอมไม่ ส่วนข้อที่ว่าเขาช่วยกระทำใ้ทรัพย์สินแผ่นดินเกิดขั้้นนั้น จริงอยู่จะปฏิเสธเสียไม่ได้ แต่ก็ไม่ควรขึ้นว่าทรัพย์สินแผ่นดินที่เขาช่วยทำขั้้นนั้น เขาก็นำออกไปจากเมืองเหมือนกัน ส่วนที่เขาใจสอยในเมืองนั้น

เขาพยายามกระหน่ำกระหน่ำมากที่สุดที่จะทำได้ อาหารที่เขากินตลอดจนเครื่องใช้ที่อยู่ทุก ๆ วัน ก็มาจากเมืองจีน ก็เมื่อการเป็นกรรมาธิการเช่นนี้จึงต้องนับว่า พวกจีนโดยทางตรงและทางอ้อม ยอมถวายแด่ ความสมบูรณ์ของประเทศที่เขาไปอาศัยอยู่ชั่วคราวนั้น ประจวบกับบ้างที่ถูกเลือกแห่งคนละนั้น

โดยเหตุนี้จึงไม่ได้เป็นที่อัศจรรย์ที่ประเทศอเมริกา คานาดา และออสเตรเลีย ได้พยายามป้องกันทุกกลุ่มทุกทางที่จะไม่ให้พวกจีนเข้าไปในเมืองของเรา

ในเวลานี้ในเมืองไทยเรา ยังไม่รู้สักผลเสียหายแห่งการที่พวกจีนมาอาศัยอยู่ ทั้งนี้เป็นเพราะโรคที่ในเมืองเรามีพระราชาอาณาจักรอันใหญ่กว้าง พื้นดินอันบริบูรณ์ซึ่งยังมีอีกกระทำให้เกิดผลก็ยังมีอยู่เป็นอันมาก เพราะฉะนั้นเราจึงยังไม่รู้สำนึกกว่าเราอยู่ใกล้ "ภัยจีน" เพียงใด แต่คิดว่าเราจะไม่ต้องคำริใน เรื่องปัญหาที่ต่อไปในวันหน้าละหรือ?

ตามความเห็นของข้าพเจ้า ถ้าจะให้เลือกเอาจีนหรือยิว ก็ยากที่จะเลือกได้ และข้าพเจ้าไม่มีความสงสัยในใจเลยว่า วันหนึ่งเราคงจะได้เห็นกิจการอันน่าหวาดเสียวสมดลของในเมืองที่มีพวก "ยิวแห่งบูรณทิศ" เข้าไปอาศัยอยู่ พวกจีนคงจะมีเหตุขึ้นกับคนเมืองของประเทศนั้นเอง จนภาษาอังกฤษอีกแขนงหนึ่งมักพอใจแสดงความเห็นติเคียนวิธีค่า นิการของรัฐบาลประเทศอื่น ๆ ในปัญหาเรื่องยิวนั้น ก็คงจะขยปัญหาตัวเองสักวันหนึ่ง แล้วเราชาวต่างภาษาก็จะได้คอยตั้งตาคูว่าเราจะทำอย่างไร

ส่วนประเทศสยามนั้น ข้าพเจ้าหวังใจว่าจะยังไม่ต้องคำริในปัญหาเรื่องนี้อีกนาน การวิวาทหาฟันกันแม้แต่เล็กน้อยปานใดก็ดี ยังมีรสขื่นอมอยู่ภายห้วงเสมอ เพราะฉะนั้นข้าพเจ้าหวังใจว่าพวกจีนที่เข้ามาอยู่ในเมืองนี้ จะมีสติพอที่จะไม่ยั่วเขาคอนไทยให้มากกว่าที่จำเป็น ความที่ตรงมังคัมให้ข้าพเจ้ากล่าววว่า ในระหว่างจีนกับคนร่วนชาติของข้าพเจ้าความที่สังเกตเห็นก็มิใช่จะสนิทสนมรักใคร่กันปานใด แต่ก็เป็นที่คนไทยเราเป็นคนใจดี ไม่ชอบการรบราฆ่าฟัน แต่เราก็ไม่ชอบเรียก ว่า "ฮวน" ถ้าถูกหมิ่นว่าเป็นคนที่ไม่สมควรจะนับว่าเป็นคนเสมอต้น เราอยู่ดีกว่าเราไม่สู้จะชำนาญในการหาเงินเหมือนจีน แถถาเราจะต้องแพ้ ก็ขอให้แพ้วัยวิธีตรงไปตรงมาเถิด เราชอบให้กิจการดำเนินไปด้วยความเป็นธรรม และด้วยความเห็นใจซึ่งกันและกัน เราพยายามที่จะทำตัวเป็นผู้น้ำใจอันดี แต่เราก็เป็นมนุษย์อย่างสามัญเท่านั้น เพราะฉะนั้นความออกก้านของเราจึงมีที่จำกัด ถ้ามีเหตุอันจีนหยุดงานอันอีกครั้งหนึ่ง ข้าพเจ้าไม่อยากจะขอรับรองในผลที่จะเกิดมีขึ้นเลย ถ้าจะมีเหตุวุ่นกันขึ้นเพราะจีนหยุดงานแล้ว ข้าพเจ้าไม่จำเป็นต้องกล่าววว่า ข้าพเจ้าไม่มีความสงสัยเลยว่า เจ้าหน้าที่จะจัดการไปโดยฐานะที่เป็นกลาง ผลความที่ตรงมังคัมให้ข้าพเจ้ากล่าววว่าความเห็นของข้าพเจ้า

เองว่า สอระเวรก็ดี ทหารก็ดี ล้วนเป็นคนไทยไม่ใช่จีนแล.....นั่นแหละการ เลื่อนนี้ความรู้อีก
อันเป็นธรรมดา อาจจะมีแรงกว่าวิญญ์ก็ได้ ซึ่งถ้าเป็นเช่นนั้นแล้ว ก็จะทำให้หมิ่นลอันเป็นที่มาเสียความแก่
ผู้ที่ไถ่ของควย ๆ

ขอความตามที่เขาเจ้าโลกอามา ล้วนประสงค์ให้เห็นความคล้ายคลึงแห่งยิวกับจีน ว่า
ในที่สุดข้าเจ้าขอชี้ให้เห็นข้อที่ผิดกันอย่างสำคัญข้อหนึ่ง กล่าวคือยิวไม่มีบ้านเมืองของเราเอง แต่
จีนยังมีอยู่ ๆ ผลแห่งการที่แตกคางกันข้อนี้ย่อมจะผลเห็นโค่นล้ม พวกยิวนั้นแม้เขาเป็นเศรษฐี
ชั้นในเมืองซึ่งเขาไปอาศัยอยู่ที่ใด เขาก็มักจับจ่ายใช้สอยทรัพย์สินในเมืองนั้นเอง เพราะเขาหาบ้าน
เมืองที่จะส่งไปไม่ ในส่วนข้อนี้ยิวเป็นที่ส่งปรารถนามากกว่าจีน ที่ถ่ายเทเอาทรัพย์สินออกไปเสียจาก
ประเทศที่ให้ควมคุ้มครอง ๆ ผลการที่ยิวไม่มีบ้านเมืองของตนเองนั้น ก็เป็นทางเสียอยู่ทางหนึ่ง
เหมือนกัน คือไม่เกรงรักเอาสมบัติของประเทศที่ตนเข้าไปอาศัยอยู่เท่านั้น ทั้งยังมีการพยายามจะ
รวบรวมเอาอำนาจในกิจการบ้านเมืองของประเทศนั้นเสียด้วย มิใช่ประเทศอังกฤษเป็นตัวอย่าง พวก
ยิวมีชื่อเสียงในการ เมืองอยู่หลายคน ที่เป็นสมาชิกแห่งเสนาบดีสภาและอธิบดีศาลอุทธรณ์อันสูงสุดเป็น
อาทิ ส่วนจีนเขามีบ้านเมืองของเขาเองแล้วก็ไม่สู้จะกระตือรือร้นในกิจการบ้านเมืองของประเทศอื่น
นัก แต่กลับเป็นเพราะทรัพย์ที่จีนจะต้องเสียเบื่องอย่างยิวแล้ว เขาจะหาความเดือดร้อนให้ไม่หยุด ๆ
เราย่อมทราบอยู่แล้วว่า จีนเป็นชนที่มีนิสัยสอพลอขบถและตั้งก๊กตั้งเหล่า ลักคบคิดการชั่วร้ายต่าง ๆ
เพียงใด เพราะเหตุฉะนั้น ข้าเจ้าจึงมีความปรารถนาอันจริงใจว่า ขอให้ประเทศจีนดำรงคงเป็น
อิสระอยู่ในที่ชุมนุมแห่งชาติชั่วกาลปาวสานเถิด ๆ

ข้าเจ้าขอยุติ ที่เพียงเท่านี้ และหวังใจว่าท่านผู้อ่านจะให้ข้อคิดแก่ข้าเจ้าที่กล่าวมา
โดยนี่ยาว เพราะแท้จริงในส่วนที่มีสติปัญญา แม้พูดเตือนกันเพียงคำเดียวก็พอแล้ว ๆ

อศิวพานู

ที่มา : พระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว, พวกยิวแห่งบูรพทิศ, พระนคร : โรงพิมพ์
โสภณพิพรรฒธนากร, ๒๔๖๘.

ประกาศสำนักนายกรัฐมนตรี
ว่าด้วยรัฐนิยมใช้ชื่อประเทศ, ประชาชน และสัญชาติ

โดยที่ชื่อของประเทศนี้ มีเรียกกันเป็นสองอย่าง คือ "ไทย" และ "สยาม" แต่ประชาชนนิยมเรียกว่า "ไทย" รัฐบาลเห็นสมควรคือเป็นรัฐนิยมใช้ชื่อประเทศให้คงตามชื่อเรียกจากและความนิยมของประชาชนชาวไทย ดังต่อไปนี้

ก. ในภาษาไทย

ชื่อประเทศ ประชาชน และสัญชาติ ให้ใช้ว่า "ไทย"

ข. ในภาษาอังกฤษ

๑. ชื่อประเทศ ให้ใช้ว่า Thailand

๒. ชื่อประชาชน และสัญชาติ ให้ใช้ว่า Thai

แต่ทั้งนี้ไม่กระทบถึงกรณีที่มีพฤติการณ์ว่า "สยาม" ไว้

ทั้งนี้ตั้งแต่วันที่ ๒๔ มิถุนายน พุทธศักราช ๒๔๘๒ เป็นต้นไป

ประกาศมา ณ วันที่ ๒๔ มิถุนายน พุทธศักราช ๒๔๘๒

พิบูลสงคราม

นายกรัฐมนตรี

ประกาศสำนักนายกรัฐมนตรี
ว่าด้วยรัฐธรรมนูญฉบับที่ ๒
เรื่องการป้องกันภัยที่จะบังเกิดแก่ชาติ

ด้วยรัฐบาลพิจารณาเห็นว่า ชาติไทยต้องเป็นที่เลื่อมใสของชาวไทยอย่างสูงสุด
เหนือสิ่งใด ๆ การป้องกันรักษาชาติย่อมเป็นหน้าที่ของประชาชนทุกคนที่ร่วมชาติกัน จึงต้องป้องกัน
อันตรายหรือความเสื่อมโทรมของชาติที่อาจมีมาด้วยประการต่าง ๆ จึงประกาศเป็นรัฐธรรมนูญไว้ ดัง
ต่อไปนี้

๑. ชนชาติไทยต้องไม่ประกอบกิจการใด ๆ โดยไม่คำนึงถึงผลประโยชน์และ
ความปลอดภัยของชาติ
๒. ชนชาติไทยต้องไม่เปิดเผยสิ่งซึ่งอาจเป็นผลเสียหายแก่ชาติ ให้ชนต่างชาติ
ล่วงรู้เลยเป็นอันขาด การกระทำเช่นนั้นเป็นการทรยศต่อชาติ
๓. ชนชาติไทยต้องไม่ทำตนเป็นตัวแทนหรือเป็นปากเสียงของต่างชาติ โดย
ไม่คำนึงถึงผลประโยชน์แห่งชาติไทย ต้องไม่ออกเสียงหรือแสดงตนเข้าข้างต่างชาติในกรณี
เป็นปัญหาระหว่างชาติ การกระทำเช่นนั้น เป็นการทรยศต่อชาติ
๔. ชนชาติไทยต้องไม่แอบอ้างชื่อชายหัดถิ่นแทนชนต่างชาติในทางที่เป็นภัยแก่ชาติ
การกระทำเช่นนั้น เป็นการทรยศต่อชาติ
๕. เมื่อปรากฏว่ามีผู้หนึ่งผู้ใดทรยศต่อชาติ เป็นหน้าที่ของชาวไทยต้องเอาใจ
ใส่รับระงับเหตุนั้น

ประกาศมา ณ วันที่ ๑๑ กรกฎาคม พุทธศักราช ๒๔๘๒

พิบูลสงคราม

นายกรัฐมนตรี

ประกาศสำนักนายกรัฐมนตรี
ว่าด้วยรัฐนิยม ฉบับที่ ๓
เรื่องการเรียกชื่อชาวไทย

กัวยรัฐบาลเห็นว่าการเรียกชื่อชาวไทยบางส่วน ในท้องตามชื่อเชื้อชาติและความนิยมของผู้ถูกเรียกก็ การเรียกชื่อแบ่งแยกคนไทยออกเป็นหลายพวกหลายเหล่า เช่น ไทยเหนือ ไทยอีสาน ไทยใต้ ไทยอิสลาม ก็ไม่สมควรแก่สภาพของประเทศไทย ซึ่งเป็นอันหนึ่งอันเดียวกันจะแบ่งแยกมิได้

จึงประกาศเป็นรัฐนิยมไว้ดังต่อไปนี้

๑. ให้เลิกการเรียกชาวไทยโดยชื่อที่ไม่ตรงตามชื่อเชื้อชาติ และความนิยมของผู้ถูกเรียก
๒. ให้ใช้คำว่าไทย แก่ชาวไทยทั้งหมดโดยไม่แบ่งแยก

ประกาศมา ณ วันที่ ๒ สิงหาคม พุทธศักราช ๒๔๘๒

พิบูลสงคราม
นายกรัฐมนตรี

ประกาศสำนักผู้ปกครองนคร
จากรัฐธรรมนูญฉบับที่ ๔

เรื่อง การเคารพธงชาติ, เพลงชาติ และเพลงสรรเสริญพระบารมี

ด้วยรัฐบาลได้พิจารณาเห็นว่า ธงชาติ เพลงชาติ และเพลงสรรเสริญพระบารมี เป็นสิ่งสำคัญประจำชาติซึ่งได้รับความเชิดชูเคารพของชาวไทยทั้งมวล จึงประกาศเป็นรัฐนิยมไว้ดังต่อไปนี้

๑. เมื่อได้เห็นการชักธงชาติขึ้นหรือลงจากเสาประจำสถานที่ราชการตามเวลาปกติ หรือได้ยินเสียงแตรเคียวหรือนกหวีดเป่าก้านับหรือให้อาณัติสัญญาณการชักธงชาติขึ้นหรือลงลง ให้แสดงความเคารพโดยปฏิบัติตามระเบียบเครื่องแบบหรือตามประเพณีนิยม

๒. เมื่อได้เห็นธงไชยเฉลิมพล ธงเรือรบ ธงประจำกองยุวชนทหาร หรือธงประจำกองลูกเสือ ซึ่งทางราชการเชิญมาหรืออยู่กับที่ประจำแถวทหาร หรือหน่วยยุวชน หรือลูกเสือ ให้แสดงความเคารพโดยปฏิบัติตามระเบียบเครื่องแบบ หรือตามประเพณีนิยม

๓. เมื่อได้ยินเพลงชาติ ซึ่งทางราชการบรรเลงในราชการก็ดี ซึ่งบุคคลบรรเลงในงานพิธีอย่างใดอย่างใดก็ดี ให้ผู้ที่ร่วมงานหรือที่อยู่ในงานนั้นแสดงความเคารพโดยปฏิบัติตามระเบียบเครื่องแบบหรือตามประเพณีนิยม

๔. เมื่อได้ยินเพลงสรรเสริญพระบารมี ซึ่งทางราชการบรรเลงในราชการก็ดี ซึ่งบุคคลบรรเลงในโรงมหรสพหรือในงานสโหยสโรค ๆ ก็ดี ให้ผู้ที่ร่วมงาน หรือที่อยู่ในงาน หรือในโรงมหรสพนั้นแสดงความเคารพ โดยปฏิบัติตามระเบียบเครื่องแบบหรือตามประเพณีนิยม

๕. เมื่อได้เห็นผู้ใดไม่แสดงความเคารพดังกล่าวในข้อ ๑ - ๒ - ๓ และ ๔ นั้น พึงช่วยกันสกัดกั้นชี้แจงให้เห็นความสำคัญแห่งการเคารพธงชาติ เพลงชาติ และเพลงสรรเสริญพระบารมี

ประกาศ ณ วันที่ ๔ กันยายน พุทธศักราช ๒๔๘๒

พิบูลสงคราม

นายกรัฐมนตรี

ประกาศสำนักนายกรัฐมนตรี
ว่าด้วยรัฐมนตรีฉบับที่ ๕
เรื่องให้ชาวไทยพยายามใช้เครื่องอุปโภคบริโภค
ที่มรกว่าเกิดหรือทำขึ้นในประเทศไทย

เนื่องด้วยสถานการณ์ของโลกอยู่ในสภาพสงครามทุกประเทศ ทั้งที่เป็นคู่สงคราม และเป็นกลาง จำต้องสนับสนุนการเกษตรพาณิชย์ และอุตสาหกรรมของชาติเป็นพิเศษ คณะรัฐมนตรีได้พิจารณาเห็นว่าถึงเวลาจำเป็นที่จะต้องชักชวนชาวไทยให้กระทำเช่นนั้น จึงได้ลงมติเป็นเอกฉันท์ ให้ประกาศเป็นรัฐมนตรีฉบับนี้ไว้ดังต่อไปนี้

๑. ชาวไทยพึงพยายามบริโภคแต่อาหารอันปรุงจากสิ่งซึ่งมีกำเนิดหรือทำขึ้นในประเทศไทย
๒. ชาวไทยพึงพยายามใช้เครื่องแต่งกายที่ทำขึ้นในประเทศไทย
๓. ชาวไทยพึงช่วยกันสนับสนุนงานอาชีพ การเกษตร พาณิชยกรรม และวิชาชีพของชาวไทยด้วยกัน
๔. กิจการสาธารณูปโภคอันใด ที่รัฐบาลหรือชาวไทยจัดให้มีขึ้นแล้ว ชาวไทยพึงพยายามใช้และสนับสนุน
๕. ชาวไทยผู้ประกอบกิจการเกษตร พาณิชยกรรม อุตสาหกรรม งานอาชีพหรือวิชาชีพ อันได้รับการสนับสนุนโดยรัฐมนตรีฉบับนี้ ต้องพยายามรักษามาตรฐานปรับปรุงคุณภาพให้ดียิ่งขึ้น และดำเนินกิจการนั้น ๆ ด้วยความซื่อสัตย์สุจริตทุกประการ

ประกาศมา ณ วันที่ ๑ พฤศจิกายน พุทธศักราช ๒๔๘๖

พินิตสงคราม
นายกรัฐมนตรี

- ๑๖๔ -

ประกาศสำนักนายกรัฐมนตรี
ว่าด้วยรัฐนิยมฉบับที่ ๒
เรื่องห้ามองและเนื้อร้องเพลงชาติ

ด้วยรัฐบาลได้พิจารณาเห็นว่า ห้ามองและเนื้อร้องเพลงชาติ ซึ่งได้ประกาศไว้ ณ วันที่ ๒๐ สิงหาคม พุทธศักราช ๒๔๗๗ นั้น ห้ามองเพลงเป็นที่นิยมแพร่หลายตามสมควรแล้ว แต่เนื้อร้องจะคงมีใหม่เพราะชื่อประเทศได้เรียกว่าประเทศไทยแล้ว จึงได้ประกาศให้ประชาชนเข้าประกวดแต่งมาใหม่ บัดนี้คณะกรรมการได้พิจารณาคัดเลือกเนื้อร้องมาบทเสนาให้คณะรัฐมนตรีวินิจฉัย คณะรัฐมนตรีได้ประชุมปรึกษาพิจารณาแล้ว ตกลงพร้อมกันตกลงตามบทเพลงของกองทัพบก โดยได้แก้ไขเล็กน้อย

จึงประกาศเป็นรัฐนิยมไว้ดังต่อไปนี้

๑. ห้ามองเพลงชาติ ให้ใช้ห้ามองเพลงของพระเจ้าบรมวงศ์เธอ กรมหลวงชุมพรเขตอุดมศักดิ์
๒. เนื้อร้องเพลงชาติ ให้ใช้บทเพลงของกองทัพบกดังต่อไปนี้

ประเทศไทยรวมเลือกเนื้อชาติชื่อไทย
เป็นประชารัฐไทยของไทยทุกส่วน
อยู่ดำรงคงไว้ได้ทั้งมวล
ศรัทธาไทยล้นหมายรักสามัคคี
ไทยนี้รักสงบแต่ถึงรบไม่ขลาด
เอกราชจะไม่ให้ใครข่มขี่
สละเลือกทุกหยาดเป็นชาติพลี
เถลิงประเทศชาติไทยทวีมีชัย ชโย

ประกาศมา ณ วันที่ ๑๐ ธันวาคม พุทธศักราช ๒๔๘๒

พิบูลสงคราม

นายกรัฐมนตรี

ประกาศสำนักนายกรัฐมนตรี
ว่าด้วยวิธีนิยม ฉบับที่ ๓
เรื่อง วิธีการให้ชาวไทยร่วมกันสร้างชาติ

โดยที่ระบอบใดที่พิจารณาเห็นว่า การที่ชาติของเราจะเจริญก้าวหน้าสมความ
ปรารถนาอันดีได้ ย่อมอยู่ที่ชาวเราจะต้องช่วยกันทำงานตามหน้าที่อย่างเข้มแข็ง และใฝ่ใจ
ในทุกวิถีทางที่จะช่วยสนับสนุนค้ำจุนชาวไทยให้มีทางประกอบอาชีพ โดยหวังให้ฐานะของคนทุกคนดีขึ้น
เป็นสำคัญ

อนึ่ง งานสร้างชาติเป็นงานที่ใหญ่ยิ่ง ต้องช่วยกันอย่างพร้อมเพรียง ถ้าพี่น้อง
ชาวไทยทุกคนพยายามแสวงหาอาชีพอันสุจริตสำหรับตนเองและครอบครัวโดยไม่เลือกงาน ประ-
กอบการงานของตนให้มีรายได้พอที่จะห้ำหั่นบำรุงครอบครัวของคนในรั้ว เรื่องยิ่งขึ้น ก็ย่อมจะทำให้
ชาติของเราเจริญรวดเร็วโดยมีทองสงสัย การที่พี่น้องชาวไทยช่วยกันทำงานเช่นนี้ข้อมได้ชื่อว่า
ร่วมกันสร้างชาติ คณะรัฐมนตรีจึงลงมติเป็นเอกฉันท์ให้ประกาศเป็นวิธีนิยมไว้ดังต่อไปนี้

ชาวไทยทุกคนต้องร่วมกันสร้างชาติ โดยทุกคนซึ่งมีกำลังกายคือต้องทำงาน
ประกอบอาชีพเป็นหลักแหล่ง ขู่ไม่ประกอบอาชีพเป็นหลักแหล่งนับว่าเป็นผู้ไม่ช่วยชาติ และไม่
ควรได้รับความนับถือของชาวไทยทั่วไป

ประกาศมา ณ วันที่ ๒๑ มีนาคม พุทธศักราช ๒๔๘๒

นิบูลสงคราม
นายกรัฐมนตรี

ประกาศสำนักนายกรัฐมนตรี
ว่าด้วยรัฐมนตรีระดับที่ ๒
เรื่อง เพลงสรรเสริญพระบารมี

โดยเหตุที่ไทยเป็นสมาชิกของประชาชาติแห่งประเทศไทย รัฐบาลจึงเห็นควรแก้ไข
บทเพลงสรรเสริญพระบารมี ให้มีความสวยงาม และชักชวนขอความและท่านองให้กระทำที่สมควร
ยิ่งขึ้นว่า เพลงสรรเสริญพระบารมีฉบับที่ใหม่ประกาศเป็นรัฐมนตรี แต่ในบทเพลงสรรเสริญพระบารมี
แบบที่ใหม่เดิมชด

ชาวมหัทธใจ	เอามโนและศรัทธา
นบพระภูมิบาล	บุญคุณกรียไทย
ขอบรรพกาล	
จงสถิตคง	หว่างวรฤทธิ
ดุจดาวยโรย	ชโย

ส่วนท่านองเพลงแบบดั้งเดิมนั้น ให้คงไว้ตามเดิม

ประกาศมา ณ วันที่ ๒๖ เมษายน พุทธศักราช ๒๔๘๓
พิบูลสงคราม
นายกรัฐมนตรี

ประกาศสำนักนายกรัฐมนตรี
ว่าด้วยรัฐนิยม ฉบับที่ ๕
เรื่องภาษาและหนังสือไทยกับหน้าที่พลเมือง

กฤษฎีกาพินิจพิจารณาเห็นว่า การที่ชาติไทยจะดำรงถาวรและเจริญก้าวหน้ายิ่งขึ้น
ไปนั้น ย่อมต้องใจภาษาและหนังสือของชาติเป็นส่วนประกอบอันสำคัญ คณะรัฐมนตรีจึงได้ลงมติเป็น
เอกฉันท์ให้ประกาศเป็นรัฐนิยมไว้ดังต่อไปนี้

- ๑. ชาติไทย จะคงยกย่อง เคารพ และนับถือภาษาไทย และคงรู้สึกเป็น
เกียรติยศในการพูดหรือใช้ภาษาไทย
- ๒. ชาติไทยจะคงถือว่า หน้าที่ของพลเมืองไทยที่ตีประการหนึ่งนั้น คือ ศึกษา
ให้รู้หนังสือไทยอันเป็นภาษาของชาติ อย่างน้อยต้องให้อ่านออกเขียนได้ ประการที่สองชาติไทย
จะคงถือเป็นหน้าที่อันสำคัญในการช่วยเหลือสนับสนุนแนะนำชักจูงให้พลเมืองที่ยังไม่รู้ภาษาไทย
หรือยังไม่รู้หนังสือไทยให้รู้ภาษาไทย หรือให้รู้หนังสือไทยจนอ่านออกเขียนได้
- ๓. ชาติไทยจะคงไม่ถือเอาสถานที่กำเนิด ภูมิลำเนาที่อยู่ หรือสำเนียงแห่ง
ภาษาพูดที่แปรไปจากท้องถิ่น เป็นเครื่องแสดงความแตกแยกกัน ทุกคนคงถือว่า เมื่อเกิดมาเป็น
ชาติไทย ก็มีเลือดไทยและพูดภาษาไทยอย่างเดียวกัน ไม่มีความแตกต่างกันในการกำเนิดวาง
ห้องตั้งหรือพูดภาษาไทยด้วยสำเนียงต่าง ๆ กัน
- ๔. ชาติไทยจะคงถือเห็นหน้าที่ในการปฏิบัติตนเป็นพลเมืองดีแห่งชาติ ช่วย
แนะนำชักชวนกันซึ่งสอนผู้ที่ยังไม่รู้ไม่เข้าใจหน้าที่พลเมืองดีของชาติให้รู้ได้ เข้าใจในหน้าที่พลเมือง
ดีแห่งชาติไทย

ประกาศมา ณ วันที่ ๒๔ มิถุนายน พุทธศักราช ๒๔๘๓
หิมหลวงคราว
นายกรัฐมนตรี

ประกาศสำนักนายกรัฐมนตรี
ว่าด้วยรัฐนิยม ฉบับที่ ๑๐
เรื่องการแต่งกายของประชาชนชาวไทย

ด้วยรัฐบาลได้สังเกตเห็นว่า การแต่งกายของประชาชนชาวไทยในสาธารณสถาน หรือ ที่ชุมนุมชน ยังในสภาพเรียบร้อยสมกับวัฒนธรรมของชาติไทย

คณะรัฐมนตรีจึงได้ลงมติเป็นเอกฉันท์ให้ประกาศเป็นรัฐนิยมไว้ดังต่อไปนี้

๑. ธนชาติไทยไม่พึงปรากฏตัวในที่ชุมนุมชน หรือสาธารณสถาน ในเขตเทศบาล โดยไม่แต่งกายให้เรียบร้อย เช่น บ้างแต่งกางเกงขี้นใน หรือไม่สวมเสื้อ หรือนุ่งผ้าดอวยชาย เป็นต้น

๒. การแต่งกายที่ถือว่าเรียบร้อยสำหรับประชาชนชาวไทย มีดังต่อไปนี้

- ก. แต่งเครื่องแบบตามสิทธิและโอกาสที่จะแต่งได้
- ข. แต่งตามแบบสากลนิยมในท่านองที่สุภาพ
- ค. แต่งตามประเพณีนิยมในท่านองที่สุภาพ

ประกาศมาวันที่ ๑๔ มกราคม พุทธศักราช ๒๔๘๔

พูนสงคราม
นายกรัฐมนตรี

ประกาศสำนักนายกรัฐมนตรี
ว่าด้วยรัฐนิยม ฉบับที่ ๑๑
เรื่องกิจประจำวันของคนไทย

ด้วยรัฐบาลได้พิจารณาเห็นว่า การรู้จักปฏิบัติกิจประจำวันเป็นข้อสำคัญอย่างหนึ่ง ซึ่ง
เกี่ยวแก่การทะนุถนอมเสริมวัฒนธรรมของชาติ อันจะเป็นผลให้ประชาชนพลเมืองไทยทั่วไปมีสุขภาพ
แข็งแรงมีกำลัง เป็นกำลังของประเทศชาติสืบไป คณะรัฐมนตรีจึงได้ลงมติเป็นเอกฉันท์ให้ประกาศ
เป็นรัฐนิยมไว้ดังต่อไปนี้

๑. คนชาติไทยพึงแบ่งเวลาในวันหนึ่งออกเป็น ๓ ส่วน คือปฏิบัติงานที่เป็นอาชีพส่วน
หนึ่ง ปฏิบัติกิจส่วนทั่วส่วนหนึ่ง และพักผ่อนหลับนอนอีกส่วนหนึ่ง ให้เป็นระเบียบ และมีกำหนดเวลา
อันเหมาะสมจนเกิดเป็นนิสัย

๒. คนชาติไทยพึงปฏิบัติกิจประจำวันตามปกติดังต่อไปนี้

ก. บริโภคอาหารให้ตรงตามเวลาไม่เกิน ๔ ชั่วโมง

ข. นอนประมาณระหว่าง ๖ ถึง ๘ ชั่วโมง

๓. คนชาติไทยพึงตั้งใจปฏิบัติหน้าที่ประกอบกิจการงานของตนโดยไม่ทอดทิ้งและ
หลีกเลี่ยง กับควรหยุดเพื่อรับประทานอาหารและพักผ่อนวันไม่เกิน ๑ ชั่วโมง เมื่อพ้นกำหนดเวลา
ทำงานเวลานั้น ควรออกกำลังกายโดยเล่นกีฬาากลางแจ้งวันหนึ่งอย่างน้อย ๑ ชั่วโมง หรือประกอบ
งานอื่น เช่น ทำสวนครัว เลี้ยงสัตว์ หรือปลูกต้นไม้ เป็นต้น เมื่อชำระร่างกายแล้วรับประทานอาหาร

๔. คนชาติไทยพึงใช้เวลาว่างเวลากลางคืน ทำการงานอันจำเป็นที่ค้างค้างอยู่ให้
เสร็จ หรือสนทนาปราศรัยกับบุคคลในครอบครัว มีกรสนทนาศึกษาค้นคว้า โดยการฟังข่าวจาก
วิทยุกระจายเสียง อ่านหนังสือ หรือในการมหรสพ หรือศิลปกรรม แล้วแต่โอกาส

๕. คนชาติไทยพึงใช้เวลาในวันหยุดงาน ให้เป็นประโยชน์แก่ร่างกายและจิตใจ
เช่น ประกอบกิจในทางศาสนา ฟังเทศน์ ทำบุญ ศึกษาค้นคว้า ท่องเที่ยว เล่นกีฬา หรือพักผ่อน
เป็นต้น

ประกาศมา ณ วันที่ ๕ กันยายน พุทธศักราช ๒๔๘๕

พิบูลสงคราม

นายกรัฐมนตรี

ที่มา :

ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๕๘, ๕ กันยายน ๒๔๘๕, หน้า ๑๑๓๒ - ๑๑๓๓

ประกาศสำนักนายกรัฐมนตรี

ว่าด้วยระบุนิยม ฉบับที่ ๑๒

เรื่อง การช่วยเหลือคุ้มครองเด็ก คนชรา หรือคนทุพพลภาพ

ด้วยรัฐบาลได้พิจารณาเห็นว่า ในกาอยู่ร่วมกันแห่งชุมชนนั้น ความมีใจ
เพื่อช่วยเหลือผู้ที่อยู่ในวัยเยาว์วัย คนชรา หรือคนทุพพลภาพ เป็นวัฒนธรรมอันหนึ่ง ซึ่ง
บุคคลจักต้องปฏิบัติ

คณะรัฐมนตรีจึงได้ลงมติเป็นเอกฉันท์ ให้ประกาศเป็นระบุนิยมไว้ดังต่อไปนี้

๑. ในที่สาธารณะสถาน หรือในถนนหลวง ให้บุคคลห้ามการช่วยเหลือ คุ้มครอง
โดยลักษณะที่จะยังความปลอดภัยให้แก่เด็ก คนชรา หรือคนทุพพลภาพในการสัญจรไปมา หรือใน
การหลบหลีกภัยอันตราย

๒. ผู้ใดสามารถระงับการช่วยเหลือ คุ้มครองดังกล่าวในข้อ ๑ ถือว่าผู้นั้น
เป็นผู้มีวัฒนธรรม ควรได้รับความนับถือของชาวไทย

ประกาศมา ณ วันที่ ๒๕ มกราคม พุทธศักราช ๒๔๘๕

จอมพล ป. พิบูลสงคราม

นายกรัฐมนตรี

พระราชกฤษฎีกา
กำหนดอาชีพและวิชาชีพไว้สำหรับเฉพาะคนไทย
พุทธศักราช ๒๔๘๕

ในพระปรมาภิไธยสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวอานันทมหิดล
คณะผู้สำเร็จราชการแทนพระองค์
(ตามประกาศประธานสภาผู้แทนราษฎร ลงวันที่ ๔
สิงหาคม พุทธศักราช ๒๔๘๐ และวันที่ ๑๖ ธันวาคม
พุทธศักราช ๒๔๘๔)

อาทิตย์พิอาภา
พล.อ.อุม ธิช เบนทรโยธิน
ปรีดี พนมยงค์

ตราไว้ ณ วันที่ ๒ มิถุนายน พุทธศักราช ๒๔๘๕
เป็นปีที่ ๕ ในรัชกาลปัจจุบัน

โดยที่เห็นสมควรกำหนดอาชีพและวิชาชีพบางประเภท บางชนิดไว้สำหรับเฉพาะ
คนไทย

คณะผู้สำเร็จราชการแทนพระองค์ ในพระปรมาภิไธยสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว
อาศัยอำนาจตามความในมาตรา ๓ แห่งพระราชบัญญัติรวมอาชีพและวิชาชีพ พุทธศักราช ๒๔๘๔
จึงให้ตราพระราชกฤษฎีกาขึ้นไว้ดังต่อไปนี้

มาตรา ๑ พระราชกฤษฎีกานี้ให้เรียกว่า "พระราชกฤษฎีกา กำหนดอาชีพและ
วิชาชีพไว้สำหรับเฉพาะคนไทย พุทธศักราช ๒๔๘๕"

มาตรา ๒ ให้ใช้พระราชกฤษฎีกานี้ตั้งแต่วันประกาศในราชกิจจานุเบกษา
เป็นต้นไป

มาตรา ๓ อาชีพและวิชาชีพตามที่ระบุไว้ในใบแนบท้ายพระราชกฤษฎีกานี้ กำหนดให้เป็นอาชีพและวิชาชีพเฉพาะคนไทยในทุกท้องที่แห่งราชอาณาจักร

มาตรา ๔ บุคคลใดซึ่งมิใช่คนไทย ประกอบอาชีพหรือวิชาชีพตามที่กำหนดไว้ในมาตรา ๓ อยู่แล้วในวันขึ้นพระราชกฤษฎีกานี้ ให้คงประกอบอาชีพหรือวิชาชีพนั้น ๆ ต่อไปได้นับแต่วันขึ้นพระราชกฤษฎีกานี้ภายในระยะเวลา

(๑) เก้าสิบวัน ในกรณีอาชีพหรือวิชาชีพซึ่งกำหนดหมายเลข ๑ ถึง ๒๕ ตามใบแนบ

(๒) หนึ่งปี ในกรณีอาชีพหรือวิชาชีพซึ่งกำหนดหมายเลข ๒๖ ถึง ๒๘ ตามใบแนบ

มาตรา ๕ ให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยรักษาการตามพระราชกฤษฎีกานี้

ผู้รับสนองพระบรมราชโองการ

จอมพล ป. พิบูลสงคราม

นายกรัฐมนตรี

ใบแนบ

๑. การทำหรือการหล่อพระพุทธรูป
๒. การรับจ้างขายพระพุทธรูป
๓. การสักฟืน
๔. การรับจ้างขายฟืน เว้นแต่ขายย่อยในบ้านเช่า
๕. การเผาถ่าน
๖. การรับจ้างขายถ่าน เว้นแต่ขายย่อยในบ้านเช่า
๗. การทำธัน
๘. การรับจ้างขายธัน เว้นแต่ขายย่อยในบ้านเช่า
๙. การทำน้ำมันยาง
๑๐. การรับจ้างขายน้ำมันยาง เว้นแต่ขายย่อยในบ้านเช่า
๑๑. การทำไต้

๑๖. การรับจ้างขายได้ เว้นแต่ขายย่อยในบ้านเช่า
๑๗. การทำอิฐหรือการรับจ้างขายอิฐ
๑๘. การทำหนวกลดรี
๑๙. การตัด การเย็บผ้าสตรี
๒๐. การย้อมมะเกลือ
๒๑. การทำสิ่งจักสาน เฉพาะสำหรับเป็นเครื่องใช้ในบ้าน
๒๒. การทำเครื่องเงิน
๒๓. การทำเครื่องถม
๒๔. การแกะสลักลวดลายไทย
๒๕. การเรียงหินพัลลภของไทย
๒๖. การทำเอกใบเพลิง
๒๗. การทำตุ๊กตาหรือของเล่นสำหรับเด็ก
๒๘. การทำร่ม
๒๙. การถักยมน
๓๐. การเป็นหนายกวาง
๓๑. การถักยมน

บรรณานุกรม

หนังสือภาษาไทย

- กมล จันทรรต, อิทธิพลของชาวจีนโพ้นทะเล. พระนคร : โรงพิมพ์รุ่งเรืองรัตน์, ๒๕๐๖.
- กรมการปกครอง (จัดพิมพ์), เราเป็นไทย. พระนคร : โรงพิมพ์ส่วนท้องถิ่น, ๒๕๐๘.
- กรมโฆษณาการ, ไทยเรีบท้องความยุติธรรม. พระนคร : กรมโฆษณาการ, ๒๕๑๑.
- กรมโฆษณาการ, ประณามเหตุการณ์ในยุคนิวของไทย : บทสนทนาระหว่างนายมั่น ฐชาติ กับ นายตง รักไทย แต่ ๕ ธันวาคม ๒๕๕๕ ถึง ๒ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๕. พระนคร : โรงพิมพ์พานิชกุลผล, ๒๕๕๕.
- กรมข้าราชการกระทรวงศึกษาธิการ, ประวัติศาสตร์ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๑. พระนคร : โรงพิมพ์คุรุสภา ลาดพร้าว, พ.ศ. ๒๕๑๑.
- คณะรัฐมนตรี (จัดพิมพ์), แถลงการณ์เรื่องพระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาประชาธิปก พระปกเกล้าเจ้าอยู่หัวทรงสละราชสมบัติ. พระนคร : โรงพิมพ์ขงหลี, ๒๕๑๔.
- เจริญ กุวานนท์, ชีวิตรักของจอมพล ป. พระนคร : โรงพิมพ์ประเสริฐอักษร, ๒๕๑๖.
- ศิริเอก ชัยนาม, ความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ. พระนคร : โรงพิมพ์สมาคมสังคมนศาสตร์แห่งประเทศไทย, ๒๕๐๘.
- ศิริเอก ชัยนาม, ไทยกับสงครามโลกครั้งที่สอง. พระนคร : โรงพิมพ์พรทิทยา, ๒๕๐๘.
- คำรงราชานุภาพ, พระเจ้าบรมวงศ์เธอกรมพระยา, ไทยรบพม่า. พระนคร : โรงพิมพ์อักษรปริกาาร, พ.ศ. ๒๕๐๔.
- คำรงราชานุภาพ, พระเจ้าบรมวงศ์เธอกรมพระยา, ลักษณะการปกครองประเทศสยามแต่โบราณ. พระนคร : โรงพิมพ์โสภณพิพรรษธนากร, ๒๕๑๑.
- เคอซาคี วงศ์โกมลเชษฐ์, หลักรัฐศาสตร์. พระนคร : โรงพิมพ์สมาคมสังคมนศาสตร์, ๒๕๐๖.
- ถนัด คอมันตร์, พันเอก, ประมวลถ้อยแถลงของพันเอก ถนัด คอมันตร์ ตุลาคม ๒๕๑๑ - ตุลาคม ๒๕๑๖. พระนคร : โรงพิมพ์พระจันทร์, ๒๕๑๖.

ถนนม กิตติขจร, จอมพล, ประมวลคำปราศรัย, สาส์นและคำขวัญ ๑๑ ธันวาคม ๒๕๐๘ - ๑๐ ธันวาคม ๒๕๑๐. พระนคร : โรงพิมพ์สำนักทำเนียบนายกรัฐมนตรี, ๒๕๑๐.

ถนนม กิตติขจร, จอมพล, ประมวลคำปราศรัย, สาส์นและคำขวัญของ ๗พญา จอมพล ถนนม กิตติขจร นายกรัฐมนตรี ๑๑ ธันวาคม ๑๐ - ๑๐ ธันวาคม ๑๑. พระนคร : โรงพิมพ์สำนักทำเนียบนายกรัฐมนตรี, ๒๕๑๑.

ถนนม กิตติขจร, จอมพล, คำแถลงนโยบาย. พระนคร : โรงพิมพ์สำนักทำเนียบนายกรัฐมนตรี, ๒๕๑๒.

ทรงศรี อัจฉรวณ, สิทธิสภาพนอกอาณาเขต. พระนคร : สำนักพิมพ์สมาคมสังคมศาสตร์แห่งประเทศไทย, ๒๕๐๖.

ทวี มุขระโธษา, พระมหาธีรราชเจ้า. พระนคร : โรงพิมพ์รุ่งเรืองธรรม, ๒๕๐๖.

ไทรน้อย (นามแฝง), ประสพการณ์ ๓๔ ปี แห่งระบอบประชาธิปไตย. พระนคร : ห้างหุ้นส่วนจำกัดพรพิทยา, ๒๕๐๘.

นายทหารนักเรียนวิทยาลัยการทัพบก, ตอนที่ ๔ ชุดที่ ๑๐, แนวความคิดในการจัดองค์การและภารกิจกำหนดการต่อต้านการก่อการร้ายในประเทศไทย. พระนคร : วิทยาลัยการทัพบก, ๒๕๑๒.

เนตร เขมะโยธิน, พลเอก, งานใต้ดินของพันเอกโยธี. พระนคร : บริษัทชนะการพิมพ์จำกัด, ๒๕๐๕.

บุญชูว สรีสวัสดิ์, พันตรีทอง อภัยวงศ์ : นายกรัฐมนตรี ๔ สมัย. พระนคร : โรงพิมพ์วิบูลย์พิมพ์ไมปริภาฎ พ.ค.

ปกเกล้าเจ้าอยู่หัว, พระบาทสมเด็จพระ, "พระราชดำรัสคราวเสด็จเยี่ยมโรงเรียนจีน" พระราชดำรัสและพระบรมราโชวาทในพระบาทสมเด็จพระปกเกล้าเจ้าอยู่หัว. พระนคร : ป. พิศนาคะการพิมพ์, ๒๕๐๘.

ประยูร สิริพันธ์, ประวัติการเมืองไทย. พระนคร : โรงพิมพ์มิตรสยาม, ๒๕๑๖.

ประจวบ ทองอุไร, พรรคการเมืองไทย. พระนคร : สำนักพิมพ์ก้าวหน้า, ๒๕๐๘.

มงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว, พระบาทสมเด็จพระ, พระบรมราชาธิราชพลเอกใจเสือป่า. พิมพ์ครั้งที่สอง, พ.ศ. ๒๕๕๓.

มงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว, พระบาทสมเด็จพระ, พวงมณีแห่งบุรพทิศ. พระนคร : โรงพิมพ์โสภณพิพรรฒธนากร, ๒๕๖๘.

มงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว, พระบาทสมเด็จพระ, เมืองไทยจึงตื่นเกิด. พระนคร : โรงพิมพ์โสภณพิพรรฒธนากร, ๒๕๘๑.

มงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว, พระบาทสมเด็จพระ, ความศิมีชัย. บพพระราชนิพนธ์ละครพูด, ไม่ปรากฏสำนักพิมพ์ และ พ.ศ. ที่พิมพ์.

มงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว, พระบาทสมเด็จพระ, พระร่วง. บทละครพูด คำกลอนแสดงตำนานไทย, ไม่ปรากฏสำนักพิมพ์ และ พ.ศ. ที่พิมพ์.

มงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว, พระบาทสมเด็จพระ, หัวใจนักรบ. บพพระราชนิพนธ์ละครพูด, ไม่ปรากฏสำนักพิมพ์ และ พ.ศ. ที่พิมพ์.

โรเบิร์ต อี. วอร์ด และรอย ซี. แมควิตซ์, ระบอบการเมืองปัจจุบัน : เอเชีย. เซนต์ จามริก และคนอื่นๆ จัดแปล, พระนคร : โรงพิมพ์ชวนพิมพ์, พ.ศ. ๒๕๑๐.

ว.ธ. ประสงค์, แผ่นดินสมเด็จพระปกเกล้า. พระนคร : โรงพิมพ์อักษรศาสตร์, ๒๕๐๘.

วิจิตรวาทการ, พลตรี หลวง, การเสียดินแดนไทยให้แก่ฝรั่งเศส. พระนคร : ไม่ปรากฏสำนักพิมพ์, ๒๕๕๓.

วิจิตรวาทการ, พลตรี หลวง, ประชุมปาฐกถาเกี่ยวกับเรื่องเรียกดินแดนของไทย. พระนคร : โรงพิมพ์พระจันทร์, ๒๕๕๕.

วิจิตรวาทการ, พลตรี หลวง, "ผลของลัทธินิยมเกี่ยวกับความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ"
วิจิตรอนุสรณ์. พระนคร : โรงพิมพ์สำนักทำเนียบนายกรัฐมนตรี, ๒๕๐๗.

วิจิตรวาทการ, พลตรี หลวง, วิจิตรวรรณคดี. พระนคร : โรงพิมพ์พระจันทร์, ๒๔๔๘.

วิเทศกรณีย์ (นามแฝง), ความเป็นมาแห่งประชาธิปไตยของไทย เล่ม ๑. พระนคร :
สำนักพิมพ์บ้านฟ้าพิทยา, ๒๕๑๑.

วิเทศกรณีย์ (นามแฝง), ยุคหมิ่น, พระนคร : โอเคียนการพิมพ์, ๒๕๐๓.

วิลเลียม เจ คีพลินส์, "ระบบข้าราชการพลเรือนแห่งราชอาณาจักรไทย" การบริหารงาน
บุคคลในประเทศไทย. แปลโดยโสรัจ สุจริตกุล, พระนคร : โรงพิมพ์มหาวิทยาลัย
ธรรมศาสตร์, ๒๕๐๘.

ส. วัฒนเศรษฐ์, เกียรติคุณพระมงกุฎเกล้าฯ. พระนคร : โรงพิมพ์วัฒนาพานิช.

ส. วัฒนเศรษฐ์, วาทพระมงกุฎฯ. พระนคร : สำนักพิมพ์ธรรมเสรี, ๒๕๐๖.

สงบ สุรินทร์, ประวัติ ๑๑ นายกรัฐมนตรี. พระนคร : โรงพิมพ์ประเสริฐอักษร, ๒๕๐๖.

สนิท เจริญรัฐ, โอวาทอาษาประสารานุกรม. พระนคร : ห้างหุ้นส่วนจำกัดสื่อการค้า
(แผนกการพิมพ์), ๒๕๐๗.

สมุห สุรักชณะ, ๒๖ การปฏิวัติไทยและรัฐประหารสมัย ๒๐๔๘ ถึง ๒๕๐๗. พระนคร :
โรงพิมพ์สื่อการค้า, ๒๕๐๗.

สวัสดิ์ ปิ่นสุวรรณ และคนอื่น ๆ, "ข้อสังเกตความเข้าใจเกี่ยวกับการจัดโรงเรียนมัธยมที่ ๑"
กฎหมายและระเบียบต่าง ๆ เกี่ยวกับโรงเรียนราษฎร์และสถานศึกษาทั่วไป เล่ม ๒
ภาค ๒. ชนบุรี : โรงพิมพ์เพชรรัตน์, ๒๕๕๖.

เสถียร วิชัยลักษณ์, ร้อยคำรวใจ, (รวบรวม) พระราชบัญญัติคนเข้าเมือง พ.ศ. ๒๔๕๓.
พระนคร : โรงพิมพ์นิติเวสต์, ๒๕๐๖.

สมพงษ์ เกரியงไกรเพชร, ประเพณีไทยโบราณ. พระนคร : ไม่ปรากฏโรงพิมพ์และ พ.ศ.
ที่พิมพ์.

สิทธิสยามการ, หลวง, การปักปันเขตแดนระหว่างประเทศไทยกับอินโดจีนฝรั่งเศส. วรรณกรรม :
โรงพิมพ์พระจันทร์, ๒๕๐๖.

สิริเปรมจิตต์, ประวัติศาสตร์ไทยในระบอบประชาธิปไตย ๓๐ ปี. วรรณกรรม : ห้างหุ้นส่วนจำกัด
เกษมบรรณกิจ โรงพิมพ์เมืองอักษร, ๒๕๐๓.

สำนักงานสถิติแห่งชาติ, การสำรวจสำมะโนประชากรทั่วประเทศ ๒๕๐๓. วรรณกรรม :
โรงพิมพ์สำนักทำเนียบนายกรัฐมนตรี, ๒๕๐๕.

นางสูงคราม, พลเอก หลวง, ชีวประวัติของพลเอกหลวงนางสูงคราม. อนุสรณ์ในงาน
พระราชทานเพลิงศพ พลเอกหลวงนางสูงคราม, วรรณกรรม : ห้างหุ้นส่วนจำกัดศิวิลพร
๒๕๑๒

หอการค้าไทย, ประวัติการค้าไทย. พิมพ์เป็นอนุสรณ์ในงานพระราชทานเพลิงศพ นายสง่า
วรรณดิษฐ์ น.ม., ค.ร., วรรณกรรม : บริษัทพิมพ์ จำกัด (แผนกพิมพ์), ๒๕๑๑.

อวยะดา ภีรินกุล และคนอื่น ๆ, พระยาภักดียามไทร. แปลจากเรื่อง
ของ วรรณกรรม : กวางหน้าการพิมพ์.

อาสา ศุภระบงคผล, ย่อประวัติศาสตร์ไทยตั้งแต่สมัยตั้งถิ่นจนถึงสมัยกรุงรัตนโกสินทร์. วรรณกรรม :
บริษัทสวัสดิการ ก.พ., ๒๕๐๕.

วิทยานิพนธ์

การุณ เก่งระดมยิง, พันเอก, การส่งเสริมความรักชาติ. วิทยานิพนธ์เสนอต่อวิทยาลัยการศึกษากองทัพบก,
กองทัพบก, ๒๕๑๖.

จิตชัย รัตนพล, วิจัยทางการควบคุมโรงเรียนจีน. วิทยานิพนธ์ชั้นปริญญาโท เสนอต่อ
คณะรัฐประศาสนศาสตร์ สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์, ๒๕๑๑.

บุพเรศ นิชอินกน, บทบาทของชาวจีนในประเทศไทย. วิทยานิพนธ์ชั้นปริญญาโท เสนอต่อ
คณะสังคมวิทยา จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, ๒๕๑๐.

สุทัศน์ สิริสวย, พระราชกรณียกิจของพ่อขุนรามคำแหงในการก่อตั้งสถาบันการปกครองของ
ชาติไทย. วิทยานิพนธ์ชั้นปริญญาโท เสนอต่อคณะรัฐประศาสนศาสตร์ สถาบันบัณฑิต
พัฒนบริหารศาสตร์, ๒๕๐๕.

กฎหมายและประกาศทางราชการ

- "พระราชบัญญัติว่าด้วยคอมมิวนิสต์ พุทธศักราช ๒๔๗๖" ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๕๐,
วันที่ ๒ เมษายน ๒๔๗๖
- "ประกาศและแต่งตั้งรัฐมนตรี" ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๕๔, วันที่ ๒๐ ธันวาคม ๒๔๘๑
- "รัฐธรรมนูญแก้ไขเพิ่มเติมว่าด้วยนามประเทศ" ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๕๖, วันที่ ๖
ตุลาคม ๒๔๘๒
- "ประกาศสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยรัฐนิยมใช้ชื่อประเทศ, ประชาชน และสัญชาติ"
ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๕๖, วันที่ ๒๔ มิถุนายน ๒๔๘๒
- "ประกาศสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยรัฐนิยมฉบับที่ ๒ เรื่องการป้องกันภัยที่จะเกิดแก่ชาติ"
ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๕๖, วันที่ ๑๐ กรกฎาคม ๒๔๘๒
- "ประกาศสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยรัฐนิยมฉบับที่ ๓ เรื่องการเรียกชื่อชาวไทย" ราชกิจจา-
นุเบกษา เล่ม ๕๖, วันที่ ๙ สิงหาคม ๒๔๘๒
- "ประกาศสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยรัฐนิยมฉบับที่ ๔ เรื่องการเคารพธงชาติ, เพลงชาติ และ
เพลงสรรเสริญพระบารมี" ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๕๖ วันที่ ๕ กันยายน ๒๔๘๒
- "ประกาศสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยรัฐนิยมฉบับที่ ๕ เรื่องให้ชาวไทยพยายามใช้เครื่องอุปโภค-
บริโภคที่มีกำเนิดหรือทำขึ้นในประเทศไทย" ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๕๖, วันที่
๖ พฤศจิกายน ๒๔๘๒
- "ประกาศสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยรัฐนิยมฉบับที่ ๖ เรื่องทำนองและเนื้อร้องเพลงชาติ"
ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๕๖, วันที่ ๑๐ ธันวาคม ๒๔๘๒
- "ประกาศสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยรัฐนิยมฉบับที่ ๗ เรื่องชักชวนให้ชาวไทยร่วมกันสร้างชาติ"
ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๕๖, วันที่ ๒๕ มีนาคม ๒๔๘๓
- "ประกาศสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยรัฐนิยมฉบับที่ ๘ เรื่องเพลงสรรเสริญพระบารมี"
ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๕๗, วันที่ ๒๔ มิถุนายน ๒๔๘๓

- "ประกาศสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยรัฐนิยมฉบับที่ ๕ เรื่องภาษาและหนังสือไทยกับหน้าที
พลเมืองคี" ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๕๗, วันที่ ๒๔ มิถุนายน ๒๔๔๓
- "ประกาศสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยรัฐนิยมฉบับที่ ๑๐ เรื่องการแต่งกายของประชาชนชาวไทย"
ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๕๘, วันที่ ๒๑ มกราคม ๒๔๔๔
- "ประกาศสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยรัฐนิยมฉบับที่ ๑๑ เรื่อง กิจประจำวันของคนไทย"
ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๕๘, วันที่ ๕ กันยายน ๒๔๔๔
- "ประกาศสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยรัฐนิยมฉบับที่ ๑๒ เรื่องการช่วยเหลือคุ้มครองเด็ก คนชรา
หรือคนทุพพลภาพ" ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๕๘, วันที่ ๓ กุมภาพันธ์ ๒๔๔๕
- "พระราชกฤษฎีกากำหนดอาชีพและวิชาชีพไว้สำหรับเฉพาะคนไทย พุทธศักราช ๒๔๔๕"
ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๕๙ ตอนที่ ๓๔, วันที่ ๕ มิถุนายน ๒๔๔๕
- "พระราชกฤษฎีกากำหนดอาชีพและวิชาชีพไว้สำหรับเฉพาะคนไทย" ราชกิจจานุเบกษา
ตอนที่ ๑๐ เล่มที่ ๖๖, วันที่ ๑๕ กุมภาพันธ์ ๒๔๔๖
- "พระราชกฤษฎีกากำหนดจำนวนคนต่างดาวเข้าเมืองประจำปี ๒๔๔๕ (ฉบับที่ ๒)" ราชกิจจา-
นุเบกษา ตอนที่ ๖๓ เล่มที่ ๖๕, วันที่ ๑๔ ตุลาคม ๒๔๔๕
- "พระราชบัญญัติว่าด้วยการบริหารราชการในสถานการณ์ฉุกเฉิน พ.ศ.๒๔๔๕" ราชกิจจานุเบกษา
ตอนที่ ๑๖ เล่ม ๖๕, วันที่ ๑๑ มีนาคม ๒๔๔๕
- "พระราชบัญญัติป้องกันการกระทำอันเป็นคอมมิวนิสต์ พ.ศ.๒๔๔๕" ราชกิจจานุเบกษา ตอนที่ ๖๔
เล่มที่ ๖๕, วันที่ ๑๓ พฤศจิกายน ๒๔๔๕
- "แถลงการณ์สำนักนายกรัฐมนตรี เรื่องการปฏิบัติตามพระราชบัญญัติป้องกันการกระทำอันเป็น
คอมมิวนิสต์ พ.ศ.๒๔๔๕" ราชกิจจานุเบกษา ตอนที่ ๖๕ เล่ม ๖๕, วันที่ ๑๔
พฤศจิกายน ๒๔๔๕

วารสารและนิตยสาร

ขจักษณ์ บูรุษพันธ์, "ลัทธิชาตินิยมกับประเทศไทย" รัฐชาติรักษ์ เล่มที่ ๑๑ ฉบับที่ ๑, มกราคม ๒๕๑๒.

ขจักษณ์ บูรุษพันธ์, "ชาวจีนในประเทศไทยกับปัญหาทางการเมือง" วารสารสังคมศาสตร์ ปีที่ ๘ ฉบับที่ ๑, มกราคม ๒๕๑๓.

ชัย สุวรรณศรี, พันตำรวจเอก, "ผู้ต้องหากรมมิวนิสต์ในประเทศไทย" วารสารวิทยาลัยการทัพบก ฉบับที่ ๒ ปีที่ ๔, มีนาคม ๒๕๑๒.

ประชา ถนิตฐาติ, นาวาเอก, "ชาวจีนในประเทศไทย" วารสารวิทยาลัยการทัพบก ฉบับที่ ๒ ปีที่ ๔, มีนาคม ๒๕๑๒.

หนังสือพิมพ์รายวัน ศรีกรุง, ฉบับประจำวันเสาร์ ที่ ๑ กรกฎาคม พ.ศ.๒๕๔๒.

หนังสือพิมพ์รายวัน ศรีกรุง, ฉบับประจำวันเสาร์ ที่ ๓๐ กันยายน พ.ศ.๒๕๔๒.

สยามรัฐรายวัน, ฉบับประจำวันเสาร์ ที่ ๓๑ มกราคม ๒๕๑๓.

ชาวพาณิชย์รายวัน, ฉบับประจำวันศุกร์ ที่ ๖ กุมภาพันธ์ ๒๕๑๓.

สยามรัฐรายวัน, ฉบับประจำวันพุธ ที่ ๑๑ กุมภาพันธ์ ๒๕๑๓.

สยามรัฐรายวัน, ฉบับประจำวันจันทร์ที่ ๒ มีนาคม ๒๕๑๓.

เอกสารราชการ

กองบัญชาการกองทัพบก, แฟ้มเอกสารของกองบัญชาการกองทัพบก.

สำนักงานสภาวิจัยแห่งชาติ, การวิจัยเรื่องปัญหาคนจีนในประเทศไทย. เอกสารโรเนียว พ.ศ.๒๕๐๕.

สัมภาษณ์

ร้อยเอก คารา ลานเหลือ, เจ้าหน้าที่ประจำกองอำนวยการป้องกันและปราบปรามคอมมิวนิสต์.

ขุนนาค ทรธรานนท์, ประจำแผนกนาฏศิลป์ โรงเรียนนาฏศิลป์ กรมศิลปากร.

พ.ต.ท.ดวล มุศคารักษ์, หัวหน้าแผนกควบคุมอัตราคนเข้าเมือง กองตรวจคนเข้าเมือง กรมตำรวจ.

นายอุลลิต สุวรรณศรี, หัวหน้ากองกำหนดสิทธิในที่ดิน กรมที่ดิน.

หนังสือภาษาอังกฤษ

- Blanchard, Wendell, Thailand. New Haven : Hraf Press, 1958.
- Coughlin, Richard J, Double Identity : The Chinese in Modern Thailand. Hongkong University Press, 1960.
- Darling, Frank C., Thailand and the United States. Washington D.C. : Public Affairs Press, 1965.
- Encyclopedia Americana Volume 19, Americana Corporation, New York Chicago Washington D.C.
- Golay, Frank H., and Others Underdevelopment and Economic Nationalism in Southeast Asia. Ithaca and London : Cornell University Press, 1969.
- Hartmann, Frederick H., The Relations of Nation. New York : The Macmillan Company, 1962.
- Kohn, Hans, Nationalism : Its Meaning and History. D. Van Nostrand Company, Inc. Princeton, 1955.
- Murray, Joseph P., Pride of States. Boston : Beacon Press, 1959.
- Nuechterlein, Donald E., Thailand and the Struggle for Southeast Asia. New York : Cornell University Press, 1965.
- Purcell, Victor, The Chinese in Southeast Asia. London : Oxford University Press, 1966.
- Romulo, Carlos F., Contemporary Nationalism and The World Order. New York : Asia Publishing House, 1964.
- Schleicher, Charles P., International Relations. New Delhi : Prentice - Hall of India (Private) Limited, 1963.
- Skinner, G. William, Chinese Society in Thailand. Ithaca, New York : Cornell University Press, 1962.

Snyder, Louis L., The New Nationalism. Ithaca, New York : Cornell University Press, 1968.

Thayer, Philip W., Nationalism and Progress in Free Asia.
Baltimore : The John Hopkins Press, 1966.

Ward, Barbara, Five Ideas that Change the World. London : Lowe and Brydane (Printers) Limited, 1965.

Watson, Hugh Seton, Nationalism and Communism. London : Methuen and Co.Ltd., 1964.